

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

Навчально-науковий інститут післядипломної освіти  
Кафедра міжнародних відносин та зовнішньої політики

Дипломна робота магістра

**ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА РЕСПУБЛІКИ КОРЕЯ У ХХІ СТОЛІТТІ**

Виконав:

Студент 6 курсу 691мз групи  
галузі знань 29 «Міжнародні відносини»  
спеціальності 291 «Міжнародні  
відносини, суспільні комунікації та  
регіональні студії»

**Лисенко Богдан Володимирович**

Керівник:

к. і. н., доцент кафедри МВ і ЗП  
**Вовчук Людмила Анатоліївна**

Рецензент:

к. і. н., доцент кафедри МВ і ЗП  
**Богданова Тетяна Євгенівна**

**Миколаїв – 2023 рік**

## ЗМІСТ

Анотація.....	I-X
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ РЕСПУБЛІКИ КОРЕЯ У ХХІ СТОЛІТТІ.....	6
1.1. Стан наукової розробки теми та джерельна база дослідження.....	6
1.2. Методологія дослідження зовнішньої політики Республіки Корея у ХХІ столітті.....	14
РОЗДІЛ 2. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ РЕСПУБЛІКИ КОРЕЯ У ХХІ СТОЛІТТІ .....	24
2.1. Концепція зовнішньої політики Республіки Корея та міжкорейські відносини .....	24
2.2. Співробітництво Республіки Корея із міжнародними організаціями.....	39
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ РЕСПУБЛІКИ КОРЕЯ З ЛІДЕРАМИ АЗІАТСЬКО-ТИХООКЕАНСЬКОГО РЕГІОНУ У ХХІ СТОЛІТТІ .....	46
3.1. Місце США та Японії у зовнішній політиці Республіки Корея.....	46
3.2. Ключові аспекти відносин із КНР та Росією.....	62
РОЗДІЛ 4. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВЕКТОР ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ РЕСПУБЛІКИ КОРЕЯ .....	73
4.1. Особливості співпраці Республіки Кореї та ЄС .....	73
4.2. Двосторонні відносини Південної Кореї та України на сучасному етапі..	80
ВИСНОВКИ.....	96
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ.....	101

## ВСТУП

**Актуальність теми дослідження.** На сучасному етапі Азіатсько-Тихоокеанський регіон став центром світової геополітики. Економічне зростання, ризики безпеки та політична влада зміщуються в напрямку цієї частини світу. Південна Корея не може дозволити собі бути другорядним актором. У XXI столітті Республіка Корея є розвиненою країною, сильною демократією та культурним центром. Її дипломатія стала більш активною, ніж будь-коли раніше.

З моменту переходу до демократії наприкінці 1980-х, лідери Південної Кореї прагнули проводити автономну зовнішню політику. Однак президенти Південної Кореї ясно дали зрозуміти, що автономія не означає ізоляції. Протягом десятиліть Південна Корея демонструвала міцне партнерство, участь у регіональних ініціативах та багатосторонність як засоби автономії країни. Тому вихідною точкою сучасної зовнішньої політики Республіки Корея є автономія в контексті міжнародних та міждержавних угод.

В XXI столітті Південна Корея входить до двадцятки найбільших економік світу з високотехнологічним виробництвом та боєздатною армією. Країна знаходиться в епіцентрі міжнародних відносин в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні. Керівництво Республіки Корея, незалежно від того яка партія перемогла на виборах, ясно дає зрозуміти, що вважає себе впливовою регіональною силою, з якою треба рахуватися. Сеул веде активну економічну діяльність із КНР, Японією, США та використовують концепцію м'якої сили для поширення свого політичного та культурного впливу. Крім цього, одним із найактуальніших питань сучасної політики залишається проблема об'єднання Кореї. Таким чином, дослідження зовнішньої політики Південної Кореї в XXI столітті є актуальною темою для досліджень.

**Об'єктом дослідження** є Республіка Корея як суб'єкт міжнародних відносин. **Предметом** - особливості та напрями зовнішньої політики Республіки Корея в XXI столітті.

**Територіальні межі дослідження** передбачені рамками Республіки Корея та країн, з якими вона співпрацює – США, Японія, Росія, КНДР, країни ЄС, Україна.

**Хронологічні межі** дослідження охоплюють період з 1998 р. по квітень 2023 р. *Нижня межа* дослідження пояснюється оприлюдненням основ сучасної зовнішньої політики країни, закладених в ідейно-політичній концепції «Політика сонячного світла» президента Кім Де Чжуна. *Верхня межа* - останніми подіями у реалізації зовнішньої політики Республіки Корея. Втім автор дещо виходить за вказані межі дослідження, зокрема, розширюючи нижню межу дослідження до 1991 року – коли Південна Корея стала членом ООН, щоб розкрити співпрацю Республіки Корея із міжнародними організаціями.

**Мета** роботи полягає у дослідженні зовнішньої політики Республіки Корея в ХХІ столітті.

Відповідно до мети поставлені наступні **завдання**:

- розкрити стан наукової розробки проблеми та джерельну базу дослідження;
- охарактеризувати методологію дослідження зовнішньої політики Республіки Корея в ХХІ столітті;
- проаналізувати концепцію зовнішньої політики Республіки Корея та міжкорейські відносини;
- розкрити співробітництво Республіки Корея із міжнародними організаціями;
- дослідити особливості зовнішньої політики Республіки Корея з лідерами Азіатсько-Тихоокеанського регіону у ХХІ столітті;
- проаналізувати особливості співпраці Республіки Кореї та ЄС;
- розкрити двосторонні відносини Південної Кореї та України на сучасному етапі.

**Наукова новизна** визначається актуальністю досліджуваної проблеми і тим, що запропонована тема є недостатньо вивченою у вітчизняній науці, та

полягає у тому, що у рамках проведеного наукового дослідження на рівні дипломної роботи було здійснено аналіз провідних напрямів зовнішньої політики Республіки Корея в XXI столітті.

**Практичне значення** полягає в тому, що дана робота може бути використана як основа для подальшого дослідження зовнішньої політики Республіки Корея. Матеріали дипломної роботи мають певну цінність для подальшого використання викладачами, аспірантами та студентами в науково-дослідницьких та навчальних цілях, зокрема при вивченні курсів «Зовнішня політика країн Азії», «Міжнародні відносини та світова політика», «Сучасні тенденції міжнародних відносин».

**Апробація результатів дослідження.** Частина теоретичних положень та висновків цього дослідження знайшла своє відображення у доповідях на XV Міжнародній науково-практичій конференції «Ольвійський форум – 2023»: стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі (м. Миколаїв, червень 2023 р.), XIII Міжнародній науковій конференції «Аркасівські читання»: історичні та краєзнавчі дослідження: виклики та перспективи». До 110 річниці Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського (м. Миколаїв, 26-27 травня 2023 р.); V Міжнародній науковій конференції: «Міжнародні відносини і безпека в багатополлярному світі: контури нового світоустрою для України та світу» (Суми, червень 2023).

**Публікації.** За темою дослідження було опубліковано троє тез.

**Структура роботи.** Загальний обсяг магістерської роботи – 113 сторінок, з них 101 сторінку становить основний текст. Робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел та літератури (96 найменувань українською, англійською, корейською мовами).

## РОЗДІЛ 1

# ТЕОРТЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ РЕСПУБЛІКИ КОРЕЯ У ХХІ СТОЛІТТІ

### 1.1. Стан наукової розробки теми та джерельна база дослідження

Використану для написання роботи літературу можна розподілити за країнознавчим критерієм, виокремивши українських, західних та азіатських дослідників.

Серед групи українських науковців варто виокремити роботи В. Вегнера, Л. Матлай, А. Хмель, І. Федорів та Я. Чекригіної та інших.

Так, український науковець В. Вегнер розглядає перспективи розвитку співробітництва України з Республікою Корея у пріоритетних видах економічної діяльності, аналізує українсько-корейські відносини та визначено напрями активізації двостороннього співробітництва. Автор наголошує, що «Республіка Корея завжди розглядала Україну як стратегічного партнера через великий потенціал для сприяння взаємовигідному співробітництву і загальним інтересам. Україна ж розглядає Республіку Корея, насамперед, як важливого торговельного партнера»<sup>1</sup>.

У статті І. Федорів та Я. Чекригіної проаналізовано торговельно-економічну співпрацю між Україною та Республікою Корея. Дослідниці розкривають стан і перспективи розвитку торговельно-економічного співробітництва між Україною та Республікою Корея. Вчені виокремлюють чинники, які перешкоджали розвитку наявного торговельно-економічного потенціалу України. Вони відзначають, що «на заваді постає відсутність міждержавної угоди про вільну торгівлю між країнами, недостатня кількість інвестицій, низька якість інформації про ринки, брак релевантної правової

---

<sup>1</sup> Вегнер В. Перспективи розвитку співробітництва України з Республікою Корея у пріоритетних видах економічної діяльності // Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій. 2020. № 1 (5), С. 4.

бази для захисту інвестицій та інтелектуальної власності, важкість доступу до південнокорейського ринку через низку регуляторних бар'єрів. Статистичні дані щодо торгівлі товарами і послугами між державами свідчать про нерівномірний баланс зовнішньоекономічних відносин на сьогоднішній день»<sup>2</sup>.

У роботі Л. Матлай розглянуто специфіку двосторонніх відносин РК з її ключовими зовнішньополітичними партнерами – Сполученими Штатами Америки, Китайською Народною Республікою, Японією, Російською Федерацією. Вчена підкреслює, що «корейсько-американський стратегічний союз залишається істотним чинником миру та стабільності у Північно-Східній Азії, а також в Азійсько-Тихоокеанському регіоні. Сеул та Вашингтон співпрацюють у вирішенні проблем, пов'язаних з північнокорейським режимом»<sup>3</sup>. Дослідниця наголошує на тому, що тристоронні відносини РК, Китаю та Японії поєднуються взаємозалежністю та суперництвом. Стаття розглядає також співпрацю РК з Європейським Союзом. Особлива увага приділена механізмам реалізації південнокорейських зовнішньополітичних інтересів і цілей у регіоні. Вказано, що головною зовнішньополітичною стратегією діючого президента Пак Кин Хе є політика довіри<sup>4</sup>.

У статті А. Хмель та Д. Забеліної розкрито відносини Республіки Корея та Корейської народно-демократичної республіки у форматі міжкорейських самітів, які проходили в період з 2000 року по 2018 рік. Дослідниці коротко описують передумови до створення такого формату зустрічей., розкривають результати та події цих самітів. Вчені підкреслюють, що «започаткування цих самітів, їх проведення та підписання підсумкових документів – є також позитивним результатом, що указує на необхідності та важливості таких зустрічей і перемовин. Основними питаннями, які сторони обговорюють на

---

<sup>2</sup> Федорів І., Чебригіна Я. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та республікою Корея: стан і перспективи // Консенсус. 2023. №1. С. 154.

<sup>3</sup> Матлай Л. Прагматизм південнокорейської зовнішньої політики у XXI ст. // Емінак. 2016. № 1 (3). С. 109.

<sup>4</sup> Матлай Л. Прагматизм південнокорейської зовнішньої політики у XXI ст. // Емінак. 2016. № 1(3). С. 109-114.

міжкорейських самітах є: об'єднання Північної та Південної Кореї у майбутньому, також добровільність і непримусовість цього процесу та незалежність процесу об'єднання від зовнішніх факторів та гравців. На сьогодні вже проведено п'ять міжкорейських самітів і шостий заплановано провести у 2019 році»<sup>5</sup>.

Особливості, недоліки та перспективи економічного співробітництва між РК та Україною є предметом дослідження українських науковців Л. Кістерського та І. Орехової<sup>6</sup>.

Група робіт західних науковців представлена працями американських та європейських авторів. Американські вчені здебільшого висвітлюють питання відносин між Південною Кореєю, Японією та США, та досліджують проблему відносин РК із КНДР.

Слід відзначити роботу американської авторки А. Фіфілд, в якій дослідниця розкриває відносини Японії та Південна Корея, які підписали довгоочікувану угоду про розвідку, погодившись обмінюватися інформацією про загрози з боку Північної Кореї без використання Сполучених Штатів як посередника<sup>7</sup>.

Науковець М. Лундстрьом у своїй статті розкриває причини наближення союзників США Японії та Південної Кореї до Росії. Дослідник доводить, що для союзників США в Північно-Східній Азії раціональні інтереси та енергетична безпека важливіші за політику Заходу. М. Лундстрьом підкреслює, що основною причиною такого бажання наблизитися до Росії з боку урядів у Токіо та Сеулі є енергетика. Оскільки економіка Японії та

---

<sup>5</sup> Хмель А.О., Забеліна Д.І. Міжкорейські саміти: перебіг та наслідки // Наукові праці. Політологія. 2019. Випуск 312. Том 324.С. 47.

<sup>6</sup> Kistersky L., Orekhova T. Ukraine – South Korea: economic cooperation potential // Економіка і організація управління. № 2 (46). 2022. Р. 32-44.

<sup>7</sup> Fifield A. Japan and South Korea sign long-awaited intelligence-sharing deal // The Washington post. November 23, 2016. URL: [https://www.washingtonpost.com/world/japan-and-south-korea-sign-long-awaited-intelligence-sharing-deal/2016/11/23/bcad8c3f-9c4d-4eff-b41a-4d8ee2ab7035\\_story.html](https://www.washingtonpost.com/world/japan-and-south-korea-sign-long-awaited-intelligence-sharing-deal/2016/11/23/bcad8c3f-9c4d-4eff-b41a-4d8ee2ab7035_story.html)



Південної Кореї є великою та зростаючою, енергія постійно користується високим попитом<sup>8</sup>.

Вчений М. Марко у своїй статті розкриває міжкореїські відносини в епоху Кім Чен Ина. Дослідник аналізує фактор США у між кореїських відносин та роль міжнародних санкцій у цих відносинах<sup>9</sup>.

Науковець К. Ботто розкриває ключові засади Нової південної політики щодо зміцнення зв'язків з Індією та Асоціацією держав Південно-Східної Азії, яка набула більшого імпульсу, ніж будь-яка з інших провідних зовнішньополітичних ініціатив у 2021 році. Під керівництвом президента Південної Кореї Мун Чже Іна та його адміністрації Сеул взяв на себе першу єдину дипломатичну ініціативу, спрямовану на розвиток зв'язків з Індією та Асоціацією держав Південно-Східної Азії<sup>10</sup>.

Дослідник Р. Пардо аналізує позицію та дії Південної Кореї після повномасштабного вторгнення росії в Україну. Науковець відзначає, що відповідь Південної Кореї на вторгнення Росії в Україну ознаменувалася тим, що Сеул став на бік НАТО, США, Європи і, таким чином, України, і дистанціювався від Росії. Південна Корея є єдиною країною в Азії, яка засудила Росію, в тому числі під час голосування в ООН, запровадила санкції проти Москви, надала допомогу та нелетальне військове обладнання безпосередньо Україні та через третіх сторін постачала зброю Києву. відбити російське вторгнення. Іншими словами, жодна інша країна Азії не надала Україні такого масштабного рівня підтримки<sup>11</sup>.

---

<sup>8</sup> Lundström M. Why Are US Allies Japan and South Korea Drawing Closer to Russia? // The diplomat/ 18 march 2018. URL: <https://thediplomat.com/2018/03/why-are-us-allies-japan-and-south-korea-drawing-closer-to-russia/>

<sup>9</sup> Milani M. Inter-Korean Relations in the Era of Kim Jong Un // Italian institute for international political studies. 20 Dec 2021. URL: <https://www.ispionline.it/en/publication/inter-korean-relations-era-kim-jong-un-32742>

<sup>10</sup> Botto K. South Korea Beyond Northeast Asia: How Seoul Is Deepening Ties With India and ASEAN // Carnegie Endowment for International Peace. October 19, 2021. URL: <https://carnegieendowment.org/2021/10/19/south-korea-beyond-northeast-asia-how-seoul-is-deepening-ties-with-india-and-asean-pub-85572>

<sup>11</sup> Pardo R.P., Kim S. South Korea: siding with the west and distancing from Russia // Int Polit. 2023. URL: <https://link.springer.com/article/10.1057/s41311-023-00431-1>

Дослідник Д. Сміт у своїй праці підкреслює, що завдяки масштабній угоді з польською зброєю Південна Корея наближається до війни з Україною. Для країн східного флангу НАТО перспектива співпраці з Південною Кореєю особливо цікава <sup>12</sup>.

Вчені Ф. Аум та М. Галич аналізують зустріч між президентом Південної Кореї Юн Сук Йолем і прем'єр-міністром Японії Фуміо Кісідом у березні 2023 році. Це був перший двосторонній саміт між лідерами Південної Кореї та Японії за понад десять років, який був сприйнятий обома сторонами як великий крок до відновлення відносин. Незважаючи на широку спільну справу в таких питаннях, як регіональна безпека та економічне зростання, останніми роками відносини між двома країнами були напруженими через невирішені суперечки, пов'язані з японською колоніальною окупацією Кореї<sup>13</sup>.

Роботи азіатських науковців, зокрема південнокорейських, складають значну частину літературних джерел. Зокрема, слід виокремити роботу Н. Хун Ю, в якій дослідник розкриває відносини Південної Кореї та Росії після виступів нового президента Південної Кореї Юна щодо війни в Україні. Науковець підкреслює, що відносини між Південною Кореєю та Росією стрімко погіршуються. Москва різко відреагувала на слова президента Юн Сук Йоля про те, що Сеул може надати військову допомогу Україні, якщо виникне ситуація, з якою міжнародна спільнота не зможе миритися <sup>14</sup>.

А. Со аналізує у своїй праці відносини Японії та Південної Кореї. Вчений відзначає, що південнокорейсько-японське зближення створює нові можливості в Індійсько-Тихоокеанському регіоні. На думку дослідника, у

---

<sup>12</sup> Smith J. Analysis: With massive Polish arms deal S. Korea steps closer to Ukraine war' // Reuters, 29 July 2022. URL: <https://www.reuters.com/world/with-massive-polish-arms-deal-skorea-steps-closer-ukraine-war-2022-07-28/>

<sup>13</sup> Aum F., Galic M. What's Behind Japan and South Korea's Latest Attempt to Mend Ties? // United States Institute of Peace. March 21, 2023. URL: <https://www.usip.org/publications/2023/03/whats-behind-japan-and-south-koreas-latest-attempt-mend-ties>

<sup>14</sup> Hyun-woo N. S. Korea-Russia ties sour after Yoon's remarks on Ukraine war // The Korea Times. 20.04.2023. URL: [https://www.koreatimes.co.kr/www/nation/2023/06/113\\_349459.html](https://www.koreatimes.co.kr/www/nation/2023/06/113_349459.html)

південнокорейсько-японських відносинах неминуче виникнуть історичні питання, але серія дипломатичних кроків, зроблених за останній рік між двома країнами, дає можливість для подальшого поглиблення співпраці в Індійсько-Тихоокеанському регіоні<sup>15</sup>.

Дослідник С. Джінвук відзначає, що довіра є основою кращих міжкорейських зв'язків і міцного миру на Корейському півострові і фундаментом об'єднаної Кореї. Дві Кореї можуть поступово зближуватись на взаємній довірі через продовження діалогу, відданість обіцянкам і спільних зусиллях, обміну та співпраці. У разі будь-яких неправомірних дій Північної Кореї, які підривають мир, Уряд РК має дати зрозуміти, що за це потрібно заплатити певну ціну<sup>16</sup>.

Вчений А.Д.Сон аналізує «Нову південну політику» Південної Кореї, яку оголосив Президент Мун Чже Ін під час свого державного візиту до Індонезії в Джакарті 9 листопада 2022 року. Корейський уряд буде рішуче просувати свою нову південну політику, щоб різко покращити зв'язки співпраці з АСЕАН<sup>17</sup>.

**Джерельна база** дослідження охоплює значне коло джерел. Матеріали, використані при написанні роботи, умовно можуть бути поділені на кілька груп.

До першої групи увійшли *офіційні документи глав держав, урядів, установ та організацій*. Зокрема, до цієї групи увійшли документи

---

<sup>15</sup> Yeo A. South Korea-Japan rapprochement creates new opportunities in the Indo-Pacific // Brookings. 17.03.2023. URL: <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2023/03/17/korea-japan-rapprochement-creates-new-opportunities-in-the-indo-pacific/>

<sup>16</sup> Jinwook C. The Trust-building Process on the Korean Peninsula: A Paradigm Shift in Seoul's North Korea Policy // International Journal of Korean Unification Studies. 2013. Vol. 22, № 1. P. 23-53.

<sup>17</sup> Sohn J. President Moon Unveils New Southern Policy for ASEAN // Office of the President of South Korea, November 10, 2017. URL: <https://english1.president.go.kr/Media/News/182>.

зовнішньополітичної стратегії Республіки Корея<sup>18</sup>, угоди уряду Південної Кореї із США<sup>19</sup>, ЄС<sup>20</sup>, Україною<sup>21</sup>.

Друга група представлена *інформацією з офіційних сайтів органів влади, установ, організацій*. Зокрема, це інформація з офіційного сайту Міністерства закордонних справ Японії<sup>22</sup>, Посольства України в Республіці Корея<sup>23</sup>, Європейської Комісії<sup>24</sup>, Держпартаменту США<sup>25</sup> тощо.

<sup>18</sup> White Paper – Republic of Korea, 2016 // White Paper. URL: [http://www.mnd.go.kr/user/mndEN/upload/pblicitn/PBLICTNEBOOK\\_201705180357180050.pdf](http://www.mnd.go.kr/user/mndEN/upload/pblicitn/PBLICTNEBOOK_201705180357180050.pdf); White Paper on Korean Unification 2022 / Ministry of Unification, Republic of Korea. URL: [https://www.unikorea.go.kr/eng\\_unikorea/news/Publications/whitepaper/](https://www.unikorea.go.kr/eng_unikorea/news/Publications/whitepaper/)

<sup>19</sup> U.S.-ROK Leaders' Joint Statement // The White House. 21 May 2021. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/05/21/u-s-rok-leaders-joint-statement/>; United States and the Republic of Korea, "Joint Statement of the 2012 United States-Republic of Korea Foreign and Defense Ministers' Meeting," Washington, D.C., press release, June 14, 2012.

<sup>20</sup> European Union- Republic of Korea Digital Partnership. 28.11.2022 // European Commission. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/republic-korea-european-union-digital-partnership>; Free trade agreement between the European Union and its Member States, of the one part, and the Republic of Korea, of the other part. 2011 // Official Journal of the European Union. URL: [https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:a2fb2aa6-c85d-4223-9880-403cc5c1daa2.0022.02/DOC\\_3&format=PDF](https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:a2fb2aa6-c85d-4223-9880-403cc5c1daa2.0022.02/DOC_3&format=PDF)

<sup>21</sup> Меморандум про взаєморозуміння щодо заснування Спільного Комітету з торгівлі, промисловості та енергетики Республіки Корея від 17.12.1996 р. / Верховна Рада України. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/410\\_020](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/410_020); Спільна декларація про принципи відносин і співробітництва між Україною та Республікою Корея від 16.12.1996 р. / Верховна Рада України. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410\\_026](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410_026); Торговельна Угода між Урядом України та Урядом Республіки Корея від 30.11.1995 р. Угоду ратифіковано Законом України № 197/97–ВР від 11.04.1997 р. / Верховна Рада України. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410\\_723](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410_723); Угода між Урядом України та Урядом Республіки Корея про сприяння та взаємний захист інвестицій. Угоду ратифіковано Законом України № 577/97–ВР від 16.10.1997 р. / Верховна Рада України. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410\\_001](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410_001); Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Корея про торговельне судноплавство від 20.10.2005. Угоду ратифіковано Законом України № 1357-IV від 20.05.2009 р. / Верховна Рада України. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410\\_024](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410_024); Угода між Урядом України та Урядом Республіки Корея про грантову допомогу та технічне співробітництво від 20.10.2005. Угоду ратифіковано Законом України № 36-V від 26.07.2006 р. / Верховна Рада України. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410\\_014](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410_014); Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Корея про безвізові поїздки громадян, які користуються дипломатичними паспортами. Угоду затверджено Постановою Кабінету Міністрів України № 1020 від 26.07.2006. / Верховна Рада України. URL: [https://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=410\\_015](https://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=410_015)

<sup>22</sup> The ROK-ASEAN Relations // Ministry of Foreign Affairs Republic of Korea. URL: [https://www.mofa.go.kr/eng/wpge/m\\_24222/contents.do](https://www.mofa.go.kr/eng/wpge/m_24222/contents.do); The ROK-Russia Relations / Ministry of Foreign Affairs Republic of Korea. URL: [https://www.mofa.go.kr/eng/wpge/m\\_21618/contents.do](https://www.mofa.go.kr/eng/wpge/m_21618/contents.do)

Третю групу складають *виступи, промови, інтерв'ю політичних та державних діячів*. Зокрема, це виступи президентів Республіки Корея<sup>26</sup>.

Четверта група джерел представлена *публікаціями ЗМІ*. Це інформаційні повідомлення та аналітика американських, південнокорейських, європейських ЗМІ<sup>27</sup>.

Отже, вітчизняна наукова школи активно аналізує відносини Південної Кореї та України. Зарубіжні публікації, здебільшого південнокорейські та американські, присвячені вказаній проблемі, дозволили з'ясувати цілі і особливості відносин Республіки Корея із США, Японією, Росією, КНР та КНДР. Не зважаючи на те, що не всі документи та джерела є рівнозначними за

---

<sup>23</sup> Культурно-гуманітарне співробітництво // Посольство України в Республіці Корея: офіційний веб-сайт. URL: <https://korea.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/402-kulyturno-gumanitarne-spivrobotnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-korejeju>; Політичні відносини // Посольство України в Республіці Корея: офіційний веб-сайт. URL: <https://korea.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/399-politichni-vidnosini-mizh-ukrajinoju-ta-korejeju>; Створено українсько-корейську ділову раду / Торгово-промислова палата України. URL: <https://ucco.org.ua/press-center/ucco-news/stvoreno-ukrayinsko-koreisku-dilovu-radu>

<sup>24</sup> EU trade relations with South Korea. Facts, figures and latest developments // European Commission. URL: [https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/south-korea\\_en](https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/south-korea_en)

<sup>25</sup> U.S. Relations With the Republic of Korea / U.S. Department of state. URL: <https://www.state.gov/u-s-relations-with-the-republic-of-korea/>

<sup>26</sup> Foreign Ministry Spokesperson Qin Gang's Statement on UN Security Council's Presidential Statement on the Cheonan Incident" July 9, 2010 / Chinese Foreign Ministry. URL: <http://www.mfa.gov.cn/eng/xwfw/s2510/2535/t715389.htm>; Full text of Park's speech on N. Korea // Korea Herald, March 28, 2016. URL: <http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20140328001400>; South Korean President Lee's National Address // Council on Foreign Relations, May 24, 2010. URL: <http://www.cfr.org/north-korea/south-korean-president-lees-national-address-may-2010/p22199>

<sup>27</sup> КНДР і Південна Корея відкрили спільний офіс зв'язку // Європейська правда. 14 вересня 2018. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/09/14/7086918/>; Chong Wa Da // Yonhapnews Agency. URL: <http://www.yonhapnews.co.kr/politics/2018/10/19/0501000000AKR20181019157700001.HTML?template=2085>; Divided America, Divided Korea: U.S.-Korean Relations During and After the Trump Years / Mershon center. URL: <https://mershoncenter.osu.edu/events/divided-america-divided-korea-u.s.-korean-relations-during-and-after-trump-years>; DPRK to Scrap All Points Agreed with S. Korea over Political and Military Issues // KCNA, January 30, 2009. URL: <http://www.kcna.co.jp/item/2009/200901/news30/20090130-01ee.html>; Importer/Exporter TIV tables 2022 // SIPRI. URL: <https://armstrade.sipri.org/armstrade/page/values.php>; How Ukraine is setting the stage for a nuclear domino effect in Northeast Asia // The Hankyoreh, 2 May 2022. URL: [https://english.hani.co.kr/arti/english\\_edition/english\\_editorials/1041257.html](https://english.hani.co.kr/arti/english_edition/english_editorials/1041257.html); Kim Jong-un and Moon Jae-in commit to Korean 'peace regime' to end nuclear conflict at historic summit. // The Telegraph. URL: <https://www.telegraph.co.uk/news/2018/04/27/kim-jong-un-becomes-first-north-korean-leader-cross-south-65/>

змістом, їх сукупності, інформаційності та насиченості виявилось достатньо для розкриття теми та досягнення зазначеної перед автором мети.

## **1.2. Методологія дослідження зовнішньої політики Республіки Корея у XXI столітті**

При дослідженні векторів зовнішньої політики Республіки Корея в XXI столітті автор виходить з того, що методологія дослідження – це система принципів і засобів організації та побудови теоретичної та практичної діяльності. Методологічну основу даного дослідження становить система загальноісторичних та загальнонаукових методів. Методологічну основу дослідження обрано відповідно до визначеної мети та поставлених завдань.

При написанні роботи для вирішення поставлених завдань автором були застосовані методи, що містять установки й критерії на певне розуміння й інтерпретацію політичних явищ, які в політологічній науці називають підходами.

Хронологічний підхід, або історичний підхід, дає змогу вивчити досліджувану тему в послідовному, хронологічному порядку. Він дозволяє відтворити процес розвитку з його єдиними, специфічними та загальними рисами. Цей метод застосовується для розкриття концепції зовнішньої політики Республіки Корея в XXI столітті за різних президентів країни.

Досить важливим для дослідження є компаративний підхід. Він полягає у зіставленні явища, що вивчається, з йому подібними у плані зовнішньої схожості та внутрішнього змісту. Зіставлення необхідні тому, що у різних явищах проявляються загальні тенденції, які відображаються по-новому у вже відомих в історії типових явищах. Даний підхід дав автору можливість прийти до головних висновків дослідження та порівняти ролі ключових акторів міжнародних відносин у зовнішньополітичній стратегії Республіки Кореї.

Інституційний підхід до аналізу політичних процесів – один з найбільш «старих» методологічних підходів. Основна увага підходу приділяється вивченню досить важливого аспекту політичного процесу, що створює «систему координат» для його протікання – політичних інститутів. Разом з тим, аналізу піддаються тільки інститути, що носять формально-правовий характер. За допомогою даного підходу вивчено інституційну основу зовнішньої політики РК.

Аспектний підхід посилається на певні вибрані сторони проблеми, виокремлюючи у дослідженні найбільш важливі складові та елементи<sup>28</sup>. Так, дослідження зовнішньої політики Південної Кореї може мати як політичний, так і економічний, історичний аспекти тощо. В цьому дослідженні автор використовував аспектний підхід для пошуку та виділення в зовнішній політиці Республіки Корея саме економічного та політичного аспектів.

Досить важливим для дослідження є компаративний підхід. Він полягає у зіставленні явища, що вивчається, з йому подібними у плані зовнішньої схожості та внутрішнього змісту. Зіставлення необхідні тому, що у різних явищах проявляються загальні тенденції, які відображаються по-новому у вже відомих в історії типових явищах.

Компаративний підхід довів високу продуктивність, про що свідчать порівняльні дослідження політичних систем і культур, формування політичних інститутів (Г. Алмонд, С. Верба, Р. Інглхарт й ін.). Метод передбачає зіставлення однотипних політичних явищ, об'єктів, різних засобів виконання одних і тих же політичних функцій і т. д. з метою виявлення їх загальних і специфічних рис, знаходження найбільш ефективних форм політичної організації, чи оптимальних шляхів вирішення завдань. Будь-яке порівняльне дослідження включає такі етапи: а) відбір та опис фактів, б) виявлення та опис тотожності та відмінностей; в) формування взаємозв'язків між елементами політичного процесу та іншими соціальними явищами у формі

---

<sup>28</sup> Мальський М., Занько Ю., Мацяк М. Проблеми наукового дефініювання та особливості наукової інтерпретації поняття зовнішньої політики // Вісник Львів. унту. 2004. Вип. 11. С. 5.

експериментальних гіпотез; г) подальша перевірка гіпотез; д) «визнання» деяких основоположних гіпотез<sup>29</sup>.

Даний підхід дає можливість виокремити особливості, успіхи та недоліки реалізації зовнішньополітичної стратегії РК з різними державами. Компаративний підхід дав можливість отримати головні висновки та дозволив розкрити специфічні методи та особливості здійснення зовнішньої політики Республіки Корея в ХХІ столітті.

Підійти до вивчення зовнішньої політики Південної Кореї у ХХІ столітті із сучасних наукових позицій дає змогу діалектичний підхід, що охоплює загальні особливості розвитку будь-яких явищ і сприяє об'єктивному вивченню рушійних сил міжнародних процесів. Діалектичний підхід полягає у сприйнятті міжнародних відносин як «динамічної системи, що перебуває в стані руху та розвитку, зумовленому її внутрішніми суперечностями, у постійній зміні форм і типів»<sup>30</sup>.

Комплексне дослідження було б неможливе без використання системного підходу, який дозволяє дослідити об'єкт магістерської роботи, враховуючи вплив як зовнішніх так і внутрішніх факторів. А саме структурно-функціональний системний підхід дає змогу проаналізувати та визначити роль та місце Республіки Корея у сучасних міжнародних відносинах.

Теоретико-методологічною основою дослідження стали принципи наукового пізнання – історизму, системності, об'єктивності, багатофакторності, детермінізму та термінологічний принцип.

Принцип історизму є способом вивчення явищ в їх виникненні та розвитку, в їх зв'язку з конкретними умовами. Дотримання цього принципу означає розгляд історичних явищ в саморозвитку, тобто допомагає встановити причини їх зародження, виявити якісні зміни на різних етапах, зрозуміти, на

<sup>29</sup> Отделенцев Є. Політологічні парадигми і методи: філософсько - категоріальні підходи до аналізу та систематизації // Український науковий журнал «Освіта регіону. Політологія психологія комунікації». 2011. № 2. URL : [http://www.social-science.com.ua/публікація/426\\_](http://www.social-science.com.ua/публікація/426_)

<sup>30</sup> Герасимчук Т.Ф. Теоретико-концептуальні основи та методи дослідження міжнародних відносин // Український історичний журнал. 2006. № 5. С. 189. URL: [http://resource.history.org.ua/publ/journal\\_2006\\_5\\_186](http://resource.history.org.ua/publ/journal_2006_5_186)



що перетворилося дане явище в ході діалектичного розвитку. Це дає можливість вивчити будь-яке явище з моменту виникнення і простежити весь процес його розвитку в історичній ретроспективі.

Даний принцип передбачає вивчення минулого з урахуванням конкретно-історичної обстановки відповідної епохи, у взаємозв'язку і взаємообумовленості подій, з точки зору того, як, в силу яких причин, де і коли виникло те чи інше явище, який шлях воно пройшло, які оцінки давалися йому на те чи іншому етапі розвитку. Завдяки принципу історизму, на основі використання різноманітних джерел було проаналізовано зміст співробітництва Республіки Корея з країнами Південної Азії, США, ЄС, Україною. Основу цього принципу складають етапи розвитку того чи іншого явища, тому невід'ємною частиною нашого дослідження стало з'ясування становлення зовнішньої політики РК.

Важливим став принцип багатофакторності, який дозволив вивчити усі фактори, які впливають на формування концепції зовнішньої політики Південної Кореї на сучасному етапі. До таких факторів можна віднести: стан і тенденції розвитку сучасної геостратегічної ситуації, міжнародних реалій на регіональному та субрегіональному рівнях зовнішньої політики РК; від внутрішнього становища держав, з якими співпрацює Південна Корея і їх реальних можливостей на далеку перспективу.

Принцип об'єктивізму виражає необхідність неупередженого, об'єктивного, наукового підходу до дійсності, її пізнання та практичного перетворення. Під час дослідження був використаний принцип об'єктивності, який дозволяє визначити сильні та слабкі сторони співробітництва РК із США, КНР, Японією, Росією. Об'єктивно визначити ситуацію, яка склалася у відносинах із Північною Кореєю. В основі дослідження покладений принцип об'єктивного вивчення джерел, літератури, документальної бази та історичних фактів.

Принцип детермінізму пояснює причинну зумовленість соціальних явищ економічними й політичними факторами, що визначають стан суспільних

відносин, специфіку їх формування і прояву<sup>31</sup>. Під час дослідження зовнішньої політики Республіки Корея цей принцип був використаний для вивчення об'єктивних та суб'єктивних чинників, що вплинули на розвиток зовнішньої політики РК на сучасному етапі.

Принцип системності дозволяє вивчити об'єкт як систему, виявити його цілісність і створити єдину теоретичну картину. Під системою розуміється сукупність елементів, що знаходяться у взаємозв'язку і взаємозалежності один від одного і які утворюють певну цілісність, певну єдність. Так, даний принцип дозволяє вивчити двосторонні відносини Республіки Корея з країнами регіону, США та ЄС як цілісну систему.

Проблемно-хронологічний принцип викладу матеріалу водночас передбачає розподіл теми на ряд проблем, кожна з яких розглядається в хронологічній послідовності історичних фактів і розкриває складові компоненти дослідження. Виходячи з цього, у роботі в хронологічному порядку аналізуються особливості зовнішньої політики Південної Кореї за різних президентів, які очолювали державу в XXI столітті. З урахуванням специфіки періодів, висвітлюються основні фактори, що впливали на відносини ці відносини.

Також у роботі використано принцип сходження від абстрактного до конкретного. Рух від абстрактного до конкретного в пізнанні означає сходження від неповного, часткового, фрагментарного до більш повного, цілісного і всебічного знання. Термін сходження фіксує ту обставину, що всі попередні поняття в русі не втрачаються, а зберігаються, входять у знятому вигляді в наступні. В рамках дослідження автор вивчає поведінку Республіки Корея на міжнародній арені та завдяки принципу сходження від абстрактного до конкретного формулює конкретне бачення векторів зовнішньої політики Південної Кореї і XXI столітті.

---

<sup>31</sup> Лукашевич М.П. Теорія і методи соціальної роботи: Навчальний посібник. Київ: МАУП, 2003. С. 107.

При написанні магістерської роботи був також використаний принцип причинності. Причинність як принцип пізнання дозволяє побачити загальність явищ, неминучість породження одних іншими й так - нескінченно. Цей принцип дав можливість оцінити дії РК в забезпеченні власної безпеки, яка впливає на стабільність на Корейському півострові та регіоні в цілому.

Вказані принципи застосовуються у даному дослідженні завдяки ряду методів. У роботі було використано головні загальнонаукові методи дослідження та спеціальні методи дослідження міжнародних відносин. Серед загальнонаукових методів такі, як аналіз і синтез, індукція та дедукція, абстрагування та узагальнення, групування.

Аналіз – метод дослідження, сутність якого полягає у тому, що предмет дослідження розчленовується на складові частини і кожна із цих частин досліджується окремо. Синтез – цей метод дослідження є протилежним до аналізу і він дозволяє здійснювати об'єднання елементів (частин) об'єкта, який був розчленований у процесі аналізу, встановлюючи зв'язки між частинами і даючи можливість пізнати об'єкт дослідження як єдине ціле. Методи аналізу та синтезу взаємопов'язані. Зокрема, було використано метод аналізу та синтезу дослідження окремих аспектів зовнішньої політики Республіки Корея у працях вітчизняних та зарубіжних науковців.

Індукція – це метод пізнання, за яким із приватних фактів та явищ виводяться загальні принципи та закономірності, тобто при використанні цього методу логіка мислення розвивається від конкретного до загального. Дедукція – це метод пізнання, за допомогою якого приватні положення виводяться із загальних, тобто це метод переходу від загальних уявлень до приватних. Дедукція відрізняється від індукції прямопротележним рухом думки. Метод дедукції ґрунтується на загальному судженні. Автор дослідження використовує дані методи при виокремленні особливостей саме позиції РК на міжнародній арені.

Метод абстрагування передбачає розумове відволікання будь-якої властивості чи ознаки предмета від інших ознак, властивостей, зв'язків, з

метою більш глибокого і детального вивчення предмета дослідження, через ізолювання його від впливу інших предметів, властивостей, ознак. Узагальнення – це метод наукового пізнання, за допомогою якого фіксуються загальні ознаки та властивості певного класу об'єктів та здійснюється перехід від одиничного до особливого та загального, від менш загального до більш загального. За допомогою даних методів автором було сформульовано висновки роботи.

Також автор використовує загальнонауковий метод групування, що за своєю сутністю полягає у розподілі сукупності на групи за істотними для них ознаками. Метод групування дозволив розподілити джерельну базу дослідження теми на чотири групи, а також роботи дослідників у даній сфері знань за територіальним принципом: праці вітчизняних, західних та азійських дослідників.

На відміну від групування, метод класифікації відрізняється ступенем деталізації об'єктів та характером ознаки, що покладена в основу. Автор використав метод класифікації при дослідженні чинників, що впливають на поведінку Республіки Корея щодо конкретних держав.

Одним з найбільш розроблених методів у методології дослідження міжнародних відносин є метод порівняння. Його сутність полягає у пошуку і проведенні порівнянь між явищами, що виступають як предмет дослідження. Саме тому порівняльний метод був використаний при дослідженні співпраці Республіки Корея з різними країнами світу, а також при визначенні причин покращення або погіршення відносин РК з конкретними державами. За його допомогою були виявлені загальні закономірності й специфічні риси реалізації зовнішньої політики у відносинах з країнами світу, з урахуванням історичних, політичних, економічних та соціальних передумов.

Спеціальні методи науки про міжнародні відносини – це методи, напрацьовані в даній галузі, саме тому, як особливий інструментарій, вони були використані при аналізі концептуально-правових засад та реалізації зовнішньої політики Республіки Корея.

Базовим методом дослідження став системний метод, який дозволяє розкрити явища реальності у їх взаємозв'язку, як цілісний механізм з усіма їх основними рисами, і, водночас, на основі цього простежити структурні зміни, виявляти їх зміст та еволюцію. Метод забезпечує системність всього дослідження, зумовлює не стільки загальність охоплення фактичного матеріалу, скільки структурно-цілісні дослідження. Системний метод дав можливість провести комплексне дослідження концептуальної основи зовнішньої політики Республіки Корея за різних президентів.

На основі синхронного методу було охарактеризовано особливості втілення норм правових актів щодо реалізації зовнішньої політики РК у різних регіонах світу.

Для одержання загального уявлення про відносини Республіки Корея з країнами світу і її діяльність в міжнародних і регіональних організаціях широко використовується описовий аналіз. За допомогою системного методу було розкрито основні тенденції зовнішньої політики Республіки Корея в XXI столітті.

Застосування статистичного методу дозволило підтвердити деякі факти конкретними цифрами щодо проблеми. Статистичний метод покладений в основу аналізу джерельного матеріалу довідкового і статистичного характеру. Використання великого за обсягом статистичного матеріалу, насамперед, показників економічного співробітництва, зумовили необхідність використання статистично-аналітичного методу, що дозволило простежити специфіку розбудови відносин між Республіки Корея та ЄС, США, Японіє. КНР, Росією та Північною Кореєю в політичній, економічній та гуманітарній сферах.

Діалектичний метод дозволяє дослідити всі явища у взаємозв'язку, взаємообумовленості та історичному розвитку. За допомогою діалектичного методу в роботі аналізуються етапи взаємодії Південної Кореї та Північної Кореї, встановлюється причинно-наслідковий зв'язок між діями уряду РК та діями КНДР.

Політичне прогнозування – наукове дослідження (передбачення) перспектив конкретного політичного суб'єкта, політичної ситуації та політичного процесу загалом. Розрізняють внутрішньополітичне та зовнішньополітичне прогнозування. У зв'язку зі специфікою роботи, автор використовує зовнішньополітичне прогнозування, що здійснює прогнози щодо суб'єктів, явищ і процесів у сфері міжнародних відносин і зовнішньої політики. Воно є джерелом всебічної інформації про загальну обстановку у світі, регіоні, країні, про тенденції, напрями розвитку і чинники, що стимулюють певні події, сприяє баченню нових можливостей суспільно-політичного розвитку. В прогнозуванні міжнародних відносин передусім зосереджуються на взаємовідносинах держав. За допомогою зовнішньополітичного прогнозування автор робить припущення щодо майбутніх відносин Республіки Корея із КНДР, КНР, Росією, Японією та США.

Отже, задля дослідження зовнішньої політики Республіки Корея в XXI столітті автор використав як загальні, так і конкретно наукові методи дослідження, систему принципів та підходів.

На основі викладеного у першому розділі, автор може зробити наступні висновки:

По-перше, наукова розробки теми представлена роботами зарубіжних та вітчизняних науковців. Більшу частину літературних джерел складають праці азіатських вчених, які висвітлюють особливості співпраці Республіки Корея з США, Японією, КНР та КНДР. Варто відзначити, що українські вчені в останні роки активно розробляють проблему відносин РК та України. Джерельна база, у зв'язку з темою дослідження, здебільшого представлена офіційними документами глав держав, урядів та міжнародних організацій; інформацією з офіційних сайтів органів влади, установ, організацій; виступами, промовами, інтерв'ю політичних та державних діячів та публікаціями ЗМІ.

По-друге, робота виконана на основі хронологічного, компаративного, інституційного та системного підходу з використанням принципів

об'єктивізму, історизму, наукової неупередженості, наступності, тощо. При виборі методології автор користувався як загальними так і конкретними науковими методами на основі структурно-системного підходу. Також дослідження зовнішньої політики Республіки Корея в ХХІ столітті було використано метод аналізу і синтезу, індукції та дедукції, узагальнення, групування, історичного методу, описового методу класифікації, тощо.

## РОЗДІЛ 2

# КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ РЕСПУБЛІКИ КОРЕЯ У ХХІ СТОЛІТТІ

### 2.1. Концепція зовнішньої політики Республіки Корея та міжкорейські відносини

Основи сучасної зовнішньої політики країни були закладені в ідейно-політичній концепції «політика сонячного світла» президента, лауреата Нобелівської премії миру Кім Де Чжуна (1998-2003 рр.); «Стратегії національної безпеки РК», яка отримала назву «Глобальна Корея» (Global Korea), розробленої адміністрацією президента Лі Мйон Бака (2008-2013 рр.) у 2009 році та у «Стратегії національної безпеки РК» під назвою «Нова ера сподівань» (A New Era of Hope) від жовтня 2014 р. адміністрації президента Пак Кин Хе, а також у зовнішньополітичних ініціативах президента Пак Кин Хе – «Ініціатива з питань миру та співробітництва у Північно-Східній Азії» (2013 р.) й «Євразійська ініціатива», які окреслюють конкретні напрями дипломатії довіри.

На зовнішню політику Сеулу безпосередньо впливають проблеми розподілу нації на дві держави та наявність у Північній Кореї ядерної зброї, які вимагають активізації дипломатичних зусиль Сеулу щодо залучення на свою сторону зовнішньополітичних і зовнішньоекономічних партнерів<sup>32</sup>.

Жорстокість Корейської війни – більше мільйона втрачених життів і велика частина півострова, перетворена на руїни – посилила ворожнечу між Північчю та Півднем. У роки після війни дві Кореї змагалися за легітимність і міжнародне визнання за кордоном, з диктатурою розвитку, що виникла на Півдні, і високоцентралізованим персоналістським режимом на

---

<sup>32</sup> Матлай Л. Прагматизм південнокорейської зовнішньої політики у ХХІ ст. // Емінак. 2016. № 1(3). С. 109-110.



Півночі. Протягом наступних кількох десятиліть міжурядові контакти між двома Кореями майже не існували. Значний міжкорейський діалог відновився за першого демократично обраного президента Південної Кореї Ро Те-Ву (обіймав посаду в 1988-1993 рр.).

Кім Де Чон (обіймав посаду в 1998-2003), південнокорейський активіст демократії, став президентом Південної Кореї в 1998 році і запровадив «Політику сонячного світла» для сприяння примиренню з КНДР.

Саме за допомогою «політики сонячного світла» у РК на початку нового століття спробували нормалізувати міжкорейські відносини. Було визнано, що на сучасному етапі об'єднання розділеного етносу в одну державу неможливе, тому варто працювати над пошуком шляхів двосторонньої взаємодії та недопущення військових конфліктів і провокацій з обох сторін.

У червні 2000 року Кім Де Чон і лідер Північної Кореї Кім Чен Ір зустрілися в Пхеньяні на першому президентському саміті вперше після поділу Кореї, що призвело до різких змін у ставленні Південної Кореї до Північної Кореї, а також у політиці. Обидві сторони погодилися розпочати зустрічі для возз'єднання сімей і вирішили створити міжкорейський промисловий комплекс Кесон (КІС) поблизу демілітаризованої зони. Політика сонячного світла базувалася на відокремленні гуманітарної та економічної співпраці від політичних питань; Адміністрація продовжувала взаємодію, навіть коли дві Кореї зіткнулися у морських зіткненнях біля Північної межевої лінії – спірного морського кордону між двома Кореями – у 1999 та 2002 роках, і коли Рамкова домовленість США та КНДР щодо ядерної програми Північної Кореї розвалилася в кінець 2002 року.

Ро Му Хен (обіймав посаду 2003-2008 рр.), який змінив Кім Де Чжуна на посаді президента РК у 2003 році, продовжив і активізував зусилля з примирення з Північною Кореєю в рамках «Політики миру та процвітання». Ця політика передбачала збільшення двосторонньої та гуманітарної допомоги з Півдня на Північ, а також значні державні інвестиції в КІС. Однак підхід адміністрації Роха до Північної Кореї ускладнювався поглибленням ядерної

кризи на півострові. Восени першого року Роха на посаді був скликаний перший раунд шестисторонніх переговорів - серії багатосторонніх переговорів щодо демонтажу ядерної програми Північної Кореї. Після першого ядерного випробування КНДР у жовтні 2006 року Південна Корея скоротила свою допомогу та тимчасово призупинила поставки добрив і продуктів харчування до КНДР, хоча інвестиції в КІС тривали. Оскільки наступного року процес шестисторонніх переговорів продемонстрував певний прогрес, Ро зустрівся з Кім Чен Іром у Пхеньяні на другому міжкорейському саміті в жовтні 2007 року, протягом останніх місяців президентства Ро. На саміті було окреслено кілька нових міжкорейських проектів економічного розвитку, таких як створення Економічного центру Західного моря в північнокорейському портовому місті Хеджу. Однак наступна адміністрація не реалізувала амбітні проекти, окреслені в угоді Саміту <sup>33</sup>.

Шестисторонній механізм вирішення «корейської проблеми», розпочатий у 2003 р. не зміг досягти позитивних зрушень і був згорнутий у 2009 р. у зв'язку з виходом із переговорів КНДР. Поновлення переговорів у майбутньому швидше за все неможливе, оскільки у Конституції КНДР був закріплений статус ядерної держави, що унеможлиблює проведення шестистороннього політичного діалогу. У даний час діючий Президент РК Пак Кин Хе активно працює над створенням основи для мирного об'єднання розділеної нації в одну державу шляхом побудови відносин довіри між РК та КНДР. Для цього, на думку корейського аналітика Цой Чин Ука, Північна Корея має зупинити провокації та стати відповідальним членом міжнародного співтовариства, підтримуючи економічний розвиток і підвищуючи добробут свого народу, а не розвивати ядерну зброю <sup>34</sup>.

---

<sup>33</sup> Wertz D. Inter-Korean Relations // The national committee on North Korea. January 2017. URL: [https://www.ncnk.org/resources/briefing-papers/all-briefing-papers/inter-korean-relations#footnote14\\_yphzbwi](https://www.ncnk.org/resources/briefing-papers/all-briefing-papers/inter-korean-relations#footnote14_yphzbwi)

<sup>34</sup> Jinwook C. The Trust-building Process on the Korean Peninsula: A Paradigm Shift in Seoul's North Korea Policy // International Journal of Korean Unification Studies. 2013. Vol. 22, № 1. P. 34.

Якщо ліберально-демократичні уряди президентів Кім Де Чжуна (1998-2003 рр.) та Но Му Хйона (2003-2008 рр.) працювали над реалізацією системи мирного співіснування двох ідеологічно протилежних корейських держав на основі співпраці та поступового зближення, то зовнішня політика правоконсервативного президента Лі Мйон Бака вже базувалася на концепції «творчого прагматизму», поверненні до пріоритетності корейсько-американського стратегічного альянсу, коли давалася твереза, реалістична та послідовна оцінка міжнародній ситуації; ставилися досяжні цілі та розроблялися обґрунтовані плани щодо їх реалізації; забезпечувалися максимальні вигоди від затрачених вкладень і зусиль, у тому числі й у міжкорейських відносинах. Крім того, адміністрація Лі Мйон Бака прямо пов'язувала відносини Півдня та Півночі з конкретними кроками Пхеньяну до денуклеаризації<sup>35</sup>.

Утім, і «політика сонячного світла», і прагматична політика щодо КНДР не стали дієвим інструментом для врегулювання корейської проблеми, а, певним чином, призвели до її загострення, відколи Північна Корея стала ядерною державою та дестабілізуючим фактором не тільки на півострові, а й у Північно-Східній Азії. Ще недавно вирішити надскладну «корейську проблему» включно з процесом денуклеаризації півострова були покликані США, КНР, РФ та Японія, які прямо зацікавлені у пом'якшенні міжкорейського протистояння та досягненні стабільності на азійському континенті. Кожна з цих держав має свої стратегічні та політичні інтереси на півострові<sup>36</sup>.

«Ініціатива з денуклеаризації та відкриття Північної Кореї» Лі Мйон Бака, яки вступ на посаду президента країни 25 лютого 2008 року та обіймав її

<sup>35</sup> Global Korea: the national security strategy of the Republic of Korea: the Lee Myung-bak administration's foreign policy and national security vision[Seoul]: Cheong wa dae (Office of the President), 2009. P. 32.; Seoyeon Yoon, Kyunghan Lim. North Korea's National Security Strategy and its Implications for South Korea // Asian Journal of Social Sciences & Humanities. – 2013. – Vol. 2, № 2 (May). P. 149.

<sup>36</sup> Матлай Л. Прагматизм південнокорейської зовнішньої політики у XXI ст. // Емінак. 2016. № 1(3). С. 110.

з 2008-2012рр., пообіцяла Північній Кореї дохід 3000 доларів на душу населення протягом 10 років, якщо КНДР відмовиться від своєї ядерної програми. Ця ініціатива пов'язувала міжкорейську допомогу та співпрацю з денуклеаризацією сильніше, ніж це було в рамках Політики сонячного світла. Лі також пообіцяв зробити вирішення питань прав людини в Північній Кореї більш помітною частиною політики Південної Кореї.

Після вступу на посаду адміністрація Лі різко скоротила допомогу Північній Кореї, але продовжила міжкорейську співпрацю в КІС і на горі Гомган. Однак після стрілянини по південнокорейському туристу в забороненій зоні гори Гомган у липні 2008 року Лі наказав призупинити туристичні поїздки на курорті до проведення спільного розслідування<sup>37</sup>; КНДР відмовилася дозволити таке розслідування<sup>38</sup>. Міжкорейські відносини продовжували погіршуватися на початку 2009 року, коли Північна Корея оголосила всі минулі міжкорейські угоди «анульованими»<sup>39</sup> і адміністрація Лі, яка засудила ядерні та ракетні випробування Північної Кореї. Однак Лі не закрити КІС, незважаючи на погіршення атмосфери між двома Кореями, вважаючи КІС «одним каналом для того, щоб ми могли тримати вікно діалогу відкритим»<sup>40</sup>.

У серпні 2009 року Північна Корея послала делегацію високого рівня на похорони Кім Де Чжуна. Згодом делегація зустрілася з президентом Лі. Протягом цього часу Північна Корея звільнила південнокорейського робітника, який був затриманий у Кесоні, і дві Кореї вперше з 2007 року скликали возз'єднання розділених сімей. Однак це виявилось ще одним короткочасним розрядом.

---

<sup>37</sup> S. Korea suspends Mount Geumgang tours until investigation accepted // Hankyoreh, July 17, 2008. URL: [http://www.hani.co.kr/arti/english\\_edition/e\\_northkorea/299313.html](http://www.hani.co.kr/arti/english_edition/e_northkorea/299313.html)

<sup>38</sup> UN Mandates NK to Allow S. Korean Investigation // Korea Times, July 15, 2008. URL: [http://www.koreatimes.co.kr/www/news/nation/2008/07/117\\_27626.html](http://www.koreatimes.co.kr/www/news/nation/2008/07/117_27626.html)

<sup>39</sup> DPRK to Scrap All Points Agreed with S. Korea over Political and Military Issues // KCNA, January 30, 2009. URL: <http://www.kcna.co.jp/item/2009/200901/news30/20090130-01ee.html>

<sup>40</sup> Transcript: FT Interview with Lee Myung-bak // Financial Times, March 29, 2009. URL: <https://next.ft.com/content/b199dc66-1c43-11de-977c-00144feabdc0>

У листопаді 2009 року кораблі ВМС Північної та Південної Кореї вступили в перестрілку вздовж Північної граничної лінії, перше таке зіткнення за сім років. У березні наступного року південнокорейський корвет Cheonan затонув після вибуху, убивши 46 південнокорейських моряків. Міжнародне розслідування інциденту повідомило, що «докази переконливо вказують на висновок, що торпеду випустила північнокорейська підводний човен». Північна Корея відкинула звіт<sup>41</sup>, а деякі південнокорейські та американські вчені також поставили під сумнів розслідування<sup>42</sup>.

Китай не визнав провину за затоплення, і ця позиція повторюється у заяві президента Ради Безпеки ООН, оприлюдненій у відповідь<sup>43</sup>. Лі вимагав від Північної Кореї вибачень за напад, і 24 травня 2010 року він оголосив про кілька нових односторонніх санкцій: Південна Корея заборонила північнокорейським кораблям використовувати судноплавні шляхи, що перетинають територію Південної Кореї, і призупинила всю міжкорейську торгівлю та обмін за межами Південної Кореї (міжкорейський промисловий комплекс Кесон поблизу демілітаризованої зони)<sup>44</sup>. У листопаді 2010 року, коли Південна Корея проводила військові навчання з бойовою стрільбою поблизу північної лінії розмежування, військові КНДР випустили близько 170 артилерійських снарядів по острову Йонпхон, що призвело до загибелі двох південнокорейських морських піхотинців і двох південнокорейських цивільних<sup>45</sup>.

<sup>41</sup> National Defence Commission Issues Statement on KCNA // *KCNA*, May 20, 2010. URL: <http://www.kcna.co.jp/item/2010/201005/news20/20100520-04ee.html>

<sup>42</sup> Suh J.J., Lee S. Rush to Judgment: Inconsistencies in South Korea's Cheonan Report // *Japan Focus: The Asia-Pacific Journal*, Vol. 28, No. 1 (2010). URL: <http://japanfocus.org/-Seunghun-Lee/3382>

<sup>43</sup> Foreign Ministry Spokesperson Qin Gang's Statement on UN Security Council's Presidential Statement on the Cheonan Incident" July 9, 2010 / Chinese Foreign Ministry. URL: <http://www.mfa.gov.cn/eng/xwfw/s2510/2535/t715389.htm>

<sup>44</sup> South Korean President Lee's National Address // Council on Foreign Relations, May 24, 2010. URL: <http://www.cfr.org/north-korea/south-korean-president-lees-national-address-may-2010/p22199>

<sup>45</sup> Wertz D. Inter-Korean Relations // The national committee on North Korea. January 2017. URL: [https://www.ncnk.org/resources/briefing-papers/all-briefing-papers/inter-korean-relations#footnote14\\_yphzbwi](https://www.ncnk.org/resources/briefing-papers/all-briefing-papers/inter-korean-relations#footnote14_yphzbwi)

Міжкорейські відносини протягом решти президентства Лі залишалися напруженими. Південна Корея вимагала вибачень за інциденти Чхонан і Йонпхон як передумову для відновлення діалогу, на що Північна Корея відмовилася надати. Обидві сторони провели таємні переговори, ініційовані Півднем у квітні 2011 року в Пекіні, але ця спроба зближення виявилася невдалою. Після смерті Кім Чен Іра в грудні 2011 року Південна Корея оприлюднила заяву, «висловлюючи співчуття північнокорейському народу», але не направила офіційну делегацію до Пхеньяну. Після того, як Лі засудив запуск Північною Кореєю супутника з використанням технології балістичних ракет у квітні 2012 року, Північна Корея почала інтенсивну особисту кампанію проти нього, сигналізуючи про припинення будь-якого інтересу до діалогу на решту терміну Лі <sup>46</sup>.

Між 2012 і 2013 роками, після виборів нового президента Південної Кореї, Пак Кин Хе, тон міжкорейських відносин було задано рішенням північнокорейського режиму запустити супутник на орбіту – явне порушення санкцій ООН – і провести третє ядерне випробування. Ці провокаційні дії, хоч і не обов'язково спрямовані проти Південної Кореї як основної мішені, негативно вплинули на перспективи міжкорейського діалогу. Зі свого боку, президент Пак, яка як кандидат запропонувала новий підхід до Північної Кореї під назвою «Політика довіри» .– не зміг активно залучити керівництво Північної Кореї до процесу діалогу та співпраці. З цих причин у перші п'ять-шість років правління Кім Чен Ина міжкорейські відносини характеризувались загалом ворожою ситуацією на тлі типової тенденції підйомів і падінь, які в основному були зумовлені поведінкою та рішеннями Північної Кореї. З поновленим наголосом на ядерну та ракетну програми Пхеньяном, міжкорейські відносини стали в основному охоплені ядерною проблемою та дедалі більшою конфронтаційною динамікою, яка призвела до рішення

---

<sup>46</sup> North Korean military warns of “special actions” against South Korea after failed rocket launch // CBS News, April 23, 2012. URL:<http://www.cbsnews.com/news/north-korean-military-warns-of-special-actions-against-south-korea-after-failed-rocket-launch/>

Президента Пак зупинити діяльність промислового комплексу Кесон у лютому 2016 року у відповідь на четверте ядерне випробування Півночі<sup>47</sup>.

Починаючи з 2014 року, Пак почала вести свою політику *Trustpolitik* в іншому напрямку, роблячи підвищений акцент на об'єднанні як центральній частині своєї міжкорейської політики. У відповідь на запитання преси під час свого новорічного виступу того року Пак сказала, що «об'єднання - це джекпот». Її подальша промова в Дрездені здебільшого була зосереджена на закликах до посилення міжкорейських обмінів і повторила тему об'єднання<sup>48</sup>. Державні ЗМІ КНДР розкритикували цей акцент на об'єднанні, інтерпретуючи його як передумову розпаду Північної Кореї та об'єднання під проводом Південної Кореї через поглинання.

У серпні 2015 року двоє військовослужбовців Південної Кореї, які патрулювали демілітаризовану зону, отримали серйозні поранення від мін, встановлених біля їхніх постів охорони. Розслідування ООН дійшло висновку, що міни були навмисно встановлені там північнокорейськими солдатами, звинувачення, які Північна Корея заперечує<sup>49</sup>. Уряд Південної Кореї у відповідь відновив свою пропаганду через гучномовець уздовж кордону, яку обидві сторони домовилися припинити в 2004 році. Північ випустила чотири снаряди на південь у відповідь на це, а Південна Корея відповіла шквалом артилерійського вогню. Подальші переговори на високому рівні привели до компромісу: КНДР висловила «шкода» з приводу травм, а Південна Корея погодилася припинити трансляцію через гучномовець, «якщо не станеться незвичайний інцидент». Сторони також домовилися організувати новий раунд сімейних зустрічей, який відбувся в жовтні.

---

<sup>47</sup> Milani M. Inter-Korean Relations in the Era of Kim Jong Un // Italian institute for international political studies. 20 Dec 2021. URL: <https://www.ispionline.it/en/publication/inter-korean-relations-era-kim-jong-un-32742>

<sup>48</sup> Full text of Park's speech on N. Korea // Korea Herald, March 28. 2016. URL: <http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20140328001400>

<sup>49</sup> United Nations Command Military Armistice Commission Investigates Land Mine Detonation in Demilitarized Zone // United States Forces Korea, August 10, 2015. URL: <http://www.usfk.mil/Media/News/Article/613533/united-nations-command-military-armistice-commission-investigates-land-mine-det/>

У лютому 2016 року Пак оголосила про негайне закриття КІС, головним чином у відповідь на четверте ядерне випробування КНДР. У своїй промові перед Національною асамблеєю Пак стверджувала, що кошти від КІС пішли керівництву Робітничої партії Північної Кореї і що безпека південнокорейських працівників у КІС була під постійною загрозою. Вона додала, що «стало беззаперечно очевидним, що існуючий підхід і добрі наміри жодним чином не спрацюють у протидії рішучості північнокорейського режиму розробити ядерну зброю». Окрім закриття КІС, уряд Південної Кореї оголосив про плани посилити санкції проти Північної Кореї. У відповідь Комітет КНДР з мирного возз'єднання Кореї оголосив, що КІС буде поставлено під військовий контроль, активи Південної Кореї будуть заморожені, а зв'язок між військовими з Півднем буде припинено<sup>50</sup>.

Зміна політики Південної Кореї також призвела до зміни політики безпеки, дипломатії та підходу до прав людини в Північній Кореї. Після ухвалення нової резолюції ООН про санкції, прийнятої у відповідь на четверте ядерне випробування Північної Кореї, президент Пак відвідала країни, з якими Північна Корея мала військові зв'язки, зокрема Іран, Уганду та Ефіопію, щоб переконати ці країни співпрацювати з санкціями<sup>51</sup>.

У липні 2016 року США та Південна Корея оголосили про плани розгорнути батарею протиракетної оборони THAAD у Південній Кореї (цей крок, якому Китай висловив рішучу опозицію), а через кілька місяців Південна Корея підписала угоду про обмін даними військової розвідки з Японією. У березні 2016 року Національна асамблея Південної Кореї прийняла Закон про права людини в Північній Кореї, розгляд якого тривав 11 років через

---

<sup>50</sup> Wertz D. Inter-Korean Relations // The national committee on North Korea. January 2017. URL: [https://www.ncnk.org/resources/briefing-papers/all-briefing-papers/inter-korean-relations#footnote14\\_yphzbwi](https://www.ncnk.org/resources/briefing-papers/all-briefing-papers/inter-korean-relations#footnote14_yphzbwi)

<sup>51</sup> Berger A. North Korea's Military Partnerships under Threat? // 38 North, June 17, 2016 URL: <http://38north.org/2016/06/aberger061716/>



розбіжності щодо його змісту та побоювання, що його ухвалення зашкодить міжкорейським відносинам<sup>52</sup>.

У 2016 році уряд Південної Кореї виклав у Білій Книзі Оборони своє національне бачення «Нової ери надії», де виділено чотири основні принципи: «економічне відродження», «благостан народу», «культурне збагачення» і «створення основи для мирного возз'єднання». Останній принцип є пріоритетним напрямом, що охоплює питання національної та регіональної безпеки. З цією метою були поставлені три основні цілі національної безпеки країни: охорона території та суверенітету РК та забезпечення безпеки людей, встановлення сталого світу на Корейському півострові та підготовка до ери возз'єднання, сприяння співпраці у Північно-Східній Азії та сприяння миру у всьому світі<sup>53</sup>.

Уряд Республіки Корея вирішив зосередити всі свої зусилля на захисті національної території та суверенітету, а також життя людей від різних загроз. До них відносяться збройні провокації Північної Кореї, а також поточні та майбутні транснаціональні загрози. Адміністрація прагне реалізувати стійкий світ на Корейському півострові і готуватися до епохи возз'єднання шляхом зміцнення довіри між двома Кореями. Сьогодні Республіка Корея докладає максимум зусиль для тісної співпраці з сусідніми країнами та міжнародним співтовариством, щоб переконати Північну Корею відмовитися від ядерної програми. З приходом до влади президента Мун Чже Ін цілі, зазначені в Білій Книзі, починають поступово реалізовуватися.

Наприкінці 2017 року Північна Корея оголосила світові, що вона здійснила довгоочікуване прагнення стати ядерною державою, що ознаменувало явний злам у дипломатичній стратегії Кім Чен Ина, що також вплинуло на відносини з Південною Кореєю: - впевнений лідер, який був

---

<sup>52</sup> Boydston K.. The ROK North Korea Human Rights Act,” Peterson Institute of International Economics // North Korea: Witness to Transformation blog, March 14, 2016. URL: <https://piie.com/blogs/north-korea-witness-transformation/rok-north-korea-human-rights-act>

<sup>53</sup> White Paper – Republic of Korea, 2016 // White Paper. URL: [http://www.mnd.go.kr/user/mndEN/upload/pblicitn/PBLICTNEBOOK\\_2017\\_05180357180050.pdf](http://www.mnd.go.kr/user/mndEN/upload/pblicitn/PBLICTNEBOOK_2017_05180357180050.pdf)

готовий представити себе світові як здатного продовжувати дипломатичні ініціативи, а міжкорейські відносини були природним контекстом для демонстрації цього нового образу.

Між 2017 і 2018 роками дві великі зміни започаткували другий етап відносин між КНДР та РК. По-перше, перемога на президентських виборах ліберального кандидата Мун Чже Іна, який працював в кабінеті Ро Му Хена і був твердим прихильником відновлення діалогу з Північною Кореєю. Під час кампанії він закликав поставити міжкорейські відносини в центр зовнішньої політики Сеула – а не як наслідок ядерної проблеми Північної Кореї – і відновити ключову роль Південної Кореї<sup>54</sup>.

Проте перші спроби відновити більш позитивні відносини між двома Кореями матеріалізувалися лише тоді, коли Кім Чен Ін вирішив змінити позицію Північної Кореї на більш примирливу позицію на початку 2018 року. Таким чином лідер Північної Кореї намагався підтвердити центральну роль його ролі в визначенні розвитку міжкорейських відносин. Рішення прийняти зусилля Муна зв'язатися з Пхеньяном було частиною ширшої стратегії, яку Кім Чен Чен Ін запровадив відразу після оголошення про те, що країна досягла статусу ядерної держави. Його стратегія була спрямована на створення нового позитивного іміджу для себе як респектабельного світового лідера, здатного вести важливі дипломатичні переговори та досягати цілей для своєї країни. Так звані «олімпійські відносини» під час зимових ігор у Пхьончхані в лютому 2018 року, саміти з Мун Чже Іном, Сі Цзіньпіном та іншими важливими міжнародними діячами та зустріч із президентом США Трампом у Сінгапурі були яскравими прикладами цього нового – і дуже ефективна – стратегія<sup>55</sup>.

---

<sup>54</sup> Milani M. Inter-Korean Relations in the Era of Kim Jong Un // Italian institute for international political studies. 20 Dec 2021. URL: <https://www.ispionline.it/en/publication/inter-korean-relations-era-kim-jong-un-32742>

<sup>55</sup> Milani M. Inter-Korean Relations in the Era of Kim Jong Un // Italian institute for international political studies. 20 Dec 2021. URL: <https://www.ispionline.it/en/publication/inter-korean-relations-era-kim-jong-un-32742>

Третій міжкорейський саміт відбувся майже через 11 років після другого, 27 квітня 2018 року в маленькому прикордонному містечку Пханмунджомі, що знаходиться в південній частині демілітаризованої зони. Треба зазначити, що Кім Чен Ин перший північнокорейський лідер, який перетнув кордон із Південною Кореєю. Результатом стало підписання Спільної декларації, у якій сторони зобов'язалися працювати над звільненням Корейського півострова від ядерної зброї. Підготувати мирний договір та підписати його зобов'язалися у тому ж 2018 році <sup>56</sup>.

Уже наступного місяця (у травні 2018 року) лідери знову зустрілися на демаркаційній лінії, щоб обговорити реалізацію мирного договору і обговорили підготовку саміту США-КНДР, яка відбулася вже у червні того ж року в Сінгапурі. Під час цієї зустрічі Кім Чен Ин, лідер Північної Кореї, підтвердив свою прихильність до «повної» денуклеаризації Корейського півострова і до запланованої зустрічі з президентом США Дональдом Трампом. Незвичайним на наш погляд є той факт, що саме Південна Корея виступила переговорником у відносинах між КНДР та США <sup>57</sup>.

Після весняного саміту між РК і КНДР 2018 року шлях до налагодження відносин між двома корейськими державами був продовжений на саміті восени 2018 року. На зустрічах двох корейських лідерів були поставлені завдання для досягнення основних цілей – співпраці та створення миру на Корейському півострові <sup>58</sup>.

14 вересня 2018 року Південна Корея і КНДР відкрили спільний офіс зв'язку в прикордонному північнокорейському місті Кесон. Планується, що офіс буде платформою для цілодобового зв'язку і, буде сприяти розширенню транскордонного обміну і ослабленню напруженості. В офісі від Південної

---

<sup>56</sup> Kim Jong-un and Moon Jae-in commit to Korean 'peace regime' to end nuclear conflict at historic summit. // The Telegraph. URL: <https://www.telegraph.co.uk/news/2018/04/27/kim-jong-un-becomes-first-north-korean-leader-cross-south-65/>

<sup>57</sup> Хмель А.О., Забеліна Д.І. Міжкорейські саміти: перебіг та наслідки // Наукові праці. Політологія. 2019. Випуск 312. Том 324. С. 49.

<sup>58</sup> Panmunjeom Declaration summary // Korea herald. URL: <http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20180427000797>

Кореї будуть розміщуватися близько 20 офіційних осіб, КНДР представлятимуть 15–20 чиновників. На церемонії відкриття були присутні близько 50 осіб з кожного боку. Цей крок є продовженням угоди, досягнутої лідерами двох Кореї на саміті у квітні. Це буде перший випадок, коли південнокорейські офіційні особи будуть постійно розміщуватися у КНДР з кінця війни 1950–1953 років<sup>59</sup>.

Наступний Міжкорейський саміт 18–20 вересня 2018 року за масштабністю і пафосом був порівняний з першим пхеньянських самітом 2000 року. Відбувся він знову в північнокорейській столиці Пхеньяні. У ході саміту було підписано договір про продовження денуклеаризації півострову, сторони домовилися про припинення великомасштабних військових навчань і військові польоти близько до демілітаризованої зони. Зобов'язалися направити спільну заявку на Олімпійські ігри-2020 у Токіо. Президент РК не тільки виступив з промовою про возз'єднання на стадіоні, на якому знаходилося 150 тисяч північнокорейців – уперше лідер Південної Кореї звернувся до громадян Пхеньяну<sup>60</sup>.

Після міжкорейського саміту президент Республіки Корея зустрівся з лідерами США, Японії та Росії з питання повного ядерного роззброєння Північної Кореї, а в грудні 2018 р. збирався відвідати КНР з цього питання. Президент Мун Чже Ін відвідав у Брюсселі азіатсько-європейський саміт. Лідер Південної Кореї намагався просунути угоду про пом'якшення санкцій проти КНДР, але мета була досягнута<sup>61</sup>.

Після часткового провалу другого саміту з Трампом у Ханой в лютому 2019 року та коли стало зрозуміло, що Південна Корея не зможе просунути в економічному співробітництві без попереднього скасування санкцій, стан

<sup>59</sup> КНДР і Південна Корея відкрили спільний офіс зв'язку // Європейська правда. 14 вересня 2018. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/09/14/7086918/>

<sup>60</sup> Хмель А.О., Забеліна Д.І. Міжкорейські саміти: перебіг та наслідки // Наукові праці. Політологія. 2019. Випуск 312. Том 324. С. 50.

<sup>61</sup> Chong Wa Da // Yonhapnews Agency.. URL: <http://www.yonhapnews.co.kr/politics/2018/10/19/0501000000AKR20181019157700001.H TML?template=2085>

міжкорейських відносин змінився. на гірше для північнокорейської сторони, що призвело до значної невдачі порівняно з досягненнями, досягнутими за попередні місяці. Режим нібито дотримувався двоколійного підходу. У той час як деякі високопосадовці, включаючи сестру лідера КНДР Кім Йо Чен, критикували уряд Південної Кореї та самого Мун Чже Іна, тим часом Кім Чен Ін дотримувався більш примирливого підходу до свого південного колеги. Така динаміка, ймовірно, була ознакою того, що режим хотів показати своє невдоволення ситуацією, але в той же час не хотів повністю відчужувати можливості для майбутнього міжкорейського співробітництва <sup>62</sup>.

Водночас у Сеул надійшли сильні сигнали розчарування. 16 червня 2020 року Північна Корея підірвала спільний офіс зв'язку з Південною Кореєю біля прикордонного міста Кесон. В цей день офіційне інформаційне агентство Північної Кореї KCNA повідомило, що о 14:50 офіс зв'язку був трагічно зруйнований жахливим вибухом. Цей крок відповідав «настрою розлючених людей, щоб неодмінно змусити людських покидьків і тих, хто прихистив покидьки, дорого заплатити за їхні злочини», - написано в ньому стосовно перебіжчиків на Південь. Міністерство об'єднання Південної Кореї підтвердило, що Північна Корея знищила офіс о 14:49 16 червня 2020 року. Мешканці південного боку кордону сказали, що бачили полум'я, повідомляє південне інформаційне агентство Yonhap <sup>63</sup>.

Ситуація, спричинена пандемією COVID-19, очевидно, вплинула на відносини між двома Кореями, які залишалися в основному замороженими з початку 2020 року. Тим не менш, події, що відбулися безпосередньо перед

---

<sup>62</sup> Milani M. Inter-Korean Relations in the Era of Kim Jong Un // Italian institute for international political studies. 20 Dec 2021. URL: <https://www.ispionline.it/en/publication/inter-korean-relations-era-kim-jong-un-32742>

<sup>63</sup> North Korea destroys Kaesong joint liaison office with South // Nikkei Asia. URL: <https://asia.nikkei.com/Spotlight/N-Korea-at-crossroads/North-Korea-destroys-Kaesong-joint-liaison-office-with-South>

пандемією – і частково під час пандемії – знову ввели високий рівень невизначеності в міжкорейських відносинах <sup>64</sup>.

У 2022 році Міністерство оборони Південної Кореї назвало північнокорейський режим і армію «ворогом» у своєму останньому програмному документі - Білій книзі з питань оборони 2022 року, відзначаючи повернення ярлика після шести років невдалого зближення та ескалації незаконних випробувань зброї Пхеньяном. Біла книга є першим документом про оборонну політику, опублікованим міністерством під керівництвом консервативної адміністрації Юн Сук Йоля, яка вступила на посаду в травні. Одним із ключових обіцянок Юна під час кампанії було підтримувати «мир силою». Біла книга з питань оборони 2022 року також містить кілька оцінок стану незаконних ядерних і ракетних програм Північної Кореї.

У документі зазначено, що Північна Корея володіє приблизно 70 кілограмами (154 фунтами) плутонію, порівняно з оцінкою в 50 кілограмів у виданні 2020 року, і описує свої запаси високозбагаченого урану як «значні». Одна ядерна зброя потребує приблизно 6 кілограмів плутонію або від 15 до 20 кілограмів високозбагаченого урану як матеріалу, що розщеплюється.

Біла книга 2022 року також описує кілька північнокорейських ракет, випробуваних після видання 2020 року, включно з міжконтинентальну балістичну ракету (МБР) Hwasong-17 і тактичні ракети малої дальності, в аналізі зростаючого арсеналу режиму. У документі також відзначається прагнення Північної Кореї розробити твердопаливні балістичні ракети, які в документі описуються як «більш вигідні, ніж рідкопаливні балістичні ракети з точки зору їх оперативного застосування» <sup>65</sup>.

Отже, зовнішню політику Республіки Корея на сучасному етапі можна охарактеризувати як комплексну і довгострокову стратегію, спрямовану захист

---

<sup>64</sup> Milani M. Inter-Korean Relations in the Era of Kim Jong Un // Italian institute for international political studies. 20 Dec 2021. URL: <https://www.ispionline.it/en/publication/inter-korean-relations-era-kim-jong-un-32742>

<sup>65</sup> White Paper on Korean Unification 2022 / Ministry of Unification, Republic of Korea. URL: [https://www.unikorea.go.kr/eng\\_unikorea/news/Publications/whitepaper/](https://www.unikorea.go.kr/eng_unikorea/news/Publications/whitepaper/)

інтересів країни на міжнародній арені і визнання Південної Кореї як глобальної сили. Республіка Корея проводить активну зовнішню політику, підтримуючи відносини з усіма великими гравцями в регіоні. Для Сеула однієї з найпотужніших економік світу цілком закономірно підтвердити свою економічну і військову міць за допомогою політичного впливу в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні. Головною стратегічною проблемою та викликом для країни залишається невирішеність проблеми КНДР.

## **2.2. Співробітництво Республіки Корея із міжнародними організаціями**

Південна Корея прагне розвивати відносини дружби та співпраці з іншими країнами. Станом на червень 2020 року Південна Корея підтримує дипломатичні відносини загалом у 191 країні. Серед них уряд управляє 115 постійними посольствами, 5 постійними представництвами та 46 генеральними консульствами. Генеральне консульство надає консульські послуги в країні, де відкрито посольство. Постійне представництво служить для сприяння реалізації цілей і принципів міжнародних організацій. Крім того, у 32 країнах працюють 42 корейські культурні центри для популяризації південнокорейської культури.

Південна Корея прагне здійснювати позитивну діяльність як член різноманітних міжнародних організацій, таких як ЮНЕСКО, МВФ, АТЕС, МАГАТЕ, МОП, ВООЗ. Південна Корея стала членом ООН у 1991 році та приєдналася до ОЕСР у 1996 році.

Південна Корея робить усе можливе у сфері міжнародного співробітництва відповідно до своєї зміцненої економічної потужності. Країна бере участь у програмах підтримки бідних країн через Світовий банк, МВФ та ОЕСР. Нещодавно країна також приєдналася до світових зусиль з підтримки

миру, глобальної економічної стабілізації, збереження навколишнього середовища у відповідь на глобальне потепління тощо.

Південна Корея головувала на саміті G20, який відбувся в Сеулі в листопаді 2010 року, підтвердивши свій статус провідної країни під гаслом «Спільне зростання поза кризою». Спостерігачі відзначили, що країна дуже ефективно впоралася з питаннями іноземної валюти, які були головною проблемою під час світової економічної кризи.

Саміт з ядерної безпеки в Сеулі 2012 року став ще однією подією, яка показала статус Південної Кореї, яка відіграє ключову роль у боротьбі за мир у всьому світі. У саміті взяли участь 53 світові лідери та 4 керівники міжнародних організацій, які обговорюють заходи щодо подальшого зміцнення міжнародного співробітництва з протидії ядерному тероризму.

Південна Корея зміцнює свою репутацію в міжнародному співтоваристві, досягаючи помітних результатів у секторі зеленого зростання. Країна організувала Зелений кліматичний фонд ООН, покликаний обмежити або зменшити викиди парникових газів (ПГ) у країнах, що розвиваються, а також допомогти вразливим суспільствам адаптуватися до неминучих наслідків зміни клімату. Крім того, Глобальний інститут зеленого зростання (GGGI) також має штаб-квартиру в Сеулі.

У листопаді 2011 року в Пусані, другому за величиною місті Південної Кореї, відбувся 4-й Форум високого рівня з питань ефективності допомоги, найбільша міжнародна зустріч у сфері розвитку та співробітництва. Це продемонструвало феноменальну історію успіху Південної Кореї, яка лише за півстоліття перетворилася з однієї з найбільш бідніших країн світу на донора, здатного надавати допомогу іншим країнам.

Програми зовнішньої допомоги Південної Кореї координує Корейське агентство міжнародного співробітництва (KOICA). З моменту свого заснування в 1991 році це агентство виконало низку програм, спрямованих на надання підтримки країнам, що розвиваються, тим самим покращуючи глобальне розуміння та обізнаність про Південну Корею. KOICA надає ODA



(офіційну допомогу розвитку) у розмірі 400–500 мільйонів доларів США щорічно для країн, що розвиваються, в Азії та Африці; ці кошти сприяють багатьом сферам, включаючи освіту, охорону здоров'я, сільське/лісове господарство/рибальство, державне управління та промислову енергетику, серед інших.

Південна Корея також готова зробити великий внесок у світовий мир і безпеку шляхом участі в широкому спектрі миротворчих операцій ООН і підтримки миротворчого бюджету ООН. Зараз південнокорейські війська дислокуються у восьми країнах, включаючи Ліван, Південний Судан, Індію, Пакистан і Західну Сахару, де їм доручено підтримувати порядок, реабілітацію, медичне обслуговування та інші види діяльності <sup>66</sup>.

У зовнішніх відносинах Південна Корея віддавала перевагу США, Китаю, Японії та Росії. Інтерес Південної Кореї до АСЕАН і Південно-Східної Азії був зумовлений її конкуренцією з Північною Кореєю, а також торговими та інвестиційними можливостями для корейського бізнесу. Колишні президенти Лі Мен Бак і Пак Кин Хе спричинили зміну парадигми політики Південної Кореї щодо АСЕАН.

Під час правління президента Лі Мен Бака була створена Група видатних осіб АСЕАН-Республіка Корея. Група рекомендувала, серед іншого, вивести відносини на рівень стратегічного партнерства. У 2009 році в Сеулі, Південна Корея, був створений Центр АСЕАН-Корея. У 2010 році обидві сторони домовилися перевести свої відносини до стратегічного партнерства. У 2012 році Південна Корея відкрила постійне представництво при АСЕАН у Джакарті.

Президент Мун Чже Ін оголосив про нову південну політику. Мета полягає в тому, щоб підняти взаємодію Південної Кореї з АСЕАН, Індією та Австралією до рівня відносин Південної Кореї зі Сполученими Штатами, Китаєм, Японією та Росією. Нова політика має три цілі: сприяння взаємному

---

<sup>66</sup> International Relations // Ministry of Culture, Sports and Tourism and Korean Culture and Information Service. URL: <https://www.korea.net/Government/Constitution-and-Government/International-Relations>

сталому процвітанню, посилення обміну між людьми та побудова мирної та безпечної Східної Азії. Адміністрація президента Муна мав надати новій політиці більше змісту<sup>67</sup>.

У грудні 2014 року в Пусані відбувся ювілейний саміт АСЕАН-РК. Цей саміт був спрямований на подальше поглиблення довіри та партнерства між Республікою Корея та Асоціацією держав Південно-Східної Азії (АСЕАН) на відзначення 25-ї річниці діалогу АСЕАН-РК. Після саміту у вересні 2017 року в Хеунде-гу, Пусан, було відкрито Будинок культури АСЕАН.

Існує Угода про вільну торгівлю між АСЕАН і Кореєю, яка була укладена в 2009 році. Двостороння торгівля в 2016 році склала 118,8 мільярда доларів США, що робить АСЕАН другим за величиною торговим партнером Південної Кореї. Південна Корея є п'ятим за величиною торговим партнером АСЕАН. У 2016 році Південна Корея інвестувала в АСЕАН 5,1 мільярда доларів США, що зробило АСЕАН другим за величиною інвестиційним партнером Південної Кореї. Південна Корея є п'ятим за величиною інвестором АСЕАН<sup>68</sup>.

Коли Мун оприлюднив Нову північну політику на корейсько-індонезійському бізнес-форумі в Джакарті в листопаді 2017 року, він сказав, що її метою є підняти відносини Південної Кореї з Індією та Асоціацією держав Південно-Східної Азії (АСЕАН) «до рівня її відносин з чотирма країнами. великих держав навколо Корейського півострова». Завдяки ініціативам, організованим за трьома стовпами - люди (соціокультурна співпраця), процвітання (економічна співпраця) і мир (політична співпраця та співпраця у сфері безпеки), політика спрямована на реалізацію потенціалу Південної Кореї як середньої сили в регіоні та диверсифікацію її економічних і стратегічних партнерств. Ця політика не мала на меті стати альтернативою будь-якій регіональній ініціативі великих держав, як-от «Вільний і відкритий

---

<sup>67</sup> Three Ways to Improve ASEAN-South Korea Ties // National University of Singapore. URL: <https://cil.nus.edu.sg/publication/three-ways-to-improve-asean-south-korea-ties/>

<sup>68</sup> Botto K. South Korea Beyond Northeast Asia: How Seoul Is Deepening Ties With India and ASEAN // Carnegie Endowment for International Peace. October 19, 2021. URL: <https://carnegieendowment.org/2021/10/19/south-korea-beyond-northeast-asia-how-seoul-is-deepening-ties-with-india-and-asean-pub-85572>

Індо-Тихоокеанський регіон» або ініціатива «Один пояс, один шлях». Натомість її метою стало створення додаткових рівнів співпраці, часто паралельних цим регіональним ініціативам, щоб звести до мінімуму ризик опинитися між конкуруючими пріоритетами великих держав.

Нова північна політика стала першою єдиною дипломатичною ініціативою Південної Кореї, спрямованою конкретно на розвиток зв'язків з Південною та Південно-Східною Азією. Хоча міжкорейська політика Муна остаточно провалилася, Нова північна політика була найпослідовнішою зовнішньополітичною ініціативою адміністрації, яка зберігала імпульс, незважаючи на пандемію. Ця масштабна ініціатива охопила одинадцять країн і стала ініціативою майже всього уряду, в якій взяли участь сорок чотири міністерства та організації<sup>69</sup>.

Республіка Корея прагне співпрацювати з АСЕАН у механізмах під керівництвом АСЕАН, включаючи АСЕАН плюс три (APT), Східноазіатський саміт (EAS), регіональний форум АСЕАН (ARF) і зустріч міністрів оборони АСЕАН плюс (ADMM-Plus), щоб сприяти регіональному миру та процвітання та формувати майбутню регіональну архітектуру. Корея підтвердила свою підтримку центральної ролі АСЕАН у цих регіональних рамках. АСЕАН визнала активну роль і внесок РК у просування регіональної інтеграції в Східній Азії.

Уряд Південної Кореї сподівається на подальше зміцнення дипломатичних відносин країни з АСЕАН і побудувати міцніше, ніж будь-коли, партнерство з АСЕАН і розвинути його до рівня, який країна має з іншими світовими державами.

Уряд Південної Кореї створив і збільшив підтримку для кількох інших організацій, включаючи новий K-Startup Center ASEAN–Південна Корея в Сінгапурі та Корейську корпорацію закордонної інфраструктури та міського розвитку (KIND). На пам'ятному саміті АСЕАН–Південна Корея у 2019 році

---

<sup>69</sup> Sohn J. President Moon Unveils New Southern Policy for ASEAN // Office of the President of South Korea, November 10, 2017. URL: <https://english1.president.go.kr/Media/News/182>.

Південна Корея оголосила, що подвоїть бюджет Корейського фонду співпраці АСЕАН до 14 мільйонів доларів <sup>70</sup>.

У 2022 році уряд Південної Кореї збільшив фонд співпраці АСЕАН-РК (АКСФ) до 16 мільйонів доларів США, а фонд співпраці Меконг-РК (МКСФ) до 5 мільйонів доларів США, щоб сприяти тіснішій співпраці з АСЕАН <sup>71</sup>.

Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС) - це економічний форум, що складається з 21 країни Азіатсько-Тихоокеанського регіону для обговорення питань регіональної економіки, співпраці, торгівлі та інвестицій. Міністри та високопосадовці країн-членів зустрічаються на постійній основі протягом року.

З тих пір, як прем'єр-міністр Австралії Боб Хоук публічно представив ідею АТЕС у своїй промові в Сеулі в 1981 році, Корея відігравала вирішальну роль у різних процесах і обговореннях АТЕС, як і під час його запуску. Прийняття Сеульської декларації АТЕС у 1991 році вважається важливим кроком для створення інституційної основи АТЕС.

У 2005 році в Пусані (Корея) відбулася зустріч лідерів АТЕС. У центрі уваги зустрічі були переговори Дохійського раунду СОТ, оскільки міністерська конференція СОТ мала відбутися в грудні того ж року в Гонконгу. Зараз АТЕС прагне досягти стійкого та інклюзивного зростання, яке зменшує бар'єри, що заважають усім людям у регіоні користуватися перевагами економічного зростання, і заохочує їх брати участь в економічній діяльності. Корея прагне брати активну участь у цьому процесі, беручи на себе лідерство в обговоренні актуальних питань, таких як цифрова економіка, підключення та інклюзія <sup>72</sup>.

Південна Корея з 2006 року має статус спостерігача в Асоціації регіонального співробітництва країн Південної Азії (SAARC), яку було

---

<sup>70</sup> Françoise N. The Economic Pillar of Korea's New Southern Policy: Building on Existing Assets // IFRI, Asie. Visions. 2021. №. 120. URL: [https://www.ifri.org/sites/default/files/atoms/files/nicolas\\_economic\\_pillar\\_korea\\_2021.pdf](https://www.ifri.org/sites/default/files/atoms/files/nicolas_economic_pillar_korea_2021.pdf).

<sup>71</sup> The ROK-ASEAN Relations // Ministry of Foreign Affairs Republic of Korea. URL: [https://www.mofa.go.kr/eng/wpge/m\\_24222/contents.do](https://www.mofa.go.kr/eng/wpge/m_24222/contents.do)

<sup>72</sup> ROK - APEC Relations / Ministry of Foreign Affairs Republic of Korea. URL: [https://www.mofa.go.kr/eng/wpge/m\\_5464/contents.do](https://www.mofa.go.kr/eng/wpge/m_5464/contents.do)

створено у 1985 р. Бангладеш, Шрі-Ланкою, Бутаном, Мальдівськими Островами, Індією, Непалом і Пакистаном з метою сприяння економічному, культурному, соціальному розвитку і спільній самозабезпеченості країн-членів.

Міністерство закордонних справ щорічно проводить семінар партнерства ROK-SAARC, починаючи з 2010 року, за участю урядовців та експертів, запрошених із восьми держав-членів SAARC – Республіки Індія, Ісламської Республіки Пакистан, Народної Республіки Бангладеш, Демократичної Соціалістичної Республіки Шрі-Ланка, Ісламської Республіки Афганістан, Федеративної Демократичної Республіки Непал, Королівства Бутан і Мальдівської Республіки -- щоб пролити світло на прогрес у розвитку партнерства та обговорити подальший шлях для співпраці між РК і країнами Південної Азії.

Південна Корея не є членом НАТО, однак в останні роки досить активно співпрацює з Альянсом. Більш тісні відносини з НАТО були пріоритетом для адміністрації Муна, яка прагнула диверсифікувати дипломатичні відносини. Помітним результатом таких зусиль став вступ Південної Кореї до Спільного центру передового досвіду кіберзахисту НАТО (CCDCOE) у травні 2022 року як першого азіатського члена. Президент Юн продовжив цю роботу під час Мадридського саміту НАТО 28–30 червня 2022 року, коли він став першим президентом Південної Кореї, який коли-небудь був присутнім на головному заході організації <sup>73</sup>.

Хоча вищевикладене демонструє репутаційні вигоди або вигоди з точки зору тісніших відносин з НАТО, ці заходи також супроводжуються економічними витратами, а також політичними ризиками та ризиками для безпеки. Зокрема, у відносинах з Росією.

---

<sup>73</sup> Pardo R.P., Kim S. South Korea: siding with the west and distancing from Russia // Int Polit. 2023. URL: <https://link.springer.com/article/10.1057/s41311-023-00431-1>

На основі викладеного у другому розділі, автор може зробити наступні висновки:

По-перше, протягом багатьох років міжкорейські відносини розглядалися як важлива частина зовнішньої політики Сеула: мета національного об'єднання закріплена в статті 4 конституції Південної Кореї, а динаміка протистояння та співпраці між двома Кореями вплинула не лише на ситуацію на півострові, але ширший баланс сил у Південно-Східній Азії. Протягом трьох десятиліть після демократизації різні уряди Південної Кореї керували відносинами з Пхеньяном дуже по-різному, відповідно до різних переконань двох основних політичних традицій.

По-друге, Південна Корея прагне здійснювати позитивну діяльність як член різноманітних міжнародних організацій, таких як ЮНЕСКО, МВФ, АТЕС, МАГАТЕ, МОП, ВООЗ. Південна Корея стала членом ООН у 1991 році та приєдналася до ОЕСР у 1996 році. Республіка Корея прагне співпрацювати з АСЕАН у механізмах під керівництвом АСЕАН, включаючи АСЕАН плюс три (APT), Східноазійський саміт (EAS), регіональний форум АСЕАН (ARF) і зустріч міністрів оборони АСЕАН плюс (ADMM-Plus), щоб сприяти регіональному миру та процвітання та формувати майбутню регіональну архітектуру. Корея підтвердила свою підтримку центральної ролі АСЕАН у цих регіональних рамках. АСЕАН визнала активну роль і внесок РК у просування регіональної інтеграції в Східній Азії.

## РОЗДІЛ 3

### ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ РЕСПУБЛІКИ КОРЕЯ З ЛІДЕРАМИ АЗІАТСЬКО-ТИХООКЕАНСЬКОГО РЕГІОНУ У ХХІ СТОЛІТТІ

#### **3.1. Місце США та Японії у зовнішній політиці Республіки Корея**

У 1953 році, після завершення Корейської війни, Сполучені Штати та Республіка Корея підписали Договір про взаємну оборону, який став основою всеосяжного альянсу, який діє й сьогодні. Утворений у жовтні 1953 року після підписання Договору про взаємну оборону між США та Південною Кореєю після припинення бойових дій у Корейській війні, альянс надав гарантію безпеки слабкій Південній Кореї, яка повністю залежала від Сполучених Штатів у своїй обороні.

Протягом десятиліть після війни Південна Корея зазнала політичних потрясінь під автократичним керівництвом, але розвинула активне громадянське суспільство, яке призвело до сильних протестів проти авторитарного правління. Продемократична діяльність активізувалася в 1980-х роках, починаючи з Руху за демократизацію Кванджу в травні 1980 року, що зрештою призвело до переходу РК до того, що зараз є яскравою демократією.

Сполучені Штати та Південна Корея мають довгу історію співпраці, засновану на взаємній довірі, спільних цінностях демократії, прав людини та верховенства права, спільних стратегічних інтересах і міцній дружбі. Обидві країни співпрацюють у боротьбі з регіональними та глобальними загрозами та зміцненні своїх економік. Сполучені Штати залишили особовий склад армії, авіації, флоту та морської піхоти в Південній Кореї на підтримку своїх зобов'язань згідно з Договором про взаємну оборону між США та Південною

Кореєю, щоб допомогти Південній Кореї захистити себе від зовнішньої агресії<sup>74</sup>.

До середини 1990-х років Південна Корея стала промислово розвиненою економікою, міста якої почали оточувати навіть американські бази, які колись були розташовані в сільській місцевості, одночасно переживаючи політичний перехід від авторитаризму до демократії. Північна Корея більше не могла конкурувати з Південною за міжнародну легітимність, але вона залишалася ізольованою звичайною військовою загрозою, розвиваючи ядерний і ракетний потенціал. Незважаючи на ці революційні зміни в стратегічному контексті навколо півострова, більшість змін в альянсі США і Кореї були еволюційними. Сполучені Штати все ще несли основну відповідальність за оборону Південної Кореї. USFK зберігав рівень оперативної гнучкості, який відповідав обстановці військового часу, і не зазнав такого типу консолідації баз, який мав місце в Японії в 1970-х роках<sup>75</sup>.

У середині 1990-х років з Ініціативою Ная та підтвердженням альянсу США та Японії була втрачена нагода вирішити деякі з цих проблем і, можливо, поставити альянс США та Південної Кореї на міцнішу основу. Цей перегляд частково став результатом уявлень про те, що Сполучені Штати втрачають свій вплив і можуть розглянути можливість подальшого скорочення збройних сил в Азії, викликаючи занепокоєння в Японії та бажання зміцнити основу для подальшої присутності США в регіоні. Перегляд американсько-японських альянсних відносин призвів до спільного американсько-японського огляду регіональної безпеки, перегляду керівних принципів і підтвердження американсько-японських відносин, про що було оголошено президентом Біллом Клінтоном і прем'єр-міністром

---

<sup>74</sup> U.S. Relations With the Republic of Korea / U.S. Department of state. URL: <https://www.state.gov/u-s-relations-with-the-republic-of-korea/>

<sup>75</sup> Snyder A.S. The US–South Korea Alliance. Lynne Rienner Publishers. 2012. URL: <https://www.cfr.org/book/us-south-korea-alliance>



Рютаро Хасімото в 1996. Ця спроба мала на меті охопити альянс США та Кореї,

Були деякі спроби Збройних сил США в Кореї пристосуватися до нових південнокорейських умов. Наприкінці 1990-х років адміністрація Клінтона домовилася про перші кроки в Плані сухопутного партнерства (LPP), відповідно до якого Збройні сили США в Кореї готувалися звільнити та повернути бази та землю до Південної Кореї та переглянув умови Угоди про статус сил, щоб забезпечити більшу південнокорейську автономія та відповідальність у розгляді правопорушень військовослужбовців США у випадку правопорушень поза службою. Але ці зміни не відповідали масштабам змін у стратегічній обстановці, структурі внутрішньої політики Південної Кореї чи політичній економіці відносин між базами та більш широким населенням Південної Кореї.

Іншою важливою подією, яка вплинула на контекст альянських відносин, стала зміна підходу Південної Кореї до Північної Кореї в рамках «Політики сонячного світла» Кім Де Чжуна, найбільш яскраво представленої міжкорейським самітом у червні 2000 року. Поїздка Кім Де Чжуна до Пхеньяну та перша в історії зустріч лідерів Північної та Південної Кореї стала історичною подією, яка мала потужний відгомін для уявлення південнокорейців про безпеку на Корейському півострові <sup>76</sup>.

Після повернення Кім Де Чжуна з Півночі він заявив, що його візит попередив можливість війни на Корейському півострові. Незважаючи на те, що ця заява вважалася надмірно оптимістичною, вона підтвердила й сприяла трансформації уявлень південнокорейської громадськості про Північ від образу ворога до образу брата по біді. Така трансформація мала для південнокорейської громадськості тонкий наслідок у сприйнятті американської збройної присутності в Південній Кореї від необхідності до розкоші або навіть до спадщини минулої епохи міжкорейського конфлікту.

---

<sup>76</sup> Snyder A.S. The US–South Korea Alliance. Lynne Rienner Publishers. 2012. URL: <https://www.cfr.org/book/us-south-korea-alliance>

Одночасно з міжкорейським самітом 2000 року відбулося сплеск публічних інцидентів за участю персоналу Збройних сил США в Кореї, що частково відображало таку зміну сприйняття серед південнокорейської громадськості. Ці інциденти були симптомами значно глибшої проблеми: альянс США та Південної Кореї залишався на автопілоті, базуючись на передумовах, структурах і моделях взаємодії часів холодної війни, але не було зроблено жодних серйозних зусиль для перегляду та оновлення стратегічної структури, яка лежить в основі альянсу в у спосіб, подібний до процесу, який призвів до підтвердження американсько-японського альянсу.

Першим великим інцидентом, який показав, наскільки стандартні робочі процедури, що регулювали альянс США та Південну Корею, не узгоджувалися з новими реаліями на Корейському півострові, стала дорожньо-транспортна пригода 2002 року, коли автомобіль армії США, який повертався з навчань, збив і вбив двох дівчаток середньої школи. Громадська реакція Південної Кореї на цей інцидент виявила глибоке відчуття південнокорейців, що Збройні сили США в Кореї не оновили свого сприйняття Південної Кореї як партнера відповідно до південнокорейських економічних і політичних досягнень останніх десятиліть.

По-друге, жителі Південної Кореї, щойно здобули нову національну впевненість, яка впливає з їхнього спільного проведення та виступу на Чемпіонаті світу з футболу 2002 року, боролися з покращенням міжнародного статусу Південної Кореї та наслідками очевидного прогресу в міжкорейських відносинах для стану безпеки Південної Кореї, хвилюючись. вперше внутрішні дебати щодо того, чи слід майбутній напрямок зовнішньої політики Південної Кореї так тісно пов'язувати з напрямком політики Сполучених Штатів. Ця дискусія підживлювалася скептицизмом серед нових еліт Південної Кореї щодо мотивів США для вторгнення в Ірак у 2003 році, а також щодо зростання Китаю як економічного партнера номер один Південної Кореї з 2004 року.

По-третє, дорожньо-транспортна пригода 2002 року надала конкретну ілюстрацію того, як присутність USFK може втручатися в повсякденне життя південнокорейців і конфліктувати з ним таким чином, що, здається, зменшує, а не посилює безпеку Південної Кореї. Коментарі президента Буша у зверненні про стан країни у 2002 році, в якому Північна Корея була охарактеризована як частина «осі зла», ще більше розпалили думку південнокорейців і викликали сумніви щодо того, чи зробить альянс практичний внесок у посилення безпеки Південної Кореї. Усі ці занепокоєння підкреслили відсутність оновленого обґрунтування, спільного бачення чи артикуляції взаємних інтересів, необхідних для забезпечення альянсу політичним баластом, щоб пережити інциденти у відносинах, які інакше мали б бути легко контрольованими.

Дорожньо-транспортна пригода та її наслідки стали важливим каталізатором для ширшої переоцінки багатьох аспектів відносин безпеки. Інцидент збігся із зусиллями США під керівництвом міністра оборони Дональда Рамсфелда переглянути та оновити позицію своїх глобальних сил, щоб відповісти на нові загрози та нові потреби після 11 вересня, а також збільшення потреб у військах для служби в Іраку. У Південній Кореї адміністрація Ро Му Хюна прийшла до влади в 2003 році, прагнучи більшої незалежності та більшої рівності у своїх відносинах зі Сполученими Штатами, водночас прагнучи до «кооперативної, самозабезпеченої оборони», водночас зберігаючи альянс. Прагнення Південної Кореї до більшого визнання у відносинах збіглося з заклопотаністю США війною з терором в Афганістані та Іраку <sup>77</sup>.

Незважаючи на риторику, яка регулярно свідчила про те, що адміністрації Ро та Буша філософськи не узгоджуються одна з одною, особливо щодо політики щодо Північної Кореї, обидві сторони добре співпрацювали, щоб здійснити реконфігурацію американських сил на

---

<sup>77</sup> Snyder A.S. *The US–South Korea Alliance*. Lynne Rienner Publishers. 2012. URL: <https://www.cfr.org/book/us-south-korea-alliance>

півострові та передачу основної відповідальності за безпеку вздовж півострова. демілітаризована зона. Переговори про майбутнє Альянсу (FOTA) (2002–2004 рр.) та Ініціатива політики безпеки (SPI) (2004–2008 рр.) керували конкретними інституційними та структурними змінами, включаючи встановлення графіка заміни Командування об'єднаних сил Кореї та США (CFC).

У контексті ініційованого Рамсфельдом Global Posture Review, який мав на меті більш гнучко розташувати американські сили по всьому світу, щоб мати можливість реагувати на безліч невизначеностей і типів загроз, Сполучені Штати та Південна Корея працювали разом, щоб перегрупувати США силової присутності на півострові та переглянути порядок командування на підтримку ширшого бачення та регіональної ролі альянсу. Реорганізація Збройних сил США в Кореї включала заплановане скорочення на третину до 12500 військовослужбовців, виведення американських сил, розташованих у кількох таборах уздовж демілітаризовано зони, до центрального табору на північ від Сеула та передислокацію однієї з двох бойових бригад США з Південної Кореї до Іраку. , а південнокорейські військові беруть на себе головні ролі та місії поблизу або в демілітаризованій зоні <sup>78</sup>.

Протягом цього періоду адміністрації Буша та Роха дійшли обмеженого розуміння щодо «стратегічної гнучкості», згідно з яким сили USFK можуть бути розгорнуті для місій за межами півострова, а уряд Південної Кореї не зобов'язаний надавати політичну чи військову підтримку такому розгортанню. Вони також домовилися про розпуск CFC і повернення виключної відповідальності за оперативний контроль над корейськими силами на півострові під час війни уряду Південної Кореї, здійснили комплексну оцінку безпеки та заклали основи для Спільної заяви США та Південної Кореї, прийнятої президентами Буш і Ро в Кьонджу в

---

<sup>78</sup> Snyder A.S. The US–South Korea Alliance. Lynne Rienner Publishers. 2012. URL: <https://www.cfr.org/book/us-south-korea-alliance>

листопаді 2005 року. У цій спільній угоді «обидва лідери погодилися, що альянс не тільки протистоїть загрозам, але й підтримує спільні цінності демократії, ринкової економіки, свободи,

За адміністрацій Ро та Буша інколи здавалося, що Сполучені Штати та Південна Корея мають різні інтереси, що призведе до розпаду альянсу. Деякі аналітики в Сполучених Штатах і Південній Кореї бачили структурні, політичні, ідеологічні та культурні причини списувати альянс як такий, що має невелику, якщо взагалі є, стратегічну цінність. Пристосування на маргінелі іноді здавалося спробою врятувати корабель, що тоне. Однак, незважаючи на політичні відмінності в пріоритетах і підходах до конкретних тактичних питань щодо політики щодо Північної Кореї, також можна стверджувати, що існує все більше збігів між основними політичними інтересами обох країн у широкому діапазоні проблемних сфер, де виникають нові форми. потенційно може бути побудована співпраця.

Оголосивши, що відновлення альянсу США та Південної Кореї є його головним пріоритетом, Лі Мен Бак сформулював традиційний політичний підхід Південної Кореї. Наступного дня після свого обрання в січні 2008 року Лі Мьон Бак підтвердив свій намір «відновити альянс між США та Південною Кореєю на основі встановленої дружби» як основного якоря зовнішньої політики Південної Кореї <sup>79</sup>.

Адміністрація Лі Мен Бак віддала пріоритет альянсу між США та Південною Кореєю, заклала основи для проведення Південною Кореєю саміту з ядерної безпеки 2012 року та створила напрочуд близькі особисті стосунки між Лі та президентом Обамою.

Варто відзначити, що у 2009 році РК та США підписали Угоду про вільну торгівлю (KORUS). З моменту набуття чинності Угода KORUS створила більш справедливе торговельне середовище шляхом зниження тарифних

---

<sup>79</sup> Snyder A.S. The US–South Korea Alliance. Lynne Rienner Publishers. 2012. URL: <https://www.cfr.org/book/us-south-korea-alliance>

бар'єрів, діючи як механізм зростання робочих місць і скорочення дефіциту двосторонньої торгівлі на 68 %. Ця Угода також призвела до збільшення торгівлі між Сеулом і Вашингтоном. Так, у 2019 році загальна торгівля між Південною Кореєю та США зросла зі 102 мільярдів доларів до 135 мільярдів доларів. Експорт американських автомобілів до Південної Кореї зріс більш ніж на 200 %.

Поява Південної Кореї як світового лідера також призвела до все більш динамічного Альянсу США та Південної Кореї, зосередженого на перспективних можливостях партнерства, включаючи космос, енергетику, охорону здоров'я, зміну клімату та кібернетичне середовище. У 2015 році Сполучені Штати та Південна Корея продовжили Угоду про цивільну ядерну зброю «123» і утримують двосторонню комісію високого рівня для вирішення цивільних ядерних питань, що становлять взаємний інтерес. У 2016 році дві країни підписали Рамкову угоду про цивільний космос для розширення співпраці в дослідженні цивільного космосу, і ми проводимо кожні два роки засідання спільного комітету з питань науки і технологій на рівні кабінету міністрів. Всеосяжна угода між США та Південною Кореєю про науку та технології (STA) сприяла взаємовигідній науковій співпраці. Республіка Корея є активним партнером у боротьбі з незаконним, нерегульованим і незареєстрованим рибальством,

Під час виборів 2016 року Дональд Трамп чітко заявив про свою зневагу до стану американської зовнішньої політики, особливо критикуючи Кореєцький півострів. Після свого обрання Трамп пообіцяв застосувати нові підходи, щоб взяти під контроль ворожнечу КНДР, включаючи готовність зустрітися з президентом Кім Чен Ином для переговорів віч-на-віч і відновити переговори, а також запропонував посилити готовність застосувати силу якщо необхідно.

Адміністрація Трампа з моменту приходу на посаду чітко висловила свою прихильність Південній Кореї як союзнику, часом заспокоюючи політиків у Сеулі. Під час туру по Азії в У 2017 році Трамп висловив за

єдиний фронт із президентом Кореї Мун Чже у своїй промові до Національних зборів Південної Кореї. У 2018 році Трамп і президент Мун Чже Ін підписали знаменну, оновлену угоду про вільну торгівлю. У червні 2019 року Трамп відвідав Південну Корею для підтвердження відданості Вашингтона «непохитному другу та вірному союзнику»<sup>80</sup>.

Однак, уже з листопада 2019 року позиція Трампа змінилась. Політика Південної Кореї також зазнала критики, оскільки Трамп почав критикувати традиційного союзника за недостатній внесок у альянс і за використання американської щедрості<sup>81</sup>.

У 2019 році Південна Корея виділила морські активи в Ормузькій протоці та зобов'язалася ділитися інформацією з Міжнародною структурою безпеки на морі. Південна Корея є головним донором і лідером у зусиль розвитку, включаючи безпеку охорони здоров'я, розширення прав і можливостей жінок і гуманітарну допомогу. США та Південна Корея проводять щорічний економічний діалог високого рівня, під час якого політики обох сторін координують економічні питання та сприяють регіональному економічному співробітництву відповідно до Індійсько-тихоокеанської стратегії США та Нової південної політики Південної Кореї.

Протягом майже двох десятиліть Сполучені Штати та Південна Корея прискорили кроки щодо реформування свого альянсу, включаючи передислокацію військ США на Корейському півострові, посилення оборони РК та передачі оперативного управління військового часу (OPCON) двонаціональному командуванню на чолі з генералом РК із заступником США. За існуючого порядку, у разі війни корейські солдати перебували б під двонаціональним командуванням на чолі з генералом США.

---

<sup>80</sup> President Donald J. Trump is Strengthening Our Historic Alliance with the Republic of Korea // The White House. 2019. June 28, URL: <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/president-donald-j-trump-strengthening-historic-alliance-republic-korea>

<sup>81</sup> Divided America, Divided Korea: U.S.-Korean Relations During and After the Trump Years / Mershon center. URL: <https://mershoncenter.osu.edu/events/divided-america-divided-korea-u.s.-korean-relations-during-and-after-trump-years>

Багато дій і слів президента Дональда Трампа напружили альянс і Дж. Байден у перший рік свого перебування на посаді та його адміністрація намагалися усунути розбіжності, зокрема шляхом оновлення Угоди про розподіл витрат на розміщення американських військ у Південній Кореї, термін дії якої закінчився згідно з рішенням адміністрація Трампа.

Останніми роками Альянс США та Південної Кореї розширився до глибокого, всеосяжного глобального партнерства, і роль Південної Кореї як регіонального та глобального лідера продовжує зростати, що стало очевидним останнім часом як успішна модель для інших країн у всьому світі щодо COVID-19.

У перші місяці пандемії Сполучені Штати та Південна Корея співпрацювали, щоб запровадити надійні заходи перевірки подорожей, щоб зберегти авіасполучення. Південна Корея передала Сполученим Штатам необхідні медичні засоби, зокрема 2,5 мільйона захисних масок, і сприяла закупівлі 750 000 тестів на COVID-19. Експерти та політики США та Південної Кореї регулярно діляться найкращими практиками боротьби з COVID-19<sup>82</sup>.

Президент Південної Кореї Юн Сук Їоль у квітні 2023 року здійснив шестиденний візит до Сполучених Штатів, присвячений 70-річчю альянсу між США та Південною Кореєю. Цей саміт став п'ятою зустріччю (і другою зустріччю) між президентом США Джоозефом Байденом і Юном менш ніж за рік, і це лише другий державний візит, організований Байденом.

Поїздка Юна до Вашингтона також включала промову під час спільної сесії Конгресу, візит до Космічного центру імені Годдарда НАСА, форум із американськими та південнокорейськими підприємствами, організований Торговою палатою США, і державну вечерю в Білому домі, де Юннаспівав кілька рядків із хіта Дона Макліна 1971 року «Американський пиріг».

Вашингтон розгорнув для Юна червону доріжку, щоб підкреслити силу військових, економічних і міжлюдських зв'язків між Сполученими Штатами

---

<sup>82</sup> U.S. Relations With the Republic of Korea / U.S. Department of state. URL: <https://www.state.gov/u-s-relations-with-the-republic-of-korea/>



та Південною Кореєю. Одним із результатів саміту, рекламованого як урядами Байдена, так і Юна, стала більша прихильність і запевнення США щодо посилення розширеного стримування Пхеньяна. Як результат зустрічі - Вашингтонська декларація – містить низку заходів для підтвердження зобов'язань США посилити розширене стримування північнокорейських провокацій.

Також обидві сторони ініціювали створення ядерної консультативної групи (NCG) для вирішення ядерних непередбачених ситуацій і забезпечення більшої прозорості щодо планів протидії зростаючій загрозі Північній Кореї. Зокрема, Сполучені Штати пообіцяв надати Південній Кореї центральну роль у стратегічному плануванні стратегії ядерної відповіді під час потенційного конфлікту з Північною Кореєю, а також регулярні консультації та покращений обмін інформацією в обмін на зобов'язання Сеула не продовжувати власну програму ядерної зброї. У Декларації містяться плани щодо пришвартовування американських атомних підводних човнів в Південній Кореї вперше за понад 40 років, що наочно демонструє стратегічні активи США в регіоні<sup>83</sup>.

Слід відзначити, що міжлюдські зв'язки між Сполученими Штатами та РК є центральною опорою відносин цих держав. Південна Корея є третьою в абсолютному вираженні (і першою на душу населення) як джерело іноземних студентів, які навчаються в коледжах і університетах США. Освітні обміни включають потужну програму обміну імені Фулбрайта, а також програму Work, English, Study, and Travel (WEST), яка дає різноманітній групі корейських студентів і молодих лідерів можливість дізнатися більше про Сполучені Штати<sup>84</sup>.

Багато років США є посередником та головним ініціатором вирішення проблем у відносинах між Республікою Корея та Японією. Протягом

---

83 Yeo A., Foreman H. South Korean-American pie: Unpacking the US-South Korea summit // Brookings. 2023. April 28 URL: <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2023/04/28/south-korean-american-pie-unpacking-the-us-south-korea-summit/>

84 U.S. Relations With the Republic of Korea / U.S. Department of state. URL: <https://www.state.gov/u-s-relations-with-the-republic-of-korea/>

десятиліть Південна Корея та Японія визнавали необхідність вирішити минулі історичні проблеми японського колоніального періоду та покращити свої дипломатичні та економічні зв'язки з метою вирішення спільних проблем.

Однак минулі угоди, спрямовані на вирішення їхніх розбіжностей, такі як угода про нормалізацію 1965 року та угода про претензії та угода про жінок для втіхи 2015 року, часто були нечіткими або приділяли недостатню увагу занепокоєнням жертв заради політичної доцільності та національних цілей. Ці угоди дозволили двом країнам покращити відносини настільки, щоб досягти успіхів у безпеці, розвитку та процвітанні. Але оскільки вони не вирішували фундаментальних питань колоніального періоду, угоди залишалися суперечливими - підлягали різним тлумаченням і повторюваним ризикам краху.

Наприклад, у двох рішеннях Верховного суду Південної Кореї від 2018 року говорилося, що японські компанії повинні безпосередньо виплачувати компенсацію корейським жертвам примусової праці - рішення, яке оскаржило тлумачення Японією колоніального періоду та угоди про претензії 1965 року. Це рішення швидко загостило двосторонні відносини, підірвало економічні зв'язки та поставило під загрозу співпрацю між двома країнами у сфері безпеки <sup>85</sup>.

Варто відзначити, що усі адміністрації США, включно з нинішньою, як правило, рішуче підтримували примирення між Японією та Південною Кореєю, яке сприяє співробітництву, орієнтованому на майбутнє, у дипломатичних, безпекових та економічних питаннях.

У листопаді 2016 року Японія та Південна Корея підписали довгоочікувану Угоду про розвідку, погодившись обмінюватися інформацією про загрози з боку Північної Кореї без використання Сполучених Штатів як посередника.

---

<sup>85</sup> Aum F., Galic M. What's Behind Japan and South Korea's Latest Attempt to Mend Ties? // United States Institute of Peace. 2023. March 21 URL: <https://www.usip.org/publications/2023/03/whats-behind-japan-and-south-koreas-latest-attempt-mend-ties>

Угода, яка набирає чинності негайно, була підписана через шість років після того, як Північна Корея обстріляла південнокорейський острів Йонпхон поблизу західного морського кордону країн, убивши чотирьох людей. Ця Угода спочатку мала бути підписана у 2012 році, але була відкладена через опозицію в Південній Кореї, де залишаються сильними спогади про колоніальну агресію Японії<sup>86</sup>.

На знак подальшої дипломатичної відлиги президент Південної Кореї Юн Сук Йоль у березні 2023 року відвідав Токіо, щоб зустрітися зі своїм японським колегою, прем'єр-міністром Фуміо Кісідою. Це був перший офіційний візит південнокорейського президента до Токіо за 12 років через напруженість у відносинах Південної Кореї та Японії. Візит Юна відбувся трохи більше ніж через 10 днів після двох лідерів уклали угоду щодо вирішення суперечки щодо рішення суду Південної Кореї від 2018 року проти використання японськими компаніями примусової праці корейців під час Другої світової війни.

Саміт Юн-Кісида дає Сеулу і Токіо дипломатичний поштовх і надає додатковий політичний імпульс для встановлення «орієнтованих на майбутнє» двосторонніх відносин. Зустріч також сприятиме зміцненню тристоронніх відносин США, Японії та Південної Кореї. Тому це має позитивні наслідки для адміністрації Індійсько-тихоокеанської стратегії Дж.Байдена. Однак уряд Юна стикається з сильними внутрішніми політичними труднощами. Майже 60% жителів Південної Кореї виступають проти того, щоб Юн вирішував проблему примусової праці з Японією.

Цей саміт слід розглядати як значний крок у спробі відновити двосторонні відносини між Південною Кореєю та Японією, які почалися після інавгурації Юна в травні 2022 року. Обидва лідери зустрічалися чотири рази до вчорашньої зустрічі в Токіо. Поліпшення двосторонніх відносин також

---

<sup>86</sup> Fifield A. Japan and South Korea sign long-awaited intelligence-sharing deal // The Washington Post. November 23, 2016. URL: [https://www.washingtonpost.com/world/japan-and-south-korea-sign-long-awaited-intelligence-sharing-deal/2016/11/23/bcad8c3f-9c4d-4eff-b41a-4d8ee2ab7035\\_story.html](https://www.washingtonpost.com/world/japan-and-south-korea-sign-long-awaited-intelligence-sharing-deal/2016/11/23/bcad8c3f-9c4d-4eff-b41a-4d8ee2ab7035_story.html)

допомогло спростити тристоронні відносини США, Японії та Південної Кореї, і навпаки, з трьома країнами 40 тристоронніх зустрічей за останній рік.

Для продовження добрососідського циклу, Японія оголосила про свій намір скасувати контроль над експортом певних хімічних речовин, необхідних для виробництва напівпровідників і дисплеїв, який стягується з Південної Кореї з 2019 року, нібито у відповідь на рішення суду щодо примусової праці. Міністр торгівлі Південної Кореї оголосив, що його країна відкличе скаргу, подану проти Токіо у Світовій організації торгівлі. Обидві дії створюють можливість для посилення співпраці з питань економічної безпеки, включаючи координацію ланцюгів постачання та підвищення стійкості проти китайського економічного тиску.

Також особисто заявив, що дві країни відновлять оборонний діалог і стратегічні переговори на рівні віце-міністрів. Обговорення, ймовірно, призведе до повного відновлення Загальної угоди про безпеку військової інформації, укладеної обома країнами підписаний у 2016 році, що дозволяє двом сторонам обмінюватися секретними розвідданими. Поліпшення зв'язків у сфері безпеки допоможе зміцнити захист і стримування на Кореїському півострові та за його межами.

Для сприяння відносинам між громадянським суспільством, найбільша бізнес-федерація Японії, Keidanren, також оголосила про плани створити спільний стипендіальний фонд з південнокорейськими підприємствами для сприяння молодіжним обмінам. Делегація лідерів бізнесу Південної Кореї супроводжували Юна на зустрічі з японськими колегами в п'ятницю. Обмін між людьми допоможе налагодити корейсько-японські зв'язки знизу вгору, а не лише зверху вниз.

Адміністрація Байдена поспішно оцінила дипломатичне зближення двох найближчих союзників Сполучених Штатів. Білий дім і Державний департамент оприлюднив окремі, але підкріплюючі заяви, в яких вітав «історичні оголошення» та «новий новаторський розділ» між Японією та Південною Кореєю. Хоча Вашингтон заохочував обидві сторони шукати

примирення та створив політичний простір для діалогу в тристоронньому форматі, Сеул і Токіо слід вважати основними рушійними силами останніх зусиль щодо зближення.

Постійне посилення ядерної та ракетної загрози Північної Кореї, включно випробування ракет великої дальності вранці саміту Юн-Кісіда та занепокоєння щодо виклику Китаю існуючому заснованому на правилах регіональному порядку також сприяли покращенню відносин Південної Кореї та Японії. Зараз два союзники США роблять прагматичні кроки для покращення співпраці у сфері безпеки на Корейському півострові та в Індійсько-Тихоокеанському регіоні.

Все це є хорошим провіщанням для Вашингтона, який прагне мобілізувати однодумців і партнерів для підтримки регіональної безпеки. Як викладено в Пномпеньській заяві щодо тристороннього партнерства США, Японії та Республіки Корея для Індо-Тихоокеанського регіону, адміністрація Байдена особливо вітала б своїх двох союзників щодо співпраці з широкого кола питань за межами Північно-Східної Азії. Японія прийняла його Вільну та відкриту індійсько-тихоокеанська стратегію ще до Сполучених Штатів у 2018 році. Південна Корея випустила власну Індійсько-тихоокеанську стратегію наприкінці 2022 року, подальша співпраця в сферах нових технологій, зміни клімату та фінансування розвитку, серед іншого, також є в порядку <sup>87</sup>.

Отже, сучасна зовнішня політика під керівництвом президента Республіки Корея Юн Сук Йоля відзначається рішучістю дій щодо покращення відносин з Токіо, які були напруженими через розбіжності щодо корейців, змушених працювати в Японії під час Другої світової війни.

---

<sup>87</sup> Yeo A. South Korea-Japan rapprochement creates new opportunities in the Indo-Pacific // Brookings. 17.03.2023. URL: <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2023/03/17/korea-japan-rapprochement-creates-new-opportunities-in-the-indo-pacific/>

### 3.2. Ключові аспекти відносин із КНР та Росією

Після дипломатичного прориву 1992 р. корейсько-китайські відносини пережили період поживлення відносин протягом більшої частини 1990-х, з розширенням і поглибленням двосторонньої економічної співпраці та культурних зв'язків. Водночас обидві сторони уникали обговорення та вирішення жорстких політичних та стратегічних розбіжностей.

У період з 1992 по 2008 рік, коли політики США обговорювали та підтверджували стабілізуючу роль сили США в Азії після холодної війни, китайські політики пристосували зовнішню політику Китаю до реальності, в якій США єдина наддержава, здійснюючи при цьому заходи, які приляли багатополлярності в усьому світі. У середині 1990-х рр. китайські лідери представили концепцію партнерства, щоб заспокоїти інші великі держави, виділяючи взаємовигідні відносини.

У 2003 році китайський Президент Ху Цзіньтао і президент Південної Кореї Ро Му Хен ще більше покращили стосунки до «Всеосяжного кооперативного партнерства». Такі зміни мали на меті розширення двосторонніх обмінів у кожній сфері, окрім економічної. У рамках партнерства Китай і Південна Корея збільшили можливості для торгівлі та інвестицій.

У Південній Кореї внутрішньополітичні зміни 1998 року (перехід від консервативного до прогресивного правління, що тривало до 2008 року) зблизили позиції Сеула і Пекіна, зокрема щодо Північної Кореї. Це, у свою чергу, викликало занепокоєння у США про те, що Сеул проводить незалежну зовнішню політику на шкоду міцного союзу зі Сполученими Штатами <sup>88</sup>.

У 2008 році відбулася інавгурація президента Лі Мен Бака, яка повернула консерваторів до влади в Південній Кореї. Новий президент

---

<sup>88</sup> Lee Ji-Y. The Geopolitics of South Korea–China Relations. Implications for U.S. Policy in the Indo-Pacific. RAND Corporation. 2020. URL: <https://www.rand.org/pubs/perspectives/PEA524-1.html>

оголосив про відновлення альянсу США та Південної Кореї як головної пріоритету зовнішню політику РК. Китай почав більше прагнути модернізувати корейсько-китайські відносини для протидії руху до зміцнення відносин Сеула з Вашингтоном. Лі Мен Баг тлумачив «Стратегічне кооперативне партнерство» із КНР як крок у напрямку розширення сфер двостороннього співробітництва Сеул-Пекін, зокрема у сфері безпеки. Однак Китай був розчарований тим, що Сеул «став найближчим союзником Сполучених Штатів на Сході Азії»<sup>89</sup>, тоді як альянс проголошувався «стрижнем» безпеки Азії, роль, яку традиційно відігравав альянс США-Японія<sup>90</sup>. У травні 2008 року напередодні зустрічі Лі Мен Бага з Ху Цзіньтао, президент РК заявив, що «корейсько-американський альянс є історичною реліквією».

В період з 2013 по 2020 роки, питання політики та стратегічні аспекти стали чинниками розмежування між Китаєм та Південною Кореєю і в економічній сфері. В цей період Китай намагався не дати Сеулу стати примножувачем сили США, тоді як адміністрації Обами і Трампа намагалися покращити взаємодію та обмін інформацією між Вашингтоном, Сеулом і Токіо.

Утвердження КНР як великої держави та його прагнення до глобального управління стало очевидним з президентом Сі. Пропозиції Сі Цзіньпіна щодо азійських інвестицій в межах ініціативи «Один пояс, один шлях», призвели до зростання китайського впливу як у Північній, так і в Південній Кореї.

На початку роботи консервативного уряду Пак Кин Хе в лютому 2013 року багато експертів вважали, що відносини КНР та Південної Кореї досягли найнижчої точки з моменту нормалізації. До 2015 року, однак, вважалося, що відносини будуть у найвищій точці з моменту нормалізації. Такий високий

---

<sup>89</sup> Manyin M. Emma Chanlett-Avery, and Mary Beth Nikitin, U.S.- South Korea Relations, Washington, D.C.: Congressional Research Service, November 28, 2011.

<sup>90</sup> United States and the Republic of Korea, "Joint Statement of the 2012 United States-Republic of Korea Foreign and Defense Ministers' Meeting," Washington, D.C., press release, June 14, 2012.

ступінь позитиву у китайсько-корейських відносинах викликав занепокоєння у Вашингтоні та Токіо. Слід відзначити, що президент РК Пак Кин Хе була присутня у вересні 2015 року на параді до Дня Перемоги Китаю у Другій світовій війні. Це занепокоєння, що Південна Корея прихильна до Китаю було збільшене через практично відсутність відносин між РК та Японією. Адже Пак Кин Хе відмовлялася від зустрічей на вищому рівні з прем'єр-міністром Сіндзо Абе, майже три роки розглядавши позицію Японії щодо проблема «жінок для втіхи» та інші історичні питання.

Політика довіри Пак Кин Хе - наголос на зміцненні довіри з КНР в зовнішній політиці, що спонукала Південну Корею не мати діалогу із з Японією до 2015 року, та особиста дружба між Пак Кин Хе та Сі Цзіньпіном, вказували на можливість того, що Китай може підтримати РК щодо її цілей по Північній Кореї.

Під час візиту 2013 року, Сі Цзіньпін і Пак Кин Хе домовилися створити і урегулювати канали зв'язку високого рівня між ними (на рівні радника з національної безпеки Блакитного дому Південної Кореї та державного радника у закордонних справах КНР). У липні 2014 року Сі Цзіньпін відвідав Південну Корею перед візитом у Північну Корею, і обидві сторони погодилися, що їхні відносини становлять «збагачене стратегічне партнерство».

Зміна відносин з 2015 по 2016 рік було настільки ж різкою, наскільки й розчаровуючою, особливо для Сеула. У 2015 році Південна Корея приєдналася до Азіатського банку інфраструктурних інвестицій, але не приєдналась до Транстихоокеанського партнерства; двостороння Угода про вільну торгівлю з Китаєм набула чинності в грудні 2015 року <sup>91</sup>.

Однак, коли Північна Корея провела свої четверті ядерні тестування у січні 2016 року Пак Кин Хе навіть не могла розмовляти із Сі Цзіньпіном протягом місяця, який підтвердив, що були невеликі зміни в стратегічних

---

<sup>91</sup> Sohn See Y. South Korea Under the United States–China Rivalry: Dynamics of the Economic-Security Nexus in Trade Policymaking // Pacific Review. 2019. Vol. 32. №. 6. P. 34.



розрахунках Китаю щодо Північної Кореї. На тлі перебалансування сил США в Азії та сприйняття положення американців в регіоні Китаєм, призвели до роздумів КНР щодо необхідності підтримки жорстких санкцій проти Пхеньяна, як того хотіла Південна Корея та США.

Враховуючи зростаючі загрози від ядерної зброї Північної Кореї і її ракетних програм, південнокорейські політики все більше вважали розгортання ТНААД розумним варіантом для їх національної безпеки. Однак, сприймаючи політику США проти балістичних ракет Північної Кореї як зміцнення гегемоністських позицій США в Азії, Китай чинив тиск на Південну Корею, щоб вона не розгортала війська на тій підставі, що такий крок підірве національну безпеку Китаю.

Коли уряд Пак Кин Хе прийняв рішення про розгортання союзу ТНААД у Південній Кореї, заходи Китаю у відповідь призвели до скорочення кількості китайських туристів у Південній Кореї, скасування спрощеної процедури подачі заявок на візи, а також блокування доступу до китайського ринку південнокорейських товарів і послуг.<sup>55</sup> Використання Китаєм економічного примусу щодо недопущення розгортання ТНААД призвело до збільшення критичного ставлення південнокорейської громадськості до Китаю <sup>92</sup>.

Прагнення Південної Кореї до балансу у відносинах з Китаєм залишалося послідовним протягом адміністрацій лівого колишнього президента Мун Чже Іна (2017-2022) і нинішнього президента Юн Сук Йоля з консервативної Партії влади народу.

Підхід Муна відображав віру в те, що Пекін може допомогти йому покращити зв'язки з Північною Кореєю - його головним пріоритетом. Мун вступив на посаду приблизно через рік після розгортання Південною Кореєю побудованого США протиракетного щита Terminal High Altitude Area Defense у 2017 році, призначеного для захисту від атаки Північної Кореї, але розгляданого Китаєм як загроза безпеці. Пекін стверджує, що радары ТНААД

---

<sup>92</sup> Park H. Rhak. The Controversies Regarding the Development of THAAD and the South Korea-U.S. Alliance // Review of Korean Military Studies. 2016. Vol. 10. P. 93.

(американської системи протиракетної оборони) можуть відслідковувати його власні ракетні системи.

Китай відреагував на розгортання THAAD, припинивши туризм до Південної Кореї та наклавши обмеження на діяльність південнокорейського бізнесу в країні. Продажі конгломерату Lotte так різко впали, що він зрештою взагалі покинув китайський ринок.

У цьому випадку - на відміну від зусиль проти Японії та Австралії - китайська вепонізація економіки спрацювала. Сповнений рішучості налагодити відносини з Пекіном, Мун пообіцяв дотримуватися політики «трьох Ні»: жодного подальшого розгортання THAAD у Кореї, жодної участі в очолюваній США мережі протиракетної оборони та жодного створення тристороннього військового альянсу зі США та Японією. Однак, у вересні 2022 року Сеул надав Вашингтону додаткові 400 тисяч квадратних метрів землі для «нормалізації роботи» системи протиракетної оборони <sup>93</sup>.

Оскільки Юн вважає THAAD необхідною для захисту Південної Кореї від агресії Північної Кореї, він твердо стоїть на існуючому підрозділі. Можливо, він оцінює, яку допомогу він може отримати від Пекіна, щоб приборкати Пхеньян, перш ніж прийняти рішення про нове розгортання THAAD.

У 2022 році Північна Корея запустила щонайменше 95 балістичних і крилатих ракет, що є рекордом. Цього року вже звільнили близько 20. Китай розпалює полум'я, об'єднавшись з Росією, щоб завадити Раді Безпеки ООН спробам покарати Пхеньян. Випробування ракет порушують численні резолюції ООН і ставлять під загрозу міжнародний повітряний і морський транзит.

У питаннях, які він вважає менш важливими для безпеки своєї нації, Юн більш шанобливо ставиться до Пекіна. Найпоказовіший приклад – Тайвань. На

---

<sup>93</sup> Fulco M. Why South Korea still handles China with kid gloves // The Japan Times. 2023. 29.03. URL: <https://www.japantimes.co.jp/opinion/2023/03/29/commentary/world-commentary/china-south-korea-relations/>

відміну від Японії, Південна Корея не має тісних історичних стосунків з острівною демократією. Насправді раптовий спосіб, у який Сеул розірвав дипломатичні відносини з Тайбеєм у 1992 році, залишається болючим місцем для деяких тайванців сьогодні. Дві країни припинили пряме авіасполучення в тому році і не відновлювали його до грудня 2004 року.

У разі конфлікту через протоку, Південна Корея віддасть перевагу нейтралітету, щоб вона могла пильно стежити за своїм сусідом. Юн сказав CNN у вересні 2022 року, що його «головним пріоритетом» у такому сценарії буде стримування опортуністичної атаки з боку Півночі <sup>94</sup>.

Юн чітко дав зрозуміти, що підкорятиметься Китаю на Тайвані, коли він зневажливо ставився до Ненсі Пелосі в серпні минулого року. Офіс президента Південної Кореї назвав «національний інтерес» причиною, через яку Юн не зміг зустрітися з Пелосі під час першого за 20 років візиту спікера Палати представників США до Південної Кореї, який відбувся після її суперечливої зупинки на Тайвані. Що ще гірше, коли Пелосі приземлилася на авіабазі Осан, жодного офіційного представника Південної Кореї не було, щоб прийняти її.

Слід підкреслити, що прохолодне ставлення РК щодо Тайваню обумовлене давньою політикою Блакитного дому. У травні 2021 року США та Південна Корея виступили зі спільною заявою, в якій підкреслили важливість підтримки миру та стабільності в Тайванській протоці. Помітно не було жодної згадки про Китай. На наступній прес-конференції тодішній президент РК Мун згадав про «особливості між Китаєм і Тайванем», туманну заяву, яку можна витлумачити як визнання претензій Пекіна на острів.

Загалом цілі Китаю щодо Корейського півострова не відповідають цілі Південної Кореї. Пекін не хоче об'єднання під керівництвом демократичного, проамериканського уряду. Він вважає за краще тримати півострів розділеним,

---

<sup>94</sup> Fulco M. Why South Korea still handles China with kid gloves // The Japan Times. 2023. 29.03. URL: <https://www.japantimes.co.jp/opinion/2023/03/29/commentary/world-commentary/china-south-korea-relations/>

з деспотичним режимом Кіма на чолі, через корисний буфер, який він забезпечує проти держави-союзника США на північно-східному кордоні Китаю.

У тій мірі, в якій ртутний Північ може вивести Вашингтон з рівноваги, Пекін вважає його ракетні випробування корисними. Під час засідання Ради Безпеки ООН у березні 2023 року Китай і Росія звинуватили американсько-південнокорейські військові навчання в підбурюванні Пхеньяна. У міру загострення конкуренції великих держав між США та Китаєм Південна Корея зазнає все більшого тиску, щоб «схилитися на одну сторону» у своїй зовнішній політиці. Проте Сеул, схоже, вірить, що може залишатися осторонь, зберігаючи тісні зв'язки в галузі безпеки зі США та міцні економічні відносини з Китаєм. Це мислення проявилось в першому стратегічному звіті Південної Кореї для Індійсько-Тихоокеанського регіону, опублікованому в грудні 2022 року. Там був лише один абзац про Китай - як важливого економічного партнера <sup>95</sup>.

Росія має досить міцні зв'язки як з КНДР, так і з Республікою Корея. Але коли нормальні відносини з Південною Кореєю налагодилися лише у 1990-х роках, то з КНДР вони значно глибші. І все ж, попри все це, РФ довгі роки дотримувалась досить збалансованої поведінки у відносинах з двома корейськими державами.

З моменту встановлення дипломатичних відносин у вересні 1990 року Республіка Корея та Російська Федерація поглибили свої дружні відносини в різних сферах, таких як політика, бізнес і культура. Під час офіційного візиту президента Лі Мен Бака до Росії у вересні 2008 року Південна Корея та Росія підвищили рівень своїх двосторонніх відносин до стратегічного партнерства. державні канали співпраці.

У квітні 2010 року дві країни домовилися започаткувати комплексну діалогову платформу для своїх ділових, академічних, урядових і неурядових

---

<sup>95</sup> Fulco M. Why South Korea still handles China with kid gloves // The Japan Times. 2023. 29.03. URL: <https://www.japantimes.co.jp/opinion/2023/03/29/commentary/world-commentary/china-south-korea-relations/>

лідерів під назвою «Корейсько-російський діалог» і створили прокорейську мережу в Росії під назвою «Росія- Korea Society» у 2014 році. У січні 2014 року набула чинності Угода про взаємне скасування візових вимог, завдяки чому обмін між людьми між Кореєю та Росією <sup>96</sup>.

У 2015 році дві країни відзначили 25-річчя встановлення дипломатичних відносин проведенням різноманітних заходів, таких як запуск Eurasia Express.

Коли дипломатичні відносини між Росією та Заходом погіршилися у 2014 році після російської анексії Криму та агресії на Сході України, дискурс у Сеулі наголошував на спільній економічній співпраці з Росією. Керівництво Південної Кореї прагнуло подвоїти поточний оборот від економічної співпраці з Росією до 2020 року для чого почали розробляти плани щодо експорту газу та спільних судноплавних маршрутів, щоб поглибити відносини з Москвою.

Варто підкреслити, що Японія та Південна Корея відчують загрозу з боку Китаю з його зростаючим впливом і могутністю, і таким чином прагнуть вирівняти баланс сил у регіоні, співпрацюючи з Росією. Енергетика є лише одним з аспектів цієї зростаючої співпраці.

Слід відзначити, що основною причиною бажання наблизитися до Росії з боку уряду РК є енергетика. Оскільки економіка Південної Кореї є великою та зростаючою, енергія постійно користується високим попитом. Атомна енергетика Південної Кореї становить значну частку виробництва енергії в країні, але президент Мун пообіцяв зменшити, а згодом і скасувати використання ядерної енергії, а замість цього імпортувати більше скрапленого природного газу та інших джерел енергії.

На жаль, Південній Кореї не вистачає інших енергетичних ресурсів. Немає доступу до значних природних ресурсів, і країна змушена імпортувати майже всі свої енергетичні ресурси, переважно з Близького Сходу через Малаккську протоку. Отримання більшої частини нафти з Близького Сходу можна порівняти з тим, щоб покласти всі яйця в один кошик – і наразі

---

<sup>96</sup> The ROK-Russia Relations // Ministry of Foreign Affairs Republic of Korea. URL: [https://www.mofa.go.kr/eng/wpge/m\\_21618/contents.do](https://www.mofa.go.kr/eng/wpge/m_21618/contents.do)

славетний кошик Близького Сходу руйнується. Із загостренням конфліктів в Іраку, Сирії та Ємені, а також загостренням напруженості між Саудівською Аравією та Іраном ситуація стає дедалі не стабільнішою. Загалом, Південна Корея не в змозі забезпечити себе достатньою кількістю енергії, а регіон, з якого справді надходить більшість їхнього імпорту енергії, переживає хвилювання<sup>97</sup>.

З моменту вступу на посаду президента Мун Чже Ін у травні 2017 року, відбулося п'ять корейсько-російських самітів: з нагоди саміту G20 у липні 2017 року, з нагоди Східного економічного форуму у вересні 2017 року та державного візиту президента Муна до Росії в червні 2018 року, з нагоди EAS у листопаді 2018 року, з нагоди саміту G20 у червні 2019 року.

У 2022 році Росія була 10-м найбільшим торговельним партнером Південної Кореї із загальним товарообігом у 27,3 мільярда доларів, що становить 2,2% від загального товарообігу Кореї<sup>98</sup>. Хоча ця цифра незначна в абсолютному вираженні, міжнародні санкції завдали удару по 13 корейським компаніям в Україні та понад 40 південнокорейським компаніям, які працюють у Росії<sup>99</sup>. Наприклад, Hyundai Motor Co., другий за величиною виробник автомобілів у Росії, закритий свій завод у Санкт-Петербурзі через брак компонентів, таких як автомобільні напівпровідники<sup>100</sup>. Samsung, найбільший продавець смартфонів і телевізорів у Росії, припинив весь експорт до Росії, включно з мікросхемами для споживчої електроніки через збої в глобальній

<sup>97</sup> Lundström M. Why Are US Allies Japan and South Korea Drawing Closer to Russia? // The diplomat/ 18 March 2018. URL: <https://thediplomat.com/2018/03/why-are-us-allies-japan-and-south-korea-drawing-closer-to-russia/>

<sup>98</sup> Strengthened sanctions against Russia, status of supply chain of Russia's raw materials // KOTRA, 2 March. 2022. URL: [https://dream.kotra.or.kr/kotranews/cms/news/actionKotraBoardDetail.do?pageNo=1&pa%20gePerCnt=10&SITE\\_NO=3&MENU\\_ID=170&CONTENTS\\_NO=1&bbsGbn=01&bbsSn=243%2C403%20%2C257%2C254&pNttSn=193403](https://dream.kotra.or.kr/kotranews/cms/news/actionKotraBoardDetail.do?pageNo=1&pa%20gePerCnt=10&SITE_NO=3&MENU_ID=170&CONTENTS_NO=1&bbsGbn=01&bbsSn=243%2C403%20%2C257%2C254&pNttSn=193403)

<sup>99</sup> Baek B.Y., Park J.H. Korean companies on edge due to mounting Russia-Ukraine tension // The Korea Times, 2 February 2022. URL: [https://www.koreatimes.co.kr/www/tech/2022/02/419\\_323183.html](https://www.koreatimes.co.kr/www/tech/2022/02/419_323183.html)

<sup>100</sup> Hyundai Motor's factory in Russia remains closed amid Ukraine crisis: company officials // The Korea Herald, 8 March 2022. URL: <http://m.koreaherald.com/view.php?ud=20220308000924>

логістиці та нестабільні курси валют <sup>101</sup>. LG також призупинила поставки всієї своєї продукції до Росії.

Вторгнення Росії в Україну та подальші міжнародні санкції також зашкодили перспективам нової північної політики Південної Кореї, ключовим партнером якої була Росія. Нова північна політика була запроваджена урядом Муна, щоб з'єднати Південну Корею з Росією та рештою Євразії через Північну Корею, зокрема шляхом будівництва залізниць і доріг. Мета полягала в тому, щоб пов'язати Північну Корею з економікою регіону, щоб зменшити військову напруженість і змінити зовнішню політику Пхеньяна та політику безпеки <sup>102</sup>.

На основі викладеного у третьому розділі, автор може зробити наступні висновки:

По-перше, Південна Корея та Японія нормалізували відносини в 1965 році, але невирішені історичні суперечки продовжують підривати справжнє двостороннє примирення та оптимальну дипломатичну, безпекову та економічну співпрацю. Минулі зусилля, як між двома країнами, так і на тристоронньому рівні зі Сполученими Штатами, спрямовані на покращення відносин, загалом наголошували на «орієнтованому на майбутнє» підході, який зосереджувався на спільних безпеці та економічних інтересах.

По-друге, вторгнення Росії в Україну стало грубим пробудженням для Юна та багатьох південнокорейців у політичному спектрі. Оскільки Китай та інші країни фактично підтримують злочинну поведінку президента Росії Володимира Путіна, війна поставила під сумнів всю архітектуру міжнародної безпеки. Зростання ядерної загрози з боку Північної Кореї, посилення китайсько-американського суперництва та ризик того, що Китай візьме до уваги вторгнення Росії і піде подібним кроком проти Тайваню, президент РК

---

<sup>101</sup> Woo J.Y. 'Samsung forced to stop shipments to Russia over currency, logistics issues // Yonhap News. 2022. 7 March. URL: <https://en.yna.co.kr/view/AEN20220307007200320>

<sup>102</sup> Pardo R.P., Kim S. South Korea: siding with the west and distancing from Russia // Int Polit. 2023. URL: <https://link.springer.com/article/10.1057/s41311-023-00431-1>

Юн має ніж достатньо доказів того, що національна безпека Південної Кореї вимагає більш тісних зв'язків із США та Японією.



## РОЗДІЛ 4

# ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВЕКТОР ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ РЕСПУБЛІКИ КОРЕЯ

### 4.1. Особливості співпраці Республіки Кореї та ЄС

Європейський Союз і Республіка Корея є важливими стратегічними та економічними партнерами, і вони поділяють схожі цінності, що впливають із їхніх ліберально-демократичних систем.

Європейське економічне співтовариство та Республіка Корея встановили свої дипломатичні відносини в 1963 році. Спочатку відносини були зосереджені насамперед на економіці, хоча вони почали набирати обертів лише після того, як південнокорейський ринок почав розвиватися. ширше відкрився у 1980-х роках. Поступово, разом із демократизацією, що відбувається в Південній Кореї, Південна Корея також почала розглядатися як важливий політичний партнер серед європейських політичних представників. Згодом корейська культура набула широкого поширення в Європі. Країни-члени ЄС також зацікавилися розширенням співпраці між університетами та дослідницькими установами в сучасних технологіях, пов'язаних із напівпровідниками та телебаченням високої чіткості, де Південна Корея стала світовим лідером <sup>103</sup>.

Торгівельні та інвестиційні відносини стабільно розвиваються, особливо з кінця 1990-х років. За останні роки Південна Корея стала 9-м за значимістю партнером ЄС з експорту та імпорту. З 2011 року ми бачимо збільшення як імпорту, так і експорту з приблизно 30 мільярдів євро до понад 50 мільярдів євро. У 2011 році експорт з ЄС був найнижчим, за десять років він зріс

---

<sup>103</sup><sup>103</sup> Turcsányi R., Husenicová L. Korea-Europe relations: How to reach the full potential of the strategic partnership? // Central European Institute of Asian Studies. 28.12.2022. URL: <https://ceias.eu/korea-europe-relations-how-to-reach-the-full-potential-of-the-strategic-partnership/#authors>

з €30 млрд. до €52 млрд. у 2021 році. Імпорт починався з €34 млрд. і зріс до €55 млрд. у 2021 році <sup>104</sup>.

З липня 2011 року почала застосовуватись Угода про вільну торгівлю між ЄС і Республікою Корея <sup>105</sup>, хоча її офіційна ратифікація відбулась в грудні 2015 року. Ця Угода пішла далі, ніж будь-яка з попередніх угод ЄС, у знятті торговельних бар'єрів, а також була першою торговою угодою ЄС з азійською країною. Це також була перша угода про вільну торгівлю ЄС, яка містила розділ про торгівлю та сталий розвиток. У цьому розділі підтверджується зобов'язання ЄС і Кореї робити внесок у сталий розвиток шляхом інтеграції захисту праці та навколишнього середовища (включаючи клімат) у двосторонні торгові відносини.

1 липня 2021 року виповнилося 10 років Угоді про вільну торгівлю між ЄС і Республікою Корея. Хоча більшість імпорتنих мит було скасовано в 2011 році. Решту – за винятком обмеженої кількості сільськогосподарської продукції – було скасовано через п'ять років 1 липня 2016 року.

У ці Угоді також розглядаються нетарифні бар'єри в торгівлі, зокрема в автомобільному, фармацевтичному, медичному секторах та секторах електроніки. Угода створила нові можливості для доступу до ринку послуг та інвестицій, а також містить положення в таких сферах, як конкурентна політика, державні закупівлі, права інтелектуальної власності, прозорість регулювання та сталий розвиток.

Угода про вільну торгівлю між ЄС і Республікою Корея також містить юридично обов'язковий розділ про торгівлю та сталий розвиток. У результаті вирішення суперечки, яка підтверджує, що Корея не виконала своїх

---

<sup>104</sup> Turcsányi R., Husenicová L. Korea-Europe relations: How to reach the full potential of the strategic partnership? // Central European Institute of Asian Studies. 28.12.2022. URL: <https://ceias.eu/korea-europe-relations-how-to-reach-the-full-potential-of-the-strategic-partnership/#authors>

<sup>105</sup> Free trade agreement between the European Union and its Member States, of the one part, and the Republic of Korea, of the other part. 2011 // Official Journal of the European Union. URL: [https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:a2fb2aa6-c85d-4223-9880-403cc5c1daa2.0022.02/DOC\\_3&format=PDF](https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:a2fb2aa6-c85d-4223-9880-403cc5c1daa2.0022.02/DOC_3&format=PDF)

зобов'язань, викладених у розділі TSD, країна перебуває в процесі внесення змін до свого трудового законодавства.

Слід відзначити, що ці Угода створила низку спеціалізованих комітетів і робочих груп між двома сторонами для моніторингу виконання. Ці органи також надають можливість шукати вирішення проблем доступу до ринку та брати участь у тіснішій регулятивній співпраці. Щорічний торговельний комітет на міністерському рівні виконує наглядову роль і покликаний забезпечити належне виконання угоди <sup>106</sup>.

Варто зауважити, що у 2010 році ЄС і Корея перевели свої ширші відносини до стратегічного партнерства. 10 травня 2010 року обидві сторони підписали Рамкову угоду, яка набула чинності 1 червня 2014 року. Вона забезпечує основу для посилення співпраці з основних політичних і глобальних питань, таких як права людини, нерозповсюдження зброї масового знищення, протидія тероризм, зміна клімату та енергетична безпека. Це всеосяжна угода про політичну співпрацю з юридичним зв'язком з Угодою про вільну торгівлю між ЄС та Республікою Корея <sup>107</sup>.

Що стосується інвестицій, то можна виділити дві групи серед держав-членів ЄС: ті, хто переважно інвестує в Південну Корею, і ті, хто приймає корейські інвестиції в Європі. З точки зору Центральної Європи, корейські інвестиції були ключовою рисою відносин з РК з 2000-х років. Південнокорейські інвестиції спрямовані на виробництво, дослідження та розробки та нерухомість. Інвестиції в автомобільний та електронний сектори зосереджені в основному в країнах Центральної та Східної Європи – наприклад, у Словаччині знаходиться завод KIA, що виробляє автомобілі для

---

<sup>106</sup> Free trade agreement between the European Union and its Member States, of the one part, and the Republic of Korea, of the other part. 2011 // Official Journal of the European Union. URL: [https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:a2fb2aa6-c85d-4223-9880-403cc5c1daa2.0022.02/DOC\\_3&format=PDF](https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:a2fb2aa6-c85d-4223-9880-403cc5c1daa2.0022.02/DOC_3&format=PDF)

<sup>107</sup> EU trade relations with South Korea. Facts, figures and latest developments // European Commission. URL: [https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/south-korea\\_en](https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/south-korea_en)

європейського ринку, або велике підприємство Samsung, яке виробляє електроніку.

Що стосується інвестицій у Південну Корею, ЄС був найважливішим джерелом прямих іноземних інвестицій у Південну Корею, і, за оцінками, на нього припадає близько третини всіх ПІІ в країні. ПІІ ЄС, як правило, зосереджені на фінансах, бізнесі, послугах і будівництві, а також виробничому секторі. Згідно з наявними даними, Нідерланди є найбільшим інвестором, за ними йдуть Німеччина та Франція.

Якщо перейти до нещодавнього розвитку відносин між ЄС і Південною Кореєю та поглянути крізь призму двосторонніх партнерств ЄС в Індо-Тихоокеанському регіоні, то партнерство з Південною Кореєю є одним із найуспішніших. Зараз відносини базуються на трьох угодах, підписаних протягом 2010-х років – Угоді про вільну торгівлю та Рамковій угоді, підписаній у 2010 році, та Угоді про участь у врегулюванні кризових ситуацій 2014 року. Крім того, Південна Корея стала стратегічним партнером ЄС у 2010 році.

Незважаючи на те, що ці домовленості суттєво поживили відносини та були відкриті близько 40 каналів діалогу, досі існує думка, що повний потенціал відносин між ЄС та Кореєю ще не реалізований.

Існуючі виклики для стратегічного партнерства ЄС-РК можна визначити на двох рівнях: виклики, що впливають із поточного розвитку міжнародних відносин, і ті, що впливають із двосторонніх зв'язків.

По-перше, зростання Китаю та його все більш напориста поведінка у зовнішніх відносинах є викликом як для ЄС, так і для РК. Природно, перебуваючи в найближчому сусідстві з Китаєм, Південна Корея більш схильна до геополітичної динаміки, ніж далека Європа. Зокрема, Китай відіграє важливу – хоча й суперечливу – роль у відносинах з Північною Кореєю, де його можна розглядати як частину проблеми, але також і як рішення, залежно від обставин. У будь-якому випадку близькість до Китаю та північнокорейський фактор можуть перешкодити південнокорейським урядам

зайняти антикитайську позицію через побоювання можливих геополітичних наслідків.

Подібним викликом як для ЄС, так і для Південної Кореї є питання економічної залежності від Китаю, що створює потенціал для спільної роботи обох сторін над планами на випадок надзвичайних ситуацій. Зокрема, збої в ланцюзі поставок через пандемію та суворі карантинні заходи в Китаї довели вразливість обох партнерів. Як результат, це сфера, яку ЄС і РК частково розглянули в угоді про цифрове партнерство, підписаній 28 листопада 2022 року.

Збільшуючи масштаб, китайсько-американське суперництво також створює подібні виклики як для ЄС, так і для РК, оскільки вони певною мірою намагаються знайти позицію для себе. З одного боку, вони обидва високо цінують і явно віддають перевагу США як своєму головному стратегічному партнеру – в тому числі, коли мова йде про питання безпеки, які безпосередньо впливають з Китаю. З іншого боку, вони також не хочуть стати жертвами загострення американсько-китайських відносин – Китай залишається для них важливим економічним партнером, але – перш за все – партнером для вирішення різних транснаціональних питань, які неможливо вирішити без залучення Китаю.

Таким чином, подібні бачення ЄС і Південної Кореї щодо подолання зростаючого суперництва між США та Китаєм можуть слугувати каталізатором для розвитку тісніших відносин для забезпечення їхньої стратегічної автономії та розширення простору для дипломатичного маневрування.

Російське вторгнення в Україну нагадало ЄС і РК про необхідність підтримувати і зміцнювати заснований на правилах міжнародний порядок і підтримувати регіональні структури, орієнтовані на мир, стабільність і розвиток. Крім того, це зблизило середовище безпеки обох партнерів. Для Південної Кореї головною проблемою безпеки залишається Північна Корея і, зокрема, її ядерна загроза. Заяви Москви з початку війни в Україні щодо

розміщення тактичної ядерної зброї також повернули ядерну проблему на перший план європейського середовища безпеки. Ось ще один спільний виклик і можливість для поглиблення співпраці.

Щоб перейти до двосторонніх питань, у стосунках між ЄС і Кореєю ми можемо визначити кілька викликів, які необхідно вирішити в майбутньому. Перше пов'язане з виконанням домовленостей. Незважаючи на те, що двосторонні відносини ґрунтуються на трьох згаданих угодах і існують численні канали та форуми комунікації та співпраці, відносинам все ще бракує кращого та ґрунтовнішого практичного застосування питань, які обговорюються чи узгоджені в документах. Це питання часто згадується в академічних публікаціях, а також на міжнародних форумах представниками обох сторін<sup>108</sup>.

Другий виклик є частиною Угоди про вільну торгівлю, яка була підписана в 2010 році, першою з угод нового покоління, підписаних ЄС, і другою за величиною угодою про вільну торгівлю в історії. Однак за останнє десятиліття світ змінився. Сфера, недостатньо охоплена в угоді, – це електронна комерція, яка за останні два роки глобальної пандемії зросла ще суттєвіше, ніж раніше. Нові цифрові партнерства передбачають необхідність обговорення, обміну інформацією та координації підходів, особливо коли йдеться про протекціоністські заходи в третіх країнах. Однак ці питання також потрібно вирішувати в цих двосторонніх відносинах.

Ще однією проблемою, яку ми виявляємо у взаємних відносинах, є все ще досить низький рівень міжлюдських стосунків та поінформованості про ЄС серед південнокорейського населення, яке буде йти далі, ніж туристичні напрямки. Те саме можна сказати про обізнаність європейців про Південну Корею, хоча знання про деякі аспекти корейської культури, наприклад, зростають завдяки «корейській хвилі».

---

<sup>108</sup> Turcsányi R., Husenicová L. Korea-Europe relations: How to reach the full potential of the strategic partnership? // Central European Institute of Asian Studies. 28.12.2022. URL: <https://ceias.eu/korea-europe-relations-how-to-reach-the-full-potential-of-the-strategic-partnership/#authors>

Окрім необхідності роботи над імплементацією існуючих угод та можливого оновлення ЗВТ, акцент на публічній дипломатії видається одним із актуальних напрямів для розширення взаєморозуміння між людьми як важливого чинника зміцнення стратегічного партнерства. Як співпраця з таких питань, як екологічна криза, а також безпека ланцюжка поставок і сучасні технології, які впливають на повсякденне життя кожного з нас.

Серед останніх заходів у двосторонніх відносинах ЄС і Південна Корея підписали цифрове партнерство 28 листопада 2022 року. Ми лише побачимо, наскільки успішним буде імплементація документа, однак він спрямований на посилення цифрової співпраці та досягнення конкретних результатів у спільних дослідженнях, дослідження напівпровідників і стійкість до порушень глобального ланцюга поставок, квантові технології та високопродуктивні обчислення, 5G і 6G, співпраця онлайн і цифрових платформ, штучний інтелект і цифрова торгівля. Крім того, у документі про партнерство згадується необхідність формування навичок серед молоді та необхідність ухвалення законів і систем, пов'язаних із вільним і надійним потоком даних, що стосується сфери цифрової ідентифікації. Документ передбачає необхідність створення механізму безпечних способів обміну інформацією<sup>109</sup>.

Крім того, останні роки глобальної пандемії показали нам, наскільки вразливим є ланцюжок постачання медичного обладнання, особливо в ЄС, і наскільки сильною є залежність від одного постачальника медичного обладнання. У цій сфері РК виявилася надійним партнером.

Якщо дивитися за межі двостороннього партнерства, наголошуючи на стратегічному характері відносин ЄС-РК, співпраця з третіми країнами та в них є сферою для подальшого зміцнення. Якщо говорити про виклики, пов'язані з конкуренцією між США та Китаєм, інші гравці стикаються з тією ж проблемою, особливо в Індійсько-Тихоокеанському регіоні. Обидва партнери вже співпрацюють у сфері морської безпеки – Південна Корея бере участь у

---

<sup>109</sup> European Union- Republic of Korea Digital Partnership. 28.11.2022 // European Commission. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/republic-korea-european-union-digital-partnership>

місії ЄС ATALANTA в Аденській затоці. Крім того, ЄС має нову місію на півночі Індійського океану, що також відкриває двері для морської співпраці. Морська зона є ключовою для обох партнерів, оскільки безпека морських доріг необхідна для стабільності та фізичної безпеки ланцюжка поставок.

ЄС нещодавно (17 жовтня 2022 року) підписав Всеосяжну угоду про повітряний транспорт з АСЕАН, яка замінює існуючі двосторонні авіаційні угоди між державами-членами та членами АСЕАН. Окрім правил чесної конкуренції, прозорості та зобов'язань щодо вдосконалення соціальної та трудової політики, угоди передбачають створення форуму для регулярних зустрічей та механізмів вирішення спорів. У той же час колишній уряд Південної Кореї зосередився на покращенні та розширенні зв'язків з АСЕАН, щоб краще захистити свою торгівлю від ризиків, спричинених конфліктами між США та Китаєм. Очікується, що ця позиція не зміниться за нинішнього уряду, який готується опублікувати свою Індійсько-тихоокеанську стратегію<sup>110</sup>.

У світлі конкуренції між США та Китаєм цілком природно очікувати, що ЄС, а також Південна Корея зосередять свою увагу на зменшенні своєї залежності від обох держав, особливо з точки зору торгівлі та економіки.

#### **4.2. Двосторонні відносини Південної Кореї та України на сучасному етапі**

Республіка Корея визнала незалежність України 30 грудня 1991 р., а 10 лютого 1992 р. було встановлено дипломатичних відносин між двома державами. З листопада 1992 року в Києві діє Посольство Республіки Корея. Українське посольство розпочало свою діяльність в Сеулі з жовтня 1997 року.

---

<sup>110</sup> Turcsányi R., Husenicová L. Korea-Europe relations: How to reach the full potential of the strategic partnership? // Central European Institute of Asian Studies. 28.12.2022. URL: <https://ceias.eu/korea-europe-relations-how-to-reach-the-full-potential-of-the-strategic-partnership/#authors>



З моменту встановлення дипломатичних відносин, було підписано ряд міжнародно-правових документів, які регулюють взаємовідносини між двома країнами у політичній, економічній, торговельній, науково-технічній, культурно-гуманітарній та інших сферах.

Станом на 2021 р. договірно-правову базу українсько-корейських відносин складають 2 міждержавні документи, 25 міжурядових та 24 міжвідомчих документи<sup>111</sup>. Першим документом, який було підписано після встановлення дипломатичних відносин стала Угода між Урядом України та Урядом Республіки Корея про науково-технічне співробітництво. Угодою передбачалося співробітництво шляхом:

обміну вченими, дослідниками, експертами і технічним персоналом;

обміну результатами досліджень, публікаціями та інформацією науково-технічного характеру;

організації спільних семінарів, симпозіумів, інших зустрічей, а також навчання в галузі науки і техніки;

здійснення спільних дослідницьких проектів по темах, що являють взаємний інтерес;

інших форм науково-технічного співробітництва, що будуть визначатися обома Договірними Сторонами.

Від початку встановлення дипломатичних відносин між країнами спостерігалось стале зростання співробітництва у культурній сфері. Перше в історії двосторонніх взаємин відзначення Днів культури України в Республіці Корея відбулося 6-8 листопада 2012 р. Впродовж останніх років Україна була добре представлена в країні перебування за різноманітними мистецькими напрямками<sup>112</sup>.

---

<sup>111</sup> Політичні відносини // Посольство України в Республіці Корея: офіційний веб-сайт. URL: <https://korea.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/399-politichni-vidnosini-mizh-ukrajinoju-ta-korejeju>

<sup>112</sup> Культурно-гуманітарне співробітництво // Посольство України в Республіці Корея: офіційний веб-сайт. URL: <https://korea.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/402-kulyturno-gumanitarne-spivrobotnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-korejeju>

Щодо торговельно-економічної сфери, то для України Республіка Корея донедавна залишалася на периферії відносин, незважаючи на безпрецедентні темпи економічного зростання, високоякісну медицину та величезні інвестиційні можливості.

У листопаді 1995 року було підписано Торговельну Угоду між Урядом України та Урядом Республіки Корея <sup>113</sup>, яка набула чинності майже через півтора року – 25 квітня 1997 р. Цією Угодою гарантувався режим найбільш сприятливої нації в усіх справах, що стосується торгівлі, зокрема у відношенні до:

- митних зборів та податків будь-якого виду, що накладаються у зв'язку з імпортом чи експортом, включаючи спосіб і стягнення таких зборів та податків;

- способів платежів за імпорт та експорт і міжнародних перерахувань таких платежів;

- правил та формальностей у зв'язку з імпортом та експортом, включаючи ті, що стосуються митних формальностей, транзиту, складування та перевантажень;

- податків та інших внутрішніх зборів будь-якого виду, що накладаються безпосередньо на імпортовані товари;

- правил продажу, купівлі, транспортування, розподілу, зберігання та використання товарів на внутрішньому ринку.

Майже через чотири роки після обміну нотами між МЗС України і МЗС Республіки Корея (16.12.1996 р.) було підписано Спільну декларацію про принципи відносин і співробітництва між Україною та Республікою Корея <sup>114</sup>, коли відбувся державний візит Президента України до Республіки Корея.

---

<sup>113</sup> Торговельна Угода між Урядом України та Урядом Республіки Корея від 30.11.1995 р. Угоду ратифіковано Законом України № 197/97– ВР від 11.04.1997 р. / Верховна Рада України. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410\\_723](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410_723)

<sup>114</sup> Спільна декларація про принципи відносин і співробітництва між Україною та Республікою Корея від 16.12.1996 р. / Верховна Рада України. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410\\_026](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410_026)

Також під час державного візиту Президента України до Республіки Корея було підписано: Угоду між Урядом України та Урядом Республіки Корея про взаємне сприяння та захист інвестицій<sup>115</sup>; Меморандум про взаєморозуміння щодо заснування Спільного Комітету з торгівлі, промисловості та енергетики Республіки Корея<sup>116</sup>.

У жовтні 2005 року відбувся офіційний візит Прем'єр-міністра Республіки Корея в Україну, який став першим візитом високого рівня в Україну з моменту встановлення дипломатичних відносин в лютому 1992 р. У рамках візиту було підписано Міжурядову Угоду про торговельне судноплавство<sup>117</sup>; Міжурядову Угоду про грантову допомогу і технічне співробітництво<sup>118</sup>; та парафровано Угоду про взаємне звільнення від необхідності отримання віз для власників дипломатичних паспортів<sup>119</sup>.

Кілька років тому представники бізнес-спільноти Республіки Корея проаналізували можливості відкриття в Україні великого автозаводу під брендом Hyundai або KIA. Це потенційні багатомільярдні інвестиції, сотні тисяч автомобілів, мільярди доларів експортної виручки. Один такий інвестор і один побудований завод міг би забезпечити замовлення приблизно 150-200 українських субпідрядників середнього та малого бізнесу. Кожна робота створений на такому заводі призведе до створення ще 10 робочих місць в інших галузях. Однак, на початку 2019 року штаб-квартири Hyundai і Kia

---

<sup>115</sup> Угода між Урядом України та Урядом Республіки Корея про сприяння та взаємний захист інвестицій. Угоду ратифіковано Законом України № 577/97-ВР від 16.10.1997 р. / Верховна Рада України. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/410\\_001](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410_001)

<sup>116</sup> Меморандум про взаєморозуміння щодо заснування Спільного Комітету з торгівлі, промисловості та енергетики Республіки Корея від 17.12.1996 р. / Верховна Рада України. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/410\\_020](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/410_020)

<sup>117</sup> Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Корея про торговельне судноплавство від 20.10.2005. Угоду ратифіковано Законом України № 1357-IV від 20.05.2009 р. / Верховна Рада України. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410\\_024](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410_024)

<sup>118</sup> Угода між Урядом України та Урядом Республіки Корея про грантову допомогу та технічне співробітництво від 20.10.2005. Угоду ратифіковано Законом України № 36-V від 26.07.2006 р. / Верховна Рада України. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410\\_014](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410_014)

<sup>119</sup> Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Корея про безвізові поїздки громадян, які користуються дипломатичними паспортами. Угоду затверджено Постановою Кабінету Міністрів України № 1020 від 26.07.2006. / Верховна Рада України. URL: [https://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=410\\_015](https://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=410_015)

Automotive закрили свої офіси в Україні та переорієнтували на інші країни. Офіційна причина - різке падіння продажів нових автомобілів за останні кілька років.

До 2014 року в Україні працювало понад 20 корейських компаній-інвесторів, а потім їх кількість зменшилася до 12. Внаслідок недалекоглядної економічної політики України, на початок 2021 року обсяг прямих корейських інвестицій в українську економіку становив лише трохи більше 200 мільйонів доларів. Найбільший обсяг інвестицій було спрямовано на підприємств промисловості – 74,3 % <sup>120</sup>.

Важливим механізмом двостороннього торговельно-економічного співробітництва є діяльність Міжурядової українсько-корейської комісії з питань торговельно-економічного співробітництва. Так, з початку утворення (2008 р.) Міжурядової комісії з питань торговельно-економічного співробітництва було проведено чотири засідання. Останнє засідання відбулося 23–24 квітня 2018 року в м. Сеул, під співголовуванням Першого заступника Міністра економічного розвитку і торгівлі України М. Нефьодова та Заступника Міністра закордонних справ Республіки Корея з економічних питань Юн Канг-Хьона <sup>121</sup>. Серед головних домовленостей останнього засідання Комісії необхідно виділити:

- нарощування двосторонніх обсягів торгівлі (попередньо досягнення рівня 2012 р. – 1,5 млрд. дол. США);
- розпочати діалог щодо фінансування проекту в Україні за участі Фонду розвитку економічного співробітництва;
- реалізацію ініціатив у сфері промисловості за такими напрямками: розробка родовищ літію в Україні та виробництво електромобілів; спільне виробництво транспортних засобів (трамваїв, автобусів, тролейбусів,

---

<sup>120</sup> Kistersky L., Orekhova T., Ukraine – south korea: economic cooperation potential // Економіка і організація управління. 2022. № 2 (46). Р. 39.

<sup>121</sup> Вегнер В. Перспективи розвитку співробітництва України з Республікою Корея у пріоритетних видах економічної діяльності // Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій. 2020. № 1(5), С. 9.

електробусів) та їх компонентів; налагодження співпраці у сфері залізничного машинобудування з Кореєю;

– поглиблення співробітництва у сферах ядерної енергетики, відновлювальних джерел енергії, у т.ч. в рамках реалізації концепції зберігання та технології Smart Grid; вивчення можливості участі Кореїської сторони у проектах будівництва атомних електростанцій (добудова енергоблоків № 3 та № 4 Хмельницької АЕС);

– вивчення можливостей використання транзитного потенціалу України; прискорення укладання Меморандуму про взаєморозуміння у сфері транспорту та інфраструктури й включення до нього питання щодо політики розвитку інфраструктури, hi-tech інфраструктури та розумної транспортної системи; обмін досвідом у сфері впровадження концепції smart city; опрацювання можливості відкриття прямого авіаційного сполучення між Україною та Республікою Корея;

– прискорення відкриття корейського ринку для української продукції птахівництва та молочних продуктів, а також м'ясної продукції у перспективі; домовлено скласти Дорожню карту;

– обмін досвідом у галузі охорони здоров'я, співробітництво у сфері медичного туризму, прискорення укладення Меморандуму у сфері охорони здоров'я <sup>122</sup>.

І. Федорів та Я. Чекригіна відзначають, що «інвестиційна співпраця є важливим виміром торговельно-економічної співпраці між Києвом та Сеулом. Так, за даними Національного банку України, у 2021 р. обсяг прямих інвестицій з Республіки Корея в нашу економіку становив 42,3 млн. дол. США. За даними Посольства РК в Києві, обсяг прямих українських інвестицій в економіку азійської країни загалом становив 11,2 млн. дол. США. Причини такої незначної інвестиційної співпраці між Україною та РК відомі: недовіра до правоохоронної та правової системи, корупція та незахищеність прав

---

<sup>122</sup> Вегнер В. Перспективи розвитку співробітництва України з Республікою Корея у пріоритетних видах економічної діяльності // Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій. 2020. № 1(5), С. 10.

власності. Низка українських дослідників виділяють кілька перспективних сфер для інвестування у вітчизняну економіку, серед яких сільське господарство, житловокомунальне господарство, машинобудування, фінансовий та енергетичний сектори, транспортна інфраструктура, спільне виробництво високошвидкісних транспортних засобів, медична галузь, інформаційні технології»<sup>123</sup>.

Проте, як зазначалось вище, однією з головних перешкод на шляху інвестування Республікою Корея до України є недовіра до вітчизняного інвестиційного середовища, котра пов'язана з прецедентами деяких південнокорейських компаній, які постраждали від українського правового регулювання, як у випадку із GS Construction, так і від недоброчесності місцевих підприємців, як у випадку із Khan International<sup>124</sup>. Тому українському уряду слід звернути увагу на належне забезпечення безпеки іноземного інвестування, що створить сприятливий клімат для залучення коштів південнокорейських корпорацій.

Варто погодись із думкою І. Федорів та Я. Чекригіної, що «значному полегшенню торговельно-економічних відносин між Києвом та Сеулом сприяло би підписання угоди про вільну торгівлю між державами, як це було зроблено в лютому 2022 р. між Україною та Турецькою Республікою. Це б стимулювало збільшення взаємних інвестицій та підвищення обсягу торгівлі між країнами. При цьому підписання угоди дозволить зменшити митні та інші бар'єри, що заважають розвитку співпраці в сфері, що розглядається. Крім того, угода про вільну торгівлю може сприяти розвитку нових галузей торгівлі, особливо високотехнологічних та інноваційних продуктів, що може

---

<sup>123</sup> Федорів І., Чекригіна Я. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та республікою Корея: стан і перспективи // Консенсус. 2023. № 1. С. 159.

<sup>124</sup> Омельченко Т. Посол Республіки Корея: «Для малих та середніх корейських підприємців інвестування в Україну є досить ризикованим» // Mind. 2021. 16 лют. URL: <https://mind.ua/publications/20222205-posol-respubliki-koreya-dlya-malih-ta-serednihkorejskih-pidpriemciv-investuvannya-v-ukrayinu-e-dosit>

допомогти українським підприємствам виходити на більш розвинуті ринки та залучати іноземні інвестиції»<sup>125</sup>.

У листопаді 2020 року задля об'єднання зацікавленого бізнесу та створення майданчику для обміну не тільки думками та досвідом, але й конкретними бізнес пропозиціями і проєктами було створено Українсько-корейську ділову раду та проведено установче засідання. Адже між РК та Україною є низка перспективних сфер для продуктивної взаємодії. Зокрема, мова йде про аерокосмічну і авіаційну промисловість, відновлювану енергетику, інфраструктурні проєкти, агросектор, фінанси та інвестиції, ІТ та нові підприємства. Особливо цікавою та перспективною є співпраця в області ІТ<sup>126</sup>.

Слід підкреслити, що основою торговельно-економічних відносин все ж виступає купівля української агропродукції корейськими компаніями. Цей факт підтверджує те, що понад 1200 пекарень по всій Південній Кореї закрили свої двері протягом першої половини 2022 року, оскільки вторгнення Росії в Україну спричинило стрибок цін на основні інгредієнти, включаючи пшеницю, борошно та олію. Україна була великим експортером пшениці та рослинної олії, поки війна не припинила поставки<sup>127</sup>.

Після широкомасштабного вторгнення росії на територію України, Південна Корея швидко підтримала спроби ввести санкції проти Москви. Сеул погодився посилити експортний контроль США та Європейського Союзу над стратегічними товарами, одночасно поширивши цей експортний контроль на Білорусь за її підтримку вторгнення Росії. Сеул також підтримав видалення деяких російських банків із системи міжнародних платежів SWIFT, а приватні

---

<sup>125</sup> Федорів І., Чекригіна Я. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та республікою Корея: стан і перспективи // Консенсус. 2023. № 1. С. 160.

<sup>126</sup> Створено українсько-корейську ділову раду / Торгово-промислова палата України. URL: <https://uccr.org.ua/press-center/uccr-news/stvoreno-ukrayinsko-koreisku-dilovu-radu>

<sup>127</sup> South Korean bakeries shut down ovens as Ukraine war sends wheat prices soaring // South China Morning Post Publishers. URL: <https://www.scmp.com/video/economy/3185646/south-korean-bakeries-shut-down-ovens-ukraine-war-sends-wheat-prices-soaring#close-mini>

криптовалютні біржі також обмежили доступ IP-адрес у Росії до бірж у Південній Кореї.

Однак, як зауважує корейський дослідник В. Ча, РК не одразу підтримала українську сторону. Початкова реакція адміністрації Мун Чже Іна на російське вторгнення в Україну, як підкреслює В. Ча, «була прохолодною. Корея була найпомітнішим бакпасером у перші дні матчу з Україною. Тоді Південна Корея не брала участі в санкціях США проти Росії. Це було з урахуванням економічних відносин з Росією. Коли почалася війна в Україні, президент Мун Чже Ін не засудив російське вторгнення і не згадав президента Путіна по імені. Натомість він пасивно сказав, що «суверенітет, територіальна цілісність і незалежність України мають бути гарантовані» і «це має вирішуватися шляхом діалогу та переговорів, а не війни». Відповідь корейського уряду цього разу також викликала чутки в політичних колах Вашингтона. Порівняно з іншими ліберальними демократіями, такими як Австралія та Японія, важко сприймати Корею як країну, якій можна довіряти та на яку можна покластися. Існує побоювання, що позиції Кореї в міжнародному співтоваристві будуть звужені. Позиція адміністрації Мун Чже Іна, яка стверджує, що Росія має бути підтримана для змін у Північній Кореї, стала смішною, оскільки цього року Північна Корея запустила одну за одною балістичні ракети. Південній Кореї знадобилося чотири дні, щоб приєднатися до багатосторонніх санкцій проти Росії»<sup>128</sup>.

Хоча Південна Корея не є частиною санкцій США чи Європи щодо російського експорту енергоресурсів, вона значно скоротила імпорту російського викопного палива. Імпорту російської сировини та нафтопродуктів скоротився більш ніж на 70 відсотків за обсягом, тоді як імпорту СПГ впав на 40 відсотків за останні 12 місяців. Виріс лише імпорту вугілля з Росії.

---

<sup>128</sup> 빅터 차.한국은 왜 우크라이나를 지지해야 하는가 [Ча В.Чому Корея має підтримувати Україну?]. URL:[https://www.chosun.com/opinion/chosun\\_column/2022/04/16/TXLXXWXRZBG2XP3M4VE27GLK2E/](https://www.chosun.com/opinion/chosun_column/2022/04/16/TXLXXWXRZBG2XP3M4VE27GLK2E/)



Південна Корея також вжила заходів щодо надання гуманітарної допомоги Україні та українським біженцям. У перші місяці війни Сеул надав 100 мільйонів доларів допомоги, пов'язаної з наданням невідкладної медичної допомоги, вакцинами для дітей, генераторами електроенергії та підтримкою безпеки українських атомних станцій. Сеул також надав генератори на 3 мільйони доларів, щоб допомогти Україні впоратися з енергетичними проблемами цієї зими, і взяв участь у програмі ЮНІСЕФ для допомоги українським біженцям.

У річницю вторгнення Росії Південна Корея пообіцяла надати Україні додаткові 130 мільйонів доларів допомоги. Окрім надання фінансової допомоги Україні, очікується, що ці кошти підтримають відновлення української енергомережі, розмінування та проекти ОПР для реконструкції. Загалом Південна Корея зобов'язалася надати близько 230 мільйонів доларів для безпосередньої допомоги Україні та українським біженцям <sup>129</sup>.

Південна Корея, однак, не бажає напряму експортувати зброю в Україну. Закони Південної Кореї забороняють експорт зброї до країн, які беруть участь у конфлікті, але Північна Корея є додатковим фактором. Колишня адміністрація Муна була стурбована погіршенням відносин з Росією, яку уряд Муна вважав потенційним партнером у поверненні Північної Кореї до переговорів щодо ядерної програми Пхеньяна. У нинішньої адміністрації Юна існує занепокоєння щодо того, що Росія може відповісти на військову підтримку України з боку Південної Кореї, надавши Північній Кореї сучасні літаки чи інші технології, необхідні Пхеньяну для розвитку своїх програм озброєння.

Замість того, щоб відправляти зброю безпосередньо в Україну, Південна Корея пішла іншим шляхом. Сеул дозволив експорт частин або зброї, які містять південнокорейські частини, але не є повністю корейськими системами озброєнь. Вона також продавала боєприпаси Сполученим Штатам, щоб

---

<sup>129</sup> Stangarone T. How to Enhance South Korea's Support for Ukraine // The diplomat. 15.03.2023. URL: <https://thediplomat.com/2023/03/how-to-enhance-south-koreas-support-for-ukraine/>

передати їх Україні, і, як повідомляється, веде переговори про продаж додаткових боєприпасів Вашингтону.

Через те, що Україна потребує більше боєприпасів, ніж можуть виробити американські та європейські виробники зброї, Південна Корея зазнає все більшого тиску з боку європейських чиновників, щоб надати зброю безпосередньо Україні.

Рішення уряду РК надати Україні лише не смертельну зброю відображало політичні ризики та ризики безпеки, з якими зіткнулася Південна Корея у зв'язку з впливом Росії на Північну Корею. Звертаючись до парламенту Південної Кореї по відеозв'язку у 2022 році, президент України Володимир Зеленський звернувся до Південної Кореї з проханням надати військову допомогу, зокрема зазначивши, що Південна Корея може надати незамінну допомогу, таку як бронетехніка, зенітна, протитанкова та протикорабельна зброя. Однак навіть після цього запиту Південна Корея вирішила надіслати другий раунд нелетальної допомоги на суму 1,6 мільйона доларів, включаючи бронезилети, шоломи, медичне приладдя та їжу<sup>130</sup>.

Під час телефонної розмови між міністром оборони Південної Кореї Су Вуком і його українським колегою було пояснено, що існують «обмеження в наданні летальних систем зброї Україні», враховуючи безпекову ситуацію в Південній Кореї та потенційний вплив на стан військової готовності Південної Кореї<sup>131</sup>.

Зокрема, військові експерти відзначили складність постачання конкретної зброї, в закупівлі якої зацікавлена Україна, – ракет класу «земля-повітря» «Чонгун», які можуть вражати літаки, що наближаються, і цілі балістичних ракет. Через брак запасів їх довелося б надіслати з південнокорейських військових, що могло б спричинити розрив у військовій

---

<sup>130</sup> Smith J., Choi S.H. Ukraine's Zelenskiy seeks military aid from South Korea // Reuters. 2022. 11 April URL: <https://www.reuters.com/world/europe/ukraines-zelenskiy-says-tens-thousands-killed-mariupol-seeks-military-aid-skorea-2022-04-11/>

<sup>131</sup> Kang Y.S., Song S.H. Defense minister Suh reiterates stance against arms support to Ukraine // Yonhap News, 11 April 2022. URL: <https://en.yna.co.kr/view/AEN20220411003100325>

готовності. Крім того, значна частина ранніх технологій виробництва зброї була передана з Росії, що створило додаткові ускладнення. Іншими словами, надання Південною Кореєю летальної зброї могло б стимулювати Росію передати свою передову зброю чи технології Північній Кореї <sup>132</sup>.

Незважаючи на ці занепокоєння, зміна уряду на адміністрацію Юн Сок Йоля призвела до подальшого посилення реакції Південної Кореї. Менш ніж через два тижні після інавгурації Юна він привітав президента США Джо Байдена в Південній Кореї, де обидві сторони провели саміт. У Спільній заяві відображено розширення масштабів альянсу, зазначено, що альянс «дозрів до глибоких і всеосяжних стратегічних відносин». Щодо України сторони відзначили, що агресія Росії проти України становить загрозу заснованому на правилах міжнародному порядку і що обидві сторони відповіли запровадженням санкцій та експортного контролю, а також наданням гуманітарної допомоги <sup>133</sup>.

Віце-міністр оборони Південної Кореї Шін Беом Чул взяв участь у другій віртуальній контактній групі з питань оборони України, яку організував міністр оборони США. Контактну групу було сформовано в квітні, її щомісячні зустрічі проводять близько 40 країн, зокрема члени НАТО та Японія <sup>134</sup>. Під час зустрічі Шін поділився зусиллями Південної Кореї щодо надання Україні гуманітарної та нелетальної допомоги <sup>135</sup>.

Хоча надання нелетальної допомоги все ще було офіційною позицією Південної Кореї, були деякі ознаки того, що Південна Корея переглядає

<sup>132</sup> Kuhn A. South Korea's immediate neighbours are impacting the military help its giving Ukraine // NPR, 28 April 2022. URL: <https://www.npr.org/2022/04/28/1095365240/south-koreas-immediate-neighbors-are-impacting-the-military-help-its-giving-ukra?t=1654786362317>

<sup>133</sup> U.S.-ROK Leaders' Joint Statement // The White House. 2021. 21 May URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/05/21/u-s-rok-leaders-joint-statement/>

<sup>134</sup> Vice Defense Minister Attends 2nd Ukraine Defense Contact Group Meeting' // KBS World. 2022. 24 May URL: [http://world.kbs.co.kr/service/news\\_view.htm?lang=e&Seq\\_Code=169852](http://world.kbs.co.kr/service/news_view.htm?lang=e&Seq_Code=169852)

<sup>135</sup> Vice Defence Minister Shin Beom-chul attends virtual Ukraine Defense Contact Group' // Ministry of Defense of the Republic of Korea. 2022. 25 May URL: [https://www.mnd.go.kr/user/newsInUserRecord.action?siteId=mnd&page=1&newsId=I\\_669&newsSeq=I\\_12861&command=view&id=mnd\\_020500000000](https://www.mnd.go.kr/user/newsInUserRecord.action?siteId=mnd&page=1&newsId=I_669&newsSeq=I_12861&command=view&id=mnd_020500000000)

можливість надання летальної зброї через треті сторони. Зокрема, Канада запитала щодо експорту Південною Кореєю 155-міліметрових артилерійських снарядів через брак боєприпасів<sup>136</sup>. Потім експортовані снаряди постачатимуть в Україну. Хоча офіційного рішення станом на серпень не було, підстави для відхилення урядом Юна такого запиту здаються слабкими, особливо враховуючи, що того ж тижня Південна Корея схвалила переговори щодо експорту кулеметів К4 до Польщі, яка була відправлення зброї в Україну<sup>137</sup>.

Зрештою, справді, Південна Корея погодилася, щоб Польща поставила зброю південнокорейського виробництва в Україну в якийсь момент у червні-липні, хоча на момент написання статті неможливо визначити точну дату. Іншими словами, Сеул погодився надати зброю Києву через третіх сторін, оскільки поставки брoї з Польщі в Україну могли відбутися лише за умови схвалення уряду Юна<sup>138</sup>. Крім того, 27 липня Південна Корея підписала угоду з Польщею про надання члену НАТО до 1000 танків, 600 гаубиць і 50 винищувачів, починаючи з кінця 2022 року. Потенційно частина цієї зброї може бути передана в Україну<sup>139</sup>.

З точки зору Південної Кореї, надання військової підтримки Україні через членів НАТО ґрунтувалося на продажі її зброї країнам НАТО, включаючи Норвегію, Польщу чи Великобританію, після вторгнення Росії в Крим у 2014 році<sup>140</sup>. Іншими словами, Південна Корея вже допомагала членам НАТО стримувати можливу агресію з боку Росії ще з часів адміністрації Пак

<sup>136</sup> Kang S.W. South Korea in dilemma over Canada's request to send artillery ammunition' // The Korea Times. 2022. 31 May URL: [https://www.koreatimes.co.kr/www/nation/2022b/05/205\\_330094.html](https://www.koreatimes.co.kr/www/nation/2022b/05/205_330094.html)

<sup>137</sup> Ji D.G. Poland requests S. Korea to accelerate arms supplies amid Ukraine war // The Korea Herald, 31 May 2022. URL: <https://www.koreaherald.com/view.php?ud=20220531000737>

<sup>138</sup> Davies, C., Song J.-a. Ukraine war offers South Korea's Hanwha opportunity to break into Nato defence market // Financial Times. 2022. 11 July, URL: <https://www.ft.com/content/c2d11ae9-a385-418c-aa18-e517992743a7>

<sup>139</sup> Smith J. Analysis: With massive Polish arms deal S. Korea steps closer to Ukraine war' // Reuters, 29 July 2022. URL: <https://www.reuters.com/world/with-massive-polish-arms-deal-skorea-steps-closer-ukraine-war-2022-07-28/>

<sup>140</sup> Importer/Exporter TIV tables 2022 // SIPRI. URL: <https://armstrade.sipri.org/armstrade/page/values.php>

Кин Хе. Тим не менш, надання летальної зброї Україні через треті сторони сприяло б Сеулу посиленню політико-дипломатичних і військових зв'язків з НАТО, а також збільшенню продажів зброї, яку південнокорейські політики вважають двигуном економічного зростання.

Також під час правління Юна делегація на чолі зі спеціальним посланником Кім Гі Хюном відвідала Європу з п'ятиденним візитом, зустрівшись із членами Європейської комісії, НАТО та лідерами держав у Франції. Цей візит був значущим не тільки тим, що це була перша делегація, відправлена за кордон під час президентства Юна, але це також був перший випадок, коли Південна Корея направила таку велику делегацію до Європи на такому ранньому етапі президентського терміну. Зустрічі підтвердили стратегічне партнерство між Південною Кореєю та ЄС і взяли на себе зобов'язання шукати заходи для розвитку відносин на основі цінностей<sup>141</sup>.

Під час зустрічей з НАТО та Францією обидві сторони, відповідно, обговорили ситуацію в Україні та шляхи посилення співпраці з цього питання<sup>142</sup>.

На думку Т. Стангароне, у світлі обмежень Південної Кореї на експорт зброї, вона може зробити три кроки, щоб підтримати військові зусилля в Україні. Сеул міг би провести перевірку на високому рівні того, які системи озброєнь містять південнокорейські компоненти, і надати попередній дозвіл на передачу цих предметів – подібно до дозволу, який Південна Корея дала Польщі на передачу Україні гаубиць Krab. Це допоможе гарантувати, що системи озброєнь, які не є повністю південнокорейськими, будуть передані Україні за потреби<sup>143</sup>.

<sup>141</sup> Report of EU Envoy Kim Gi-hyun's visit to European Commission, European External Action Services, European Parliament and NATO // Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Korea, 9 June 2022. URL: [https://www.mofa.go.kr/www/brd/m\\_4080/view.do?seq=372392&page=1](https://www.mofa.go.kr/www/brd/m_4080/view.do?seq=372392&page=1)

<sup>142</sup> How Ukraine is setting the stage for a nuclear domino effect in Northeast Asia // The Hankyoreh, 2022. 2 May URL: [https://english.hani.co.kr/arti/english\\_edition/english\\_editorials/1041257.html](https://english.hani.co.kr/arti/english_edition/english_editorials/1041257.html)

<sup>143</sup> Stangarone T. How to Enhance South Korea's Support for Ukraine // The diplomat. 2023. 15.03. URL: <https://thediplomat.com/2023/03/how-to-enhance-south-koreas-support-for-ukraine/>

Південна Корея також може спробувати поповнити запаси інших країн, подібно до поставок боєприпасів до Сполучених Штатів. Нарешті, Сеул також міг би вжити заходів для забезпечення того, щоб Південна Корея, навіть якщо вона не в змозі надати летальну допомогу, відігравала провідну роль у постачанні нелетальної допомоги, такої як бронежилети, окуляри нічного бачення та інших предметів, які Україна потребує її військові зусилля.

Слід серйозно сприймати занепокоєння Південної Кореї щодо здатності Росії передавати чутливі технології озброєння, але це також слід збалансувати з глибшими геополітичними змінами, спричиненими війною. Відносини між Північною Кореєю та Росією вже поглиблюються. Повідомляється, що Північна Корея постачала зброю російській групі Вагнера, і Росія більше не повідомляє дані про торгівлю, що означає, що Москва також може більше не застосовувати санкції ООН щодо Північної Кореї. Також Південна Корея може посилити заходи щодо експортного контролю. Адже Росія використовує імпорту із третіх країн, таких як Туреччина, Казахстан, Киргизстан, Китай і Білорусь, щоб обійти санкції.

У 2023 році відносини між Південною Кореєю та Росією стрімко погіршуються. Москва різко відреагувала на слова президента Юн Сук Їоля про те, що Сеул може надати військову допомогу Україні, якщо виникне ситуація, з якою міжнародна спільнота не зможе миритися. Очевидно, Південна Корея змінила свою політику щодо України, побачивши більшу вигоду від відповіді на заклики США та Європи надати військову підтримку Києву, а не від підтримки прохолодних відносин з Росією<sup>144</sup>.

Останнім часом Росія сигналізує про тісніші відносини з Північною Кореєю в рамках своїх зусиль протистояти очолюваній США організації. Підводячи лінію у своїх відносинах з Росією, Сеул може шукати сильніші важелі впливу, щоб переконати міжнародну спільноту докладати більше зусиль у протидії ядерним і ракетним амбіціям Пхеньяна.

---

<sup>144</sup> Hyun-woo N. S. Korea-Russia ties sour after Yoon's remarks on Ukraine war // The Korea Times. 2023. 20.04. URL: [https://www.koreatimes.co.kr/www/nation/2023/06/113\\_349459.html](https://www.koreatimes.co.kr/www/nation/2023/06/113_349459.html)

Крім того, збільшення експорту південнокорейської оборонної промисловості до країн-членів НАТО також може бути однією з переваг, яку розглядав Юн. Після його вступу на посаду в минулому році Південна Корея зміцнює свої зв'язки з організацією договору. Президент просуває оборонну промисловість як один із драйверів експорту країни. На цьому тлі південнокорейські оборонні компанії укладають вигідні експортні угоди з європейськими країнами.

На тлі ослаблення економічних зв'язків залишаються побоювання, що Росія може заморозити активи південнокорейських компаній у Росії, такі як заводи та виробничі потужності. У Росії працюють понад 150 південнокорейських компаній, у Hyundai Motor Group 18 філій. Зараз автовиробник намагається продати свій завод у Санкт-Петербурзі, який простоював з березня 2022 року. Також з минулого року простоюють підмосковні заводи Samsung і LG <sup>145</sup>.

На основі викладеного у четвертому розділі, автор може зробити наступні висновки:

По-перше, партнерство з Південною Кореєю є одним із найуспішніших для ЄС. Зараз відносини базуються на трьох угодах, підписаних протягом 2010-х років – Угоді про вільну торгівлю та Рамковій угоді, підписаній у 2010 році, та Угоді про участь у врегулюванні кризових ситуацій 2014 року. Крім того, Південна Корея стала стратегічним партнером ЄС у 2010 році.

По-друге, в азіатському контексті Південна Корея є однією з небагатьох країн, яка надала найбільш повну підтримку Україні та її партнерам. Подібно до Японії чи Тайваню, Південна Корея засудила Росію, запровадила санкції проти Москви та надала Києву допомогу та нелетальне військове обладнання. Крім того, Південна Корея також передала зброю Україні для відбиття вторгнення Росії, навіть якщо ці передачі відбувалися через треті сторони.

---

<sup>145</sup> Hyun-woo N. S. Korea-Russia ties sour after Yoon's remarks on Ukraine war // The Korea Times. 2023. 20.04. URL: [https://www.koreatimes.co.kr/www/nation/2023/06/113\\_349459.html](https://www.koreatimes.co.kr/www/nation/2023/06/113_349459.html)

## ВИСНОВКИ

Відповідно до мети та завдань дослідження, автор дійшов до таких висновків:

1. Аналіз стану наукової розробки та джерельної бази дослідження продемонстрував, що питання зовнішньополітичного курсу Республіки Корея активно розробляється азіатськими фахівцями, особливо південнокорейськими. Варто підкреслити, що українські науковці в останні роки активно розробляють проблему відносин РК та України, зокрема у економічній сфері.

Джерельна база дослідження умовно можна поділити на чотири групи. До першої групи джерел автор відносить офіційні документи глав держав, урядів, установ та організацій. Насамперед, це документи зовнішньополітичної стратегії Республіки Корея, угоди уряду Південної Кореї із США, ЄС, Україною. Друга група представлена інформацією з офіційних сайтів органів влади, установ, організацій. Третя група представлена виступами, промовами, інтерв'ю політичних та державних діячів. Четверту групу складають публікації ЗМІ - інформаційні повідомлення та аналітика американських, південнокорейських, європейських ЗМІ.

2. Під час дослідження зовнішньої політики Республіки Корея на сучасному етапі автор використовує комплекс загальних та конкретно наукових принципів та підходів. Дослідницька робота виконана на основі системного, структурно-функціонального, компаративного, інституційного підходів. Методологічним підґрунтям даної роботи стали принципи об'єктивності, історизму, детермінізму, системності, а також термінологічний принцип.

Дослідження проведене із використанням загальнотеоретичних і спеціальних методів. До загальнотеоретичних методів, які застосовані автором, належать методи аналізу і синтезу, індукції та дедукції, абстрагування



та узагальнення, а також групування. Для розв'язання визначених наукових завдань і всебічного вивчення поставленої проблеми були застосовані системний, історико-порівняльний, проблемно-хронологічний методи.

3. Встановлено, що зовнішня політика Південної Кореї традиційно орієнтована на чотири країни: США, Китай, Японію та Росію. Хоча сьогодні Москва відіграє меншу роль на півострові, зосередженість Сеула на цих чотирьох державах була необхідністю протягом більшої частини сучасної історії країни. Стратегія зовнішньої політики Республіки Кореї, полягає в досягненні таких цілей, як мирне вирішення ядерної проблеми Корейського півострова і формування світо порядку, розвиток та просування національних інтересів, що включають громадянську та публічну дипломатії, розвиток сталої дипломатії співробітництва з чотирма сусідніми державами, формування відповідальної спільноти країн Північно-Східної Азії, посилення співробітництва у сфері розвитку та економічної дипломатії, що займається просуванням національних інтересів Кореї, збільшення підтримки зарубіжних корейців та забезпечення захисту громадян Кореї за кордоном.

Питання денуклеаризації КНДР залишається основним викликом для будь-якої влади в Республіці Корея. Серед політичного істеблїшменту існують дві точки зору щодо відносин із північним сусідом. Першу, яка ґрунтується на заохоченні Пхеньяна до нормалізації шляхом політичних поступок та економічних преференцій, розділяють ліволіберальні партії. Найбільш відомою в цьому контексті є політика «Сонячного тепла» колишнього президента РК Кім Де Чжуна, яка характеризується налагодженням дипломатичних зв'язків між Сеулом і Пхеньяном, відновленням економічної, культурної та соціальної співпраці.

У період проведення особистих зустрічей президента США Дональда Трампа й лідера КНДР Кім Чен Ина, Сеул навіть зміг організувати два важливих міжкорейських саміти, де було підписано «Пханмунджомську декларацію за мир, процвітання та об'єднання Корейського півострова». Мун

Чже Ін на особистих зустрічах із Кімом зміг досягти послаблення розвитку північнокорейської ядерної програми, тимчасове припинення ракетних випробувань і початок перемовин щодо можливого розширення співробітництва між Північчю та Півднем. Проте через деякий час Пхеньян порушив зобов'язання, не зумівши отримати послаблення санкцій.

4. Південна Корея бере активну участь в Організації Об'єднаних Націй, ставши її членом у 1991 році одночасно з Північною Кореєю. 1 січня 2007 року міністр закордонних справ Південної Кореї Пан Гі Мун обійняв посаду Генерального секретаря ООН і обіймав цю посаду до 31 грудня 2016 року. Окрім членства в ООН, Південна Корея є членом СОТ, OECD/DAC, ASEAN Plus Three, Східноазіатського саміту і G-20. Вона також є членом-засновником Азіатсько-Тихоокеанського економічного співробітництва і Східно-Азіатського саміту.

Уряд Південної Кореї сподівається на подальше зміцнення дипломатичних відносин країни з АСЕАН і побудувати міцніше, ніж будь-коли, партнерство з АСЕАН і розвинути його до рівня, який країна має з іншими світовими державами.

5. Останні події у відносинах між РК та Японією свідчать про бажання Південної Кореї налагодити тісніші зв'язки з Японією, які зміцнюють позиції Сеула по відношенню до Пхеньяну, водночас роблячи країну трохи менш залежною від дипломатичної щедрості Китаю. І Японія, і Південна Корея стикаються з серйозною загрозою з боку ракетного арсеналу Північної Кореї. Спільна робота - і зі США - для пом'якшення цієї загрози має більше сенсу, ніж покладатися на допомогу нещирого Китаю.

У міру загострення конкуренції великих держав між США та Китаєм Південна Корея зазнає все більшого тиску, щоб «схилитися на одну сторону» у своїй зовнішній політиці. Хоча Сеул поглибив співпрацю з Вашингтоном у сфері безпеки, він залишається обережним, щоб не викликати гніву Китаю, свого головного торговельного партнера та країни, яку він вважає найбільш

здатною стримати свого головного суперника, що володіє ядерною зброєю, Північну Корею.

Відповідь Південної Кореї на вторгнення Росії в Україну ознаменувалася тим, що Сеул став на бік НАТО, США, Європи і, таким чином, України, і дистанціювався від Росії. Південна Корея засудила Росію, зокрема під час голосування в ООН, наклала санкції на Москву, надала Україні допомогу та нелетальне військове обладнання безпосередньо, а також через третіх сторін постачала зброю до Києва відбити російське вторгнення. Дійсно, Південна Корея є однією з небагатьох азіатських країн, які надали Україні такий широкий рівень підтримки.

6. З'ясовано, що Республіка Корея та ЄС стабільно розвивають відносини, засновані на демократії та верховенстві права. У жовтні 2010 року двосторонні відносини були переведені на рівень стратегічного партнерства на основі переглянутої Рамкової угоди та Угоди про зону вільної торгівлі між Республікою Корея та ЄС. Після Лісабонської угоди ЄС продовжує зміцнювати свій статус глобального гравця. Республіка Корея має на меті подальше зміцнення співпраці з ЄС у двосторонніх, регіональних і глобальних питаннях на основі спільних універсальних цінностей, таких як демократія, вільна торгівля, права людини та верховенство права.

РК уклала ключову угоду з ЄС – Рамкову угоду про участь в операціях ЄС з врегулювання криз. З моменту набуття ним чинності у 2016 році підрозділ Cheonghae брав участь в операції ЄС з боротьби з піратством (Atalanta), сприяючи значному подальшому розширенню співпраці Республіки Корея та ЄС щодо глобальних викликів, таких як боротьба з піратством. Корея та ЄС є важливими торговими партнерами.

7. Від початку встановлення дипломатичних відносин між Республікою Корея та Україною спостерігалось стале зростання співробітництва у політичній, економічній та культурній сферах. Основою торговельно-економічних відносин виступає купівля української агропродукції корейськими компаніями. У листопаді 2020 року задля об'єднання

зацікавленого бізнесу та створення майданчику для обміну не тільки думками та досвідом, але й конкретними бізнес пропозиціями і проєктами було створено Українсько-корейську ділову раду та проведено установче засідання.

Після повномасштабного вторгнення Росії в Україну, Південна Корея стала однією з небагатьох азіатських країн, яка надала найбільш повну підтримку Україні. Подібно до Японії чи Тайваню, Південна Корея засудила Росію, запровадила санкції проти Москви та надала Києву допомогу та нелетальне військове обладнання. Виступ Південної Кореї на боці України і, як наслідок, позиціонування проти Росії є результатом її міцного альянсу зі США та зростаючих зв'язків у сфері безпеки з іншими західними країнами, її потреби перешкодити Північній Кореї думати про подібні дії, і бажання повідомити, що подібні події в регіоні були б небажаними.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

### ДЖЕРЕЛА

#### Офіційні документи глав держав, урядів, установ та організацій

1. Меморандум про взаєморозуміння щодо заснування Спільного Комітету з торгівлі, промисловості та енергетики Республіки Корея від 17.12.1996 р. // Верховна Рада України. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/410\\_020](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/410_020)
2. Спільна декларація про принципи відносин і співробітництва між Україною та Республікою Корея від 16.12.1996 р. / Верховна Рада України. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410\\_026](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410_026)
3. Торговельна Угода між Урядом України та Урядом Республіки Корея від 30.11.1995 р. Угоду ратифіковано Законом України № 197/97– ВР від 11.04.1997 р. // Верховна Рада України. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410\\_723](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410_723)
4. Угода між Урядом України та Урядом Республіки Корея про сприяння та взаємний захист інвестицій. Угоду ратифіковано Законом України № 577/97–ВР від 16.10.1997 р. // Верховна Рада України. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410\\_001](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410_001)
5. Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Корея про торговельне судноплавство від 20.10.2005. Угоду ратифіковано Законом України № 1357-IV від 20.05.2009 р. // Верховна Рада України. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410\\_024](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410_024)
6. Угода між Урядом України та Урядом Республіки Корея про грантову допомогу та технічне співробітництво від 20.10.2005. Угоду ратифіковано Законом України № 36-V від 26.07.2006 р. // Верховна Рада України. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410\\_014](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410_014)

7. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Корея про безвізові поїздки громадян, які користуються дипломатичними паспортами. Угоду затверджено Постановою Кабінету Міністрів України № 1020 від 26.07.2006. // Верховна Рада України. URL: [https://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=410\\_015](https://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=410_015)

8. European Union- Republic of Korea Digital Partnership. 28.11.2022. // European Commission. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/republic-korea-european-union-digital-partnership>

9. Free trade agreement between the European Union and its Member States, of the one part, and the Republic of Korea, of the other part. 2011 // Official Journal of the European Union. URL: [https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:a2fb2aa6-c85d-4223-9880-403cc5c1daa2.0022.02/DOC\\_3&format=PDF](https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:a2fb2aa6-c85d-4223-9880-403cc5c1daa2.0022.02/DOC_3&format=PDF)

10. Global Korea: the national security strategy of the Republic of Korea: the Lee Myung-bak administration's foreign policy and national security vision [Seoul]: Cheong wa dae (Office of the President), 2009. 37 p.

11. Report of EU Envoy Kim Gi-hyun's visit to European Commission, European External Action Services, European Parliament and NATO // Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Korea, 9 June 2022. URL: [https://www.mofa.go.kr/www/brd/m\\_4080/view.do?seq=372392&page=1](https://www.mofa.go.kr/www/brd/m_4080/view.do?seq=372392&page=1)

12. Panmunjeom Declaration summary // Korea herald. URL: <http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20180427000797>

13. U.S.-ROK Leaders' Joint Statement // The White House. 21 May 2021. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/05/21/u-s-rok-leaders-joint-statement/>

14. United States and the Republic of Korea, "Joint Statement of the 2012 United States-Republic of Korea Foreign and Defense Ministers' Meeting," Washington, D.C., press release, June 14, 2012

15. White Paper – Republic of Korea, 2016 // White Paper. URL: [http://www.mnd.go.kr/user/mndEN/upload/pblicitn/PBLICTNEBOOK\\_201705180357180050.pdf](http://www.mnd.go.kr/user/mndEN/upload/pblicitn/PBLICTNEBOOK_201705180357180050.pdf)

16. White Paper on Korean Unification 2022 / Ministry of Unification, Republic of Korea. URL: [https://www.unikorea.go.kr/eng\\_unikorea/news/Publications/whitepaper/](https://www.unikorea.go.kr/eng_unikorea/news/Publications/whitepaper/)

### **Інформація з офіційних сайтів органів влади, установ, організацій**

17. Культурно-гуманітарне співробітництво // Посольство України в Республіці Корея: офіційний веб-сайт. URL: <https://korea.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/402-kulyturno-gumanitarne-spivrobitnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-korejeju>

18. Політичні відносини // Посольство України в Республіці Корея: офіційний веб-сайт. URL: <https://korea.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/399-politichni-vidnosini-mizh-ukrajinoju-ta-korejeju>

19. Створено українсько-корейську ділову раду / Торгово-промислова палата України. URL: <https://ucco.org.ua/press-center/ucco-news/stvoreno-ukrayinsko-koreisku-dilovu-radu>

20. EU trade relations with South Korea. Facts, figures and latest developments // European Commission. URL: [https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/south-korea\\_en](https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/south-korea_en)

21. International Relations / Ministry of Culture, Sports and Tourism and Korean Culture and Information Service. URL: <https://www.korea.net/Government/Constitution-and-Government/International-Relations>

22. Foreign Ministry Spokesperson Qin Gang's Statement on UN Security Council's Presidential Statement on the Cheonan Incident” July 9, 2010 / Chinese Foreign Ministry. URL: <http://www.mfa.gov.cn/eng/xwfw/s2510/2535/t715389.htm>

23. President Donald J. Trump is Strengthening Our Historic Alliance with the Republic of Korea // The White House, June 28, 2019.

URL: <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/president-donald-j-trump-strengthening-historic-alliance-republic-korea>

24. ROK - APEC Relations / Ministry of Foreign Affairs Republic of Korea.

URL: [https://www.mofa.go.kr/eng/wpge/m\\_5464/contents.do](https://www.mofa.go.kr/eng/wpge/m_5464/contents.do)

25. The ROK-ASEAN Relations // Ministry of Foreign Affairs Republic of Korea. URL: [https://www.mofa.go.kr/eng/wpge/m\\_24222/contents.do](https://www.mofa.go.kr/eng/wpge/m_24222/contents.do)

26. The ROK-Russia Relations / Ministry of Foreign Affairs Republic of Korea. URL: [https://www.mofa.go.kr/eng/wpge/m\\_21618/contents.do](https://www.mofa.go.kr/eng/wpge/m_21618/contents.do)

27. United Nations Command Military Armistice Commission Investigates Land Mine Detonation in Demilitarized Zone // United States Forces Korea, August 10, 2015. URL: <http://www.usfk.mil/Media/News/Article/613533/united-nations-command-military-armistice-commission-investigates-land-mine-det/>

28. U.S. Relations With the Republic of Korea / U.S. Department of state. URL: <https://www.state.gov/u-s-relations-with-the-republic-of-korea/>

### **Виступи, промови, інтерв'ю політичних та державних діячів**

29. Foreign Ministry Spokesperson Qin Gang's Statement on UN Security Council's Presidential Statement on the Cheonan Incident” July 9, 2010 // Chinese Foreign Ministry. URL: <http://www.mfa.gov.cn/eng/xwfw/s2510/2535/t715389.htm>

30. Full text of Park's speech on N. Korea // Korea Herald. 2016. March 28. URL: <http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20140328001400>

31. South Korean President Lee's National Address // Council on Foreign Relations. 2010. May 24 URL: <http://www.cfr.org/north-korea/south-korean-president-lees-national-address-may-2010/p22199>

### **Публікації ЗМІ**

32. КНДР і Південна Корея відкрили спільний офіс зв'язку // Європейська правда. 14 вересня 2018. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/09/14/7086918/>



33. Chong Wa Da // Yonhapnews Agency..  
URL: <http://www.yonhapnews.co.kr/politics/2018/10/19/0501000000AKR20181019157700001.HTML?template=2085>
34. Divided America, Divided Korea: U.S.-Korean Relations During and After the Trump Years // Mershon center. URL: <https://mershoncenter.osu.edu/events/divided-america-divided-korea-u.s.-korean-relations-during-and-after-trump-years>
35. DPRK to Scrap All Points Agreed with S. Korea over Political and Military Issues // KCNA. 2009. January 30 URL: <http://www.kcna.co.jp/item/2009/200901/news30/20090130-01ee.html>
36. Importer/Exporter TIV tables 2022 // SIPRI. URL: <https://armstrade.sipri.org/armstrade/page/values.php>
37. How Ukraine is setting the stage for a nuclear domino effect in Northeast Asia // The Hankyoreh. 2022. 2 May URL: [https://english.hani.co.kr/arti/english\\_edition/english\\_editorials/1041257.html](https://english.hani.co.kr/arti/english_edition/english_editorials/1041257.html)
38. Hyundai Motor's factory in Russia remains closed amid Ukraine crisis: company officials // The Korea Herald. 2022. 8 March URL: <http://m.koreaherald.com/view.php?ud=20220308000924>
39. Kim Jong-un and Moon Jae-in commit to Korean 'peace regime' to end nuclear conflict at historic summit. // The Telegraph. URL: <https://www.telegraph.co.uk/news/2018/04/27/kim-jong-un-becomes-first-north-korean-leader-cross-south-65/>
40. National Defence Commission Issues Statement on KCNA // KCNA, 2010. May 20. URL: <http://www.kcna.co.jp/item/2010/201005/news20/20100520-04ee.html>
41. North Korean military warns of "special actions" against South Korea after failed rocket launch // CBS News. 2012. April 23 URL: <http://www.cbsnews.com/news/north-korean-military-warns-of-special-actions-against-south-korea-after-failed-rocket-launch/>

42. North Korea destroys Kaesong joint liaison office with South // Nikkei Asia. URL: <https://asia.nikkei.com/Spotlight/N-Korea-at-crossroads/North-Korea-destroys-Kaesong-joint-liaison-office-with-South>

43. Strengthened sanctions against Russia, status of supply chain of Russia's raw materials // KOTRA. 2022. 2 March. URL: [https://dream.kotra.or.kr/kotranews/cms/news/actionKotraBoardDetail.do?pageNo=1&pa%20gePerCnt=10&SITE\\_NO=3&MENU\\_ID=170&CONTENTS\\_NO=1&bbsGbn=01&bbsSn=243%2C403%20%2C257%2C254&pNttSn=193403](https://dream.kotra.or.kr/kotranews/cms/news/actionKotraBoardDetail.do?pageNo=1&pa%20gePerCnt=10&SITE_NO=3&MENU_ID=170&CONTENTS_NO=1&bbsGbn=01&bbsSn=243%2C403%20%2C257%2C254&pNttSn=193403)

44. Transcript: FT Interview with Lee Myung-bak // Financial Times, March 29, 2009. URL: <https://next.ft.com/content/b199dc66-1c43-11de-977c-00144feabdc0>

45. S. Korea suspends Mount Geumgang tours until investigation accepted // Hankyoreh. 2008. July 17, URL: [http://www.hani.co.kr/arti/english\\_edition/e\\_northkorea/299313.html](http://www.hani.co.kr/arti/english_edition/e_northkorea/299313.html)

46. South Korean bakeries shut down ovens as Ukraine war sends wheat prices soaring // South China Morning Post Publishers. URL: <https://www.scmp.com/video/economy/3185646/south-korean-bakeries-shut-down-ovens-ukraine-war-sends-wheat-prices-soaring#close-mini>

47. UN Mandates NK to Allow S. Korean Investigation // Korea Times. 2008. July 15, URL: [http://www.koreatimes.co.kr/www/news/nation/2008/07/117\\_27626.html](http://www.koreatimes.co.kr/www/news/nation/2008/07/117_27626.html)

48. Vice Defense Minister Attends 2<sup>nd</sup> Ukraine Defense Contact Group Meeting' // KBS World. 2022. 24 May URL: [http://world.kbs.co.kr/service/news\\_view.htm?lang=e&Seq\\_Code=169852](http://world.kbs.co.kr/service/news_view.htm?lang=e&Seq_Code=169852)

49. Vice Defence Minister Shin Beom-chul attends virtual Ukraine Defense Contact Group' // Ministry of Defense of the Republic of Korea. 2022. 25 May URL: [https://www.mnd.go.kr/user/newsInUserRecord.action?siteId=mnd&page=1&newsId=I\\_669&newsSeq=I\\_12861&command=view&id=mnd\\_020500000000](https://www.mnd.go.kr/user/newsInUserRecord.action?siteId=mnd&page=1&newsId=I_669&newsSeq=I_12861&command=view&id=mnd_020500000000)

## ЛІТЕРАТУРА

### Монографії, підручники, посібники

50. Лукашевич М.П. Теорія і методи соціальної роботи: Навчальний посібник. Київ: МАУП, 2003. 368 с.
51. Мальський М.З., Мацяк М.М. Теорія міжнародних відносин: Підручник. Київ: Знання, 2007. 461 с.
52. Марцин В.С., Міценко Н.Г., Даниленко О.А. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. Ромус-Поліграф, 2002. 128 с.

### Статті

53. Вегнер В. Перспективи розвитку співробітництва України з Республікою Корея у пріоритетних видах економічної діяльності // Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій. 2020. № 1(5). С. 4-17.
54. Герасимчук Т.Ф. Теоретико-концептуальні основи та методи дослідження міжнародних відносин // Український історичний журнал. 2006. № 5. С. 186-199. URL: [http://resource.history.org.ua/publ/journal\\_2006\\_5\\_186](http://resource.history.org.ua/publ/journal_2006_5_186)
55. Матлай Л. Прагматизм південнокорейської зовнішньої політики у XXI ст. // Емінак. 2016. № 1(3). С. 109-114.
56. Омельченко Т. Посол Республіки Корея: «Для малих та середніх корейських підприємців інвестування в Україну є досить ризикованим» // Mind. 2021. 16 лют. URL: <https://mind.ua/publications/20222205-posol-respubliki-koreya-dlya-malih-ta-serednihkorejskih-pidpriemciv-investuvannya-v-ukrayinu-e-dosit>
57. Отделенцев Є. Політологічні парадигми і методи: філософсько - категоріальні підходи до аналізу та систематизації // Український науковий журнал «Освіта регіону. Політологія психологія комунікації». 2011. № 2. URL: [http://www.social-science.com.ua/публікація/426\\_](http://www.social-science.com.ua/публікація/426_)

58. Федорів І., Чекригіна Я. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Республікою Корея: стан і перспективи // Консенсус. 2023. № 1. С. 154-162.
59. Хмель А.О., Забеліна Д.І. Міжкорейські саміти: перебіг та наслідки // Наукові праці. Політологія. 2019. Випуск 312. Том 324.С. 47-51.
60. Aum F., Galic M. What's Behind Japan and South Korea's Latest Attempt to Mend Ties? // United States Institute of Peace. March 21, 2023 URL: <https://www.usip.org/publications/2023/03/whats-behind-japan-and-south-koreas-latest-attempt-mend-ties>
61. Baek B.Y., Park J.H. Korean companies on edge due to mounting Russia-Ukraine tension // The Korea Times, 2 February 2022. URL: [https://www.koreatimes.co.kr/www/tech/2022/02/419\\_323183.html](https://www.koreatimes.co.kr/www/tech/2022/02/419_323183.html)
62. Berger A. North Korea's Military Partnerships under Threat? // 38 North, June 17, 2016 URL: <http://38north.org/2016/06/aberger061716/>
63. Botto K. South Korea Beyond Northeast Asia: How Seoul Is Deepening Ties With India and ASEAN // Carnegie Endowment for International Peace. October 19, 2021. URL: <https://carnegieendowment.org/2021/10/19/south-korea-beyond-northeast-asia-how-seoul-is-deepening-ties-with-india-and-asean-pub-85572>
64. Boydston K.. The ROK North Korea Human Rights Act // North Korea: Witness to Transformation blog, March 14, 2016. URL: <https://piie.com/blogs/north-korea-witness-transformation/rok-north-korea-human-rights-act>
65. Davies C., Song J.-a. Ukraine war offers South Korea's Hanwha opportunity to break into Nato defence market // Financial Times. 11 July, 2022. URL: <https://www.ft.com/content/c2d11ae9-a385-418c-aa18-e517992743a7>

66. Fifield A. Japan and South Korea sign long-awaited intelligence-sharing deal // The Washington Post. 2016. November 23 URL: [https://www.washingtonpost.com/world/japan-and-south-korea-sign-long-awaited-intelligence-sharing-deal/2016/11/23/bcad8c3f-9c4d-4eff-b41a-4d8ee2ab7035\\_story.html](https://www.washingtonpost.com/world/japan-and-south-korea-sign-long-awaited-intelligence-sharing-deal/2016/11/23/bcad8c3f-9c4d-4eff-b41a-4d8ee2ab7035_story.html)
67. Françoise N. The Economic Pillar of Korea's New Southern Policy: Building on Existing Assets // IFRI, Asia. Visions. №. 120, February 2021. URL: [https://www.ifri.org/sites/default/files/atoms/files/nicolas\\_economic\\_pillar\\_korea\\_2021.pdf](https://www.ifri.org/sites/default/files/atoms/files/nicolas_economic_pillar_korea_2021.pdf)
68. Fulco M. Why South Korea still handles China with kid gloves // The Japan Times. 2023. 29.03. URL: <https://www.japantimes.co.jp/opinion/2023/03/29/commentary/world-commentary/china-south-korea-relations/>
69. Ji D.G. Poland requests S. Korea to accelerate arms supplies amid Ukraine war // The Korea Herald/ 2022. 31 May URL: <https://www.koreaherald.com/view.php?ud=20220531000737>
70. Jinwook C. The Trust-building Process on the Korean Peninsula: A Paradigm Shift in Seoul's North Korea Policy // International Journal of Korean Unification Studies. 2013. Vol. 22, № 1. P. 23-53.
71. Hyun-woo N. S. Korea-Russia ties sour after Yoon's remarks on Ukraine war // The Korea Times. 20.04.2023. URL: [https://www.koreatimes.co.kr/www/nation/2023/06/113\\_349459.html](https://www.koreatimes.co.kr/www/nation/2023/06/113_349459.html)
72. Kang S.W. South Korea in dilemma over Canada's request to send artillery ammunition' // The Korea Times, 31 May 2022. URL: [https://www.koreatimes.co.kr/www/nation/2022b/05/205\\_330094.html](https://www.koreatimes.co.kr/www/nation/2022b/05/205_330094.html)
73. Kang Y.S., Song S.H. Defense minister Suh reiterates stance against arms support to Ukraine // Yonhap News, 11 April 2022. URL: <https://en.yna.co.kr/view/AEN20220411003100325>
74. Kuhn A. South Korea's immediate neighbours are impacting the military help its giving Ukraine // NPR, 28 April 2022.

URL: <https://www.npr.org/2022/04/28/1095365240/south-koreas-immediate-neighbors-are-impacting-the-military-help-its-giving-ukra?t=1654786362317>

75. Kistersky L., Orekhova T. Ukraine – South Korea: economic cooperation potential // *Економіка і організація управління*. № 2 (46). 2022. P. 32-44.

76. Lee Ji-Y. *The Geopolitics of South Korea–China Relations. Implications for U.S. Policy in the Indo-Pacific*. RAND Corporation. 2020. URL: <https://www.rand.org/pubs/perspectives/PEA524-1.html>

77. Manyin M. Emma Chanlett-Avery, and Mary Beth Nikitin, *U.S.- South Korea Relations*, Washington, D.C.: Congressional Research Service, November 28, 2011.

78. Lundström M. *Why Are US Allies Japan and South Korea Drawing Closer to Russia?* // *The diplomat*/ 18 march 2018. URL: <https://thediplomat.com/2018/03/why-are-us-allies-japan-and-south-korea-drawing-closer-to-russia/>

79. Milani M. *Inter-Korean Relations in the Era of Kim Jong Un* // *Italian institute for international political studies*. 20 Dec 2021. URL: <https://www.ispionline.it/en/publication/inter-korean-relations-era-kim-jong-un-32742>

80. Pardo R.P., Kim S. *South Korea: siding with the west and distancing from Russia* // *Int Polit*. 2023. URL: <https://link.springer.com/article/10.1057/s41311-023-00431-1>

81. Park H. Rhak. *The Controversies Regarding the Development of THAAD and the South Korea–U.S. Alliance* [THAAD paech’i kwallyön nollan gwa hanmi tongmaeng] // *Review of Korean Military Studies* [Hanguk gunsahak nonchǒng]. Vol. 10, 2016. P. 88-115.

82. Snyder A.S. *The US–South Korea Alliance*. Lynne Rienner Publishers. 2012. URL: <https://www.cfr.org/book/us-south-korea-alliance>

83. Sohn See Y. South Korea Under the United States–China Rivalry: Dynamics of the Economic-Security Nexus in Trade Policymaking // Pacific Review, Vol. 32, №. 6, 2019.

84. Smith J. Analysis: With massive Polish arms deal S. Korea steps closer to Ukraine war' // Reuters. 2022. 29 July URL: <https://www.reuters.com/world/with-massive-polish-arms-deal-skorea-steps-closer-ukraine-war-2022-07-28/>

85. Smith J., Choi S.H. Ukraine's Zelenskiy seeks military aid from South Korea // Reuters. 2022. 11 April URL: <https://www.reuters.com/world/europe/ukraines-zelenskiy-says-tens-thousands-killed-mariupol-seeks-military-aid-skorea-2022-04-11/>

86. Sohn J. President Moon Unveils New Southern Policy for ASEAN // Office of the President of South Korea. 2017. November 10, URL: <https://english1.president.go.kr/Media/News/182>.

87. Stangarone T. How to Enhance South Korea's Support for Ukraine // The diplomat. 15.03.2023. URL: <https://thediplomat.com/2023/03/how-to-enhance-south-koreas-support-for-ukraine/>

88. Suh J.J., Lee S. Rush to Judgment: Inconsistencies in South Korea's Cheonan Report // Japan Focus: The Asia-Pacific Journal, Vol. 28, No. 1 (2010). URL: <http://japanfocus.org/-Seunghun-Lee/3382>

89. Three Ways to Improve ASEAN-South Korea Ties // National University of Singapore. URL: <https://cil.nus.edu.sg/publication/three-ways-to-improve-asean-south-korea-ties/>

90. Turcsányi R., Husenicová L. Korea-Europe relations: How to reach the full potential of the strategic partnership? // Central European Institute of Asian Studies. 28.12.2022. URL: <https://ceias.eu/korea-europe-relations-how-to-reach-the-full-potential-of-the-strategic-partnership/#authors>

91. Yeo A., Foreman H. South Korean-American pie: Unpacking the US-South Korea summit // Brookings. 2023. April 28 URL: <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2023/04/28/south-korean-american-pie-unpacking-the-us-south-korea-summit/>

92. Yeo A. South Korea-Japan rapprochement creates new opportunities in the Indo-Pacific // Brookings. 17.03.2023. URL: <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2023/03/17/korea-japan-rapprochement-creates-new-opportunities-in-the-indo-pacific/>
93. Yoon S., Lim K. North Korea's National Security Strategy and its Implications for South Korea // Asian Journal of Social Sciences & Humanities. 2013. Vol. 2, № 2 (May). P. 144-155.
94. Wertz D. Inter-Korean Relations // The national committee on North Korea. January 2017. URL: [https://www.ncnk.org/resources/briefing-papers/all-briefing-papers/inter-korean-relations#footnote14\\_yphzbwi](https://www.ncnk.org/resources/briefing-papers/all-briefing-papers/inter-korean-relations#footnote14_yphzbwi)
95. Woo J.Y. 'Samsung forced to stop shipments to Russia over currency, logistics issues // Yonhap News. 2022. 7 March. URL: <https://en.yna.co.kr/view/AEN20220307007200320>
96. 빅터 차.한국은 왜 우크라이나를 지지해야 하는가 [Ча В.Чому Корея має підтримувати Україну?] URL: [https://www.chosun.com/opinion/chosun\\_column/2022/04/16/TXLXXWXRZBG2XP3M4VE27GLK2E/](https://www.chosun.com/opinion/chosun_column/2022/04/16/TXLXXWXRZBG2XP3M4VE27GLK2E/)